

DIALÓGUS

**A Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának alumni kiadványa**

2024

DIALÓGUS

**A Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának alumni kiadványa**

A Lófara 1963–2022 között, díszkivilágításban

2024

*Martonyi János kitüntetéssel végezte
az állam- és jogtudományi képzést,
diplomájához ezt az emlékgyűrűt kapta*

Dr. Karsai Krisztina, Dr. Juhász Krisztina, Dr. Pétervári Máté,
Dr. Schiffner Imola és Dr. Tamási Éva közreműködésével
szerkeszti: Dr. Balogh Elemér

Felelős kiadó: Dr. Görög Márta
az SZTE Állam- és Jogtudományi Karának dékánja

<http://www.juris.u-szeged.hu>

Műszaki szerkesztő: Kovács Ildikó

Készült az Innovariant Nyomdaipari Kft.-ben

Tisztelt Olvasó!

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara számára a 2024-es esztendő a szakmai megújulás és a közösségi összetartozás jegyében telt. Miközben magunk mögött hagytuk a 150 éves jubileum ünnepi évének rendkívüli pillanatait, a 2024-es esztendőben arra törekedtünk, hogy ezekre az értékekre építve még erősebb szakmai és közösségi kapcsolódásokat teremtsünk hallgatóinkkal, oktatóinkkal, kollégáinkkal és alumnusainkkal egyaránt. A most kezében tartott kiadvány ennek a közös munkának a lenyomata.

A 2024-es év ismét számos olyan szakmai eseményt hozott, amelyek méltán jelzik karunk tudományos sokszínűségét és országos, illetve nemzetközi beágyazottságát. A Dialógus hasábjain részletes beszámolókat olvashatnak többek között a házassági törvény 130. évfordulóját ünneplő nagy sikerű konferenciáról, a társasági jog, a közbeveteli és kereskedelmi jog, valamint az adózás és digitalizáció aktuális kérdéseit körbejáró rendezvényekről. Külön figyelmet érdemel a magyar hollókausz 80. évfordulójára szervezett tudó-

Görög Márta

mányos konferencia, amely mély társadalmi felelősségvállalásunkat és a történelmi emlékezet iránti elkötelezettségünket is megmutatta.

Fontos mérföldköve volt az évnek a 'Ptk. 10' konferencia, ahol a polgári jog gyakorlati kérdéseit vitatták meg az Igazságügyi Minisztérium és a jogászai hivatásrendek képviselői. Hasonlóan értékes szakmai párbeszédet hozott a fizetéseképtelenségi jog aktuális kérdéseit feldolgozó rendezvény is, amely kiemelt érdeklődést váltott ki a gyakorló jogászok körében.

Kiss Ágnes elsőéves hallgató kötött emlékszalagot a kari zászlóra

Tanévnyitó az Aulában

Karunk nemzetközi aktivitása a 2024-es évben tovább erősödött: számos kollégánk, illetve hallgatónk adott számot nemzetközi eredményekről, így konferenciákról, kutatási projektekről és ösztöndíjprogramokról. A Dialógus Él-mény rovatában ezekről az inspiráló tapasztalatokról olvashatnak. Külön öröm számunkra, hogy hallgatónk számos területen is figyelemre méltó hazai és nemzetközi eredményeket értek el – tehetségük és szorgalmuk jelenti karunk jelenét és testesíti meg jövőjét.

Ebben az évben is kiemelt figyelmet fordítottunk alumni közösségünkre. A

Dialógus idei számában helyet kapott több évfolyam-találkozó beszámolója, amelyek bizonyítják: az ÁJTK-n töltött szegedi évek, az emberi és szakmai kapcsolatok időtállóak. Karunk ereje – amelllett, hogy a tudományos teljesítményben mérhető – éppen ezekben a közösségekben ragadható meg a leginkább.

Ahogy elődeink hagyományaira, úgy a jövőnkre is figyelünk: büszkén mutatjuk be a 2024-es évben PhD-fokozatot szerzett fiatal kutatóinkat, valamint habilitációjukat elnyert kollégáinkat. Tudományos fejlődésük a Kar szellemiségét, értékrendjét és szakmai minőségét is tükrözi.

A 2024-es Dialógus nem csupán évkönyv; olyan közösségi tükör, amelyben együtt láthatjuk mindazt, amit közösen hoztunk létre. Hálás vagyok minden kollégának, hallgatónak, alumnusnak és partnernek, aki hozzájárult ahhoz, hogy ez a kiadvány ismét gazdag, tartalmas és méltó legyen karunk hagyományaihoz.

Bízom benne, hogy a most következő oldalak minden olvasó számára értéket és inspirációt nyújtanak majd.

*Dr. Görög Márta
egyetemi tanár, dékán*

Molnár Judit átveszi kitüntetését

Tartalom

Köszöntő	3
Konferencia	7
130 éves a házassági törvény	7
Emlékezés a társasági jog atyjára	9
Adózás és digitalizáció	10
A közbevételi és kereskedelmi jog aktuális kérdései	12
A magyar holokauszt 80 év távlatából	13
Beszámoló az 'állam.tudomány' konferenciáról	15
Ptk. 10	16
A kóros elmeállapot	18
Mesterséges intelligencia a jogalkalmazás és jogalkotás szolgálatában	19
Fizetéseképtelenség	20
Diploma Andreanum 800	22
PhD – Karunk új doktorai	23
Abdelhafez Abdel Hafez	23
Asli Alkis-Tümtürk	24
Békés Gergely	26
Hussein Jasmine	29
Tugce Kilic	30
Narmin Miriyeva	32
Princz Adrienn	33
Stumpf Péter Bence	36
Habilitáció	37
Dr. Pozsonyi Norbert	37
Szemle	40
Tudományos diskurzus találkozása a gyakorlati munkával, multidiszciplináris térben	40
Debrecen – Strasshof – Debrecen	42
Élmény	44
Egy hét Újvidéken	44
Humboldt konferencia Isztambulban	45
Netzwerk Ost-West 2024	46
Pannónia ösztöndíjjal Dublinban	47
Hallgatói sikerek az interdiszciplinaritás jegyében	50
Évfolyam-találkozó	54
Soron kívüli találkozó	54

Találkozás 45 év után	55
Egy 30 éves évfolyam-találkozó margójára	56
Alapítványi hírek	58
Könyvkiadás	58
Élet a Karon	60
IV. Both Ödön Közjogtörténeti Emlékverseny	60
Sikeres évet zártak a Civilisztikai Tudományok Intézetének tehetséggondozásában résztvevő hallgatói	63
A Civilisztikai Tudományok Intézete már az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésében is szerepet vállal	65
Dobostorta és emlékek	66
EU 20	67
Polner Ödön emlékkonferencia és kiállítás	68
Polner Antónia beszéde	69
Alma Mater Weekend	71
Tanár – diák vetélkedő a Pro Jure Egyesület szervezésében	72
Nemzetközi Hét	73
Máig erő jog/történet	74
Semmi sem fekete vagy fehér	76
Alumni rendezvény az Üzleti Jogi Intézetben	77
A Szegedi Akadémiai Bizottság Politikatudományi Munkabizottsága	78
Középiskolásokat megszólító egyedi tanóra	80
Politikatudományi és Államelméleti Diákkör	82
Levéltári források feldolgozása	85
A második magyar csődtörvény joggyakorlatának feltárása	88
In memoriam	92
Csiky Viktor	92
Lukáts Adolf	92
Kiss Albert	93
Both Ödön	94
Krónika	96
Rövid hírek	96
Kitüntetések	98
Diplomaosztó	98
Díszoklevelet kapott	99

130 éves a házassági törvény

Ünnepi konferencia Szegeden

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Civilisztikai Tudományok Intézete és Magyar Jogtörténeti Tanszéke, valamint a Keresztény Jogakadémia 2024. március 7-én rendezte meg 'Megőrizve-megújítani – 130 éves a házassági törvény' címmel ünnepi konferenciáját.

A konferencia célja a közös megemlékezés volt a házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. törvénycikk megalkotásának 130 éves évfordulóján. A házassági törvény volt ugyanis az első olyan magyar családjogi jogforrás, amely a házasságkötés kérdését kiemelve a sokszínű vallási-felekezeti szabályozás köréből – a törvény indoklásának megfelelően – egységesen, mindenki számára kötelező módon rendezte a házasság megkötésének és felbontásának szabályait, mindemellett figyelembe véve az emberek vallásos érzületét is, és nem megakadályozva azt, hogy a polgári tisztviselő előtt már házasságot kötött felek vallásuk szabályai szerint is házasságot kössenek. Ez a jogszabály valóban a korabeli európai joggyakorlatban megjelenő tendenciákhoz közelítette a magyar házasságjogot, ezáltal emelve a magyar államiság kötőerejét.

A konferencia előadói sokszínűen, a témát számos szempontból vizsgáló tudományos munkákkal tekintették át a korszak szokásjogi, néprajzi, történeti, jogtörténeti, egyházjogi gondolkodásmódját, szemléletváltozásait, szabályrendszerét és vetették ezt össze a hatályos családjogi szabályozással, és a modern társadalmi körülmények adta kihívásokkal. Az ünnepi rendezvény résztvevőit karunk dékánja, *Görög Márta* egyetemi tanár, a társszervezők részéről pedig *Badacsonyi Zoltán*, a Keresztény Jogakadémia elnöke köszöntötte.

Az előadások két nagy szekció keretein belül hangzottak el. Az I. Történeti – Egyházjogi – Jogtörténeti szekció moderátora *Hegedűs Andrea* egyetemi docens (SZTE ÁJTK) volt. A hallgatóság az alábbi témákhoz kapcsolódva hallhatta a tudományos, ugyanakkor izgalmas kérdéseket felvonultató előadásokat. Elsőként *Zakar Péter* egyetemi tanár (SZTE BTK) „Szégyennek, gyalázatnak tartom, hogy már régen nem történt”. Kossuth Lajos a polgári házasságról c. előadása hangzott el, melyet a Ferenc pápa által kiadott „*Mitis Iudex* (2015) hatásáról a házasságjogi

Görög Márta dékán köszönti a megjelenteket

pererek lefolyására” c. előadás követett, *Kovács József*, a Gál Ferenc Egyetem dékánja részéről. *Nagy Janka Teodóra* egyetemi tanár (PTE KPVK) Szekszárdról látogatott hozzánk, és „Jogegység és partikularitás: a házassági törvény (1894. évi XXXI. tc.) és az élő jogszokások” címmel tartott nagyon érdekes előadást. Az első blokkot *Herger Csabáné* egyetemi tanár (PTE ÁJK) előadása zárta, aki ezúttal is a rendszertani kereteket vizsgálta „Tradíció vagy modernizálás? Dogmatikai kérdések a magyar házassági törvény tervezeteiben” c. előadásában.

A szekció második blokkja a szegedi jogtörténészek, *Homoki-Nagy Mária* egyetemi tanár (Magyar Jogtörténeti Tanszék), majd *Tamási Éva* adjunktus (Európai Jogtörténeti Tanszék) előadásaival folytatódott. Professzor asszony előadásában bemutatta, hogy milyen kísérletek történtek a házassági kötelék felbontására a mindennapok gyakorlatában, a házassági törvény megszületése előtt, míg *Tamási Éva* a Ht. hatását vizsgálta a veszprémi szentszék házassági pereiben. *Balogh Judit* egyetemi docens (DE ÁJK) a házassági bontóperek gyakorlatára, vagyis a világi ítélkezés új területére mutatott rá, míg *Kasuba Róbert* doktorandusz, (SZTE ÁJTK), teológus, megismertette a hallgatóságot a falusi levelekkel a polgári házasságról, vagyis a polgári házasság egyházi kritikájával, 1868-ból.

A II. Hatályos jogi szekciót *Homoki-Nagy Mária* professzor asszony vezette. Elsőként a társszervező Keresztény

Jogakadémia elnöke, *Badacsonyi Zoltán* tartotta meg felvezető előadását, „A keresztény házasság és családmódel” címmel, melyet követően a hatályos családjoggal foglalkozó kollégák témái következtek, akiknek aktuális, és egymásra épülő témáik ismertetésénél mindannyian visszatekintettek a kiindulási pontra, vagyis a Ht.-re is. Karunk kollégái zárták a napot; *Hegedűs Andrea* „A jegyeség jogi kereteiről egykor és most”, *Nagy Sándor* doktorandusz (SZTE ÁJTK) „A polgári házasságkötés 130 éve” címmel, *Visontai-Szabó Katalin* adjunktus (SZTE ÁJTK) „A létre nem jött házasság és az érvénytelen házasság a Csjt.-ben és a CSJK-ban”, míg *Gyengéné Nagy Márta* egyetemi docens (SZTE ÁJTK) „Oldás és kötés. A békítés és a bontó okok összefüggései a házassági jogban” címmel tartott előadásaikkal emlékeztek az ünnepelt 130 éves Ht.-re.

A rendezvény végén *Hegedűs Andrea* egyetemi docens, a rendezvény egyik főszervezője összegezte az ünnepi alkalom tanulságait záró gondolataiban, megállapítván, hogy a 130 év eltelté ellenére számos hatás, jogintézmény ma is tovább él, és egy jogi dogmatikával vagy hatályos joggal foglalkozó jogásznak, vagy a határtudományok területén járatos szakembernek nem szabad megelégednie ezen régóta várt, és mértékadó jogszabállyról, melynek máig ható üzenete van.

dr. Kasuba Róbert
PhD hallgató

Az előadók egy része

Emlékezés a társasági jog atyjára

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Civilisztikai Tudományok Intézete, az MTA SZAB Jogi Szakbizottságának Gazdasági Jogi Munkabizottsága, valamint a Magyar Jogász Egylet Csongrád-Csanád Megyei Szervezete által 2024. március 8-án 'Társasági jogi aktualitások' címmel rendezett országos konferenciát.

A tudományos napon az előadók *Sárközy Tamás* jogász professzor munkássága előtt tisztelegtek, akit a joggyakorlat- és a jogtudomány méltán a „társasági jog atyjának” tart. A megemlékezésre a jogi kar főépületében, az Aulában – telt ház mellett – került sor. A meghívott előadók a hazai társasági jog neves képviselői, akik ismerik Sárközy professzor úr munkáját, és örömmel vállalták az előadás megtartását.

Nyitóelőadásában *Veress Emőd* a korlátolt felelősségű társaság szabályozását vette górcső alá. *Nochta Tibor* a kockázatok természetét elemezte, bemutatva azok szerepét a társaságok alapításában, működésében és megszűnésében, kiemelve a tagok felelősségét és a jogi szabályozás szerepét. *Papp Tekla* a Corporate Social Responsibility (CSR) fenntarthatósági szempontjainak implementációs kihívásait vizsgálta, míg *Auer Ádám* az intézmény magyar jogi vonatkozásait ismertet-

Sárközy Tamás

te. *Pázmándi Kinga* vállalatisságról tartott előadást. *Szegedi András* a tőkeegyesítő társaságok határon átnyúló egyesülésének elméleti és gyakorlati kérdéseit tárgyalta az európai uniós és hazai jogszabályok fényében. *Farkas Csaba* záróelőadásában a kisebbségi jogok érvényesítésének változásaira és a jogszerű működés biztosítására hívta fel a figyelmet.

A konferenciát követően lehetőség nyílt a szakmai párbeszédre, ahol a különböző hivatásrendi képviselők által feltett kérdések megválaszolásra, megbeszélésre kerültek.

Dr. Farkas Csaba
egyetemi docens

Farkas Csaba záróelőadását tartja

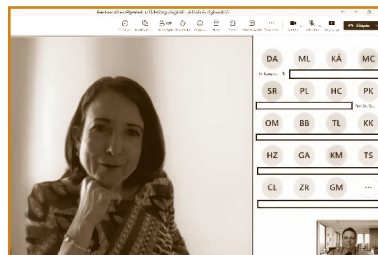
Adózás és digitalizáció

Kerekasztal-beszélgetés az üzleti jog világáról

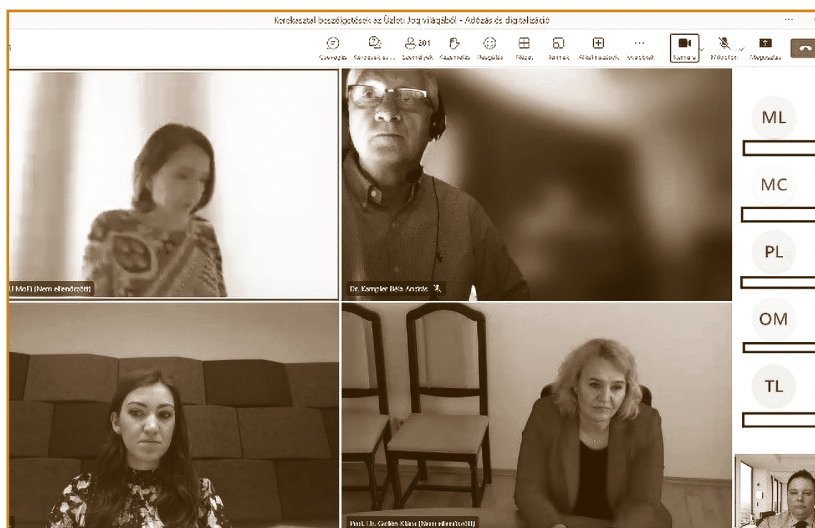
2024. április 12-én 11 órától került sor az Intézetünk által szervezett *online* kerekasztal-beszélgetésre, amelyhez az érdeklődők a Microsoft Teams alkalmazáson keresztül csatlakozhattak. Az eseményt *Gellén Klára* intézetvezető asszony nyitotta meg, aki köszöntötte az előadókat és a kétszáz főt meghaladó hallgatóságot egyaránt. Professzor asszony beszédében köszönetet mondott a meghívott vendégeinknek, amiért idén is rendelkezésünkre álltak. Felhívta a hallgatóság érdeklődését a tananyaghoz szorosan nem kapcsolódó, azonban jogásként elengedhetetlen ismeretek elsajátítására. Külön örömről számolt, hogy ebben az országban az egyik legmagasabb szakmai szinten jegyzett szakemberek segítenek céljaink elérésében és *Prikkel Petra* személyében alumnánkat is köszönhetjük egyúttal.

Kamplér Béla egyetemi docens szakmai bevezetője következett, majd moderátorként *Gyenge Balázs* tanársegéd szolt hozzá. Az Üzleti Jogi Intézet oktatói az államháztartási bevételek fontosságáról,

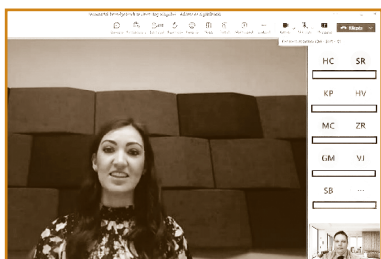
az adórendszert kikerülő által okozott hazai és európai szintű költségvetési hiányokkal kapcsolatban osztották meg bevezető gondolataikat.

A kerekasztal-beszélgetés az áfa felszámításával és kifizetésével kapcsolatos rendszer fejtegetésével és a határon átnyúló ügyletek szabályainak bemutatásával kezdődött, amelyre *Palotai Kinga*, a Pénzügyminisztérium Fogyasztási és Forgalmi Adók Főosztályának osztályvezetője tért először. Ennek keretében osztályvezető asszony ismertette a hozzáadottértékadó-rendszer eddigi uniós jogharmonizációját és a további közösségi szabályokat tartalmazó, ún. ViDA csoma-

got, azaz a *VAT in the Digital Age*, magyarul: áfaszabályok a digitális korban c., az Európai Bizottság 2022. december 8-án előterjesztett jogalkotási csomagját. Az új csomag célja a közös hozzáadottérték-adó rendszer működésének modernizálása és az áfacsalások visszaszorítása. Ezzel kapcsolatban röviden kitért az EU-s és hazai jogalkotási mechanizmusra ezen a területen, és előadta, hogy a fejlesztések tekintetében Magyarország az élen jár az Európai Unióban.

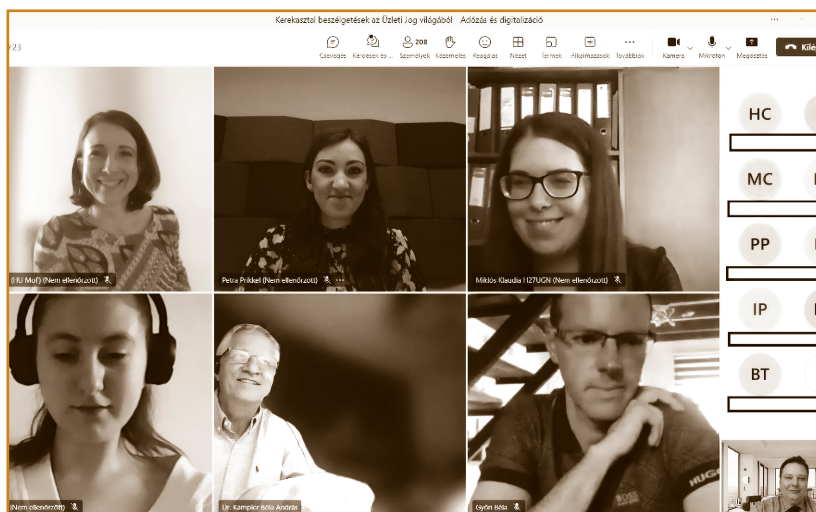
A program *Prikkel Petra* gondolataival folytatódott, melyben betekintést engedett az e-áfa- és az online számlarendszer gyakorlati alkalmazásának kérdéseibe, prezentációjával részletesen ismertette az áfa bevallására szolgáló területet, valamint kitért a ViDA csomag gyakorlati megvalósulásának előnyei-

re és a csomag alkalmazását megelőző felkészülési időre. Előadását a 2024-től bevezetett, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kiadott e-áfabevallással és annak korrekciójával kapcsolatos eljárással zárta.

A rendezvény diszkussziójában több komoly szakmai tudást feltételező kérdés érkezett a hallgatóság részéről, amelyek tovább gazdagították rendezvényünk tematikáját, így a résztvevők egyéb olyan érdekes ügyeket is megismerhettek, amelyek nem csak az adózás és digitalizáció vonatkozásában bírnak relevanciával (például a e-nyugtázási rendszer és adatvédelem kapcsolata).

A kerekasztal beszélgetés moderátora, *Gyenge Balázs* összegezte az elhangzottakat, majd *Kamplér Béla* zárta a beszélgetést. Nagyon szépen köszönjük a meghívott vendégeinknek, hogy szak tudásukkal hozzájárultak a rendezvény sikerességéhez, valamint köszönjük az érdeklődő hallgatóságnak a megtisztelő figyelmet! Nagy örömünkre szolgált, hogy ennyien részt vettek a programon.

dr. Varga Dóra
PhD hallgató

A „Teams”-nek köszönhetően a távolság már nem akadály

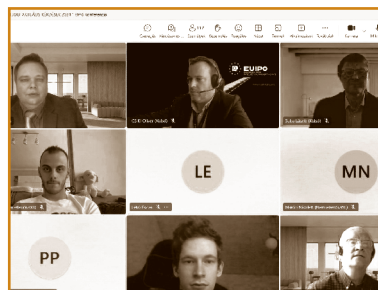
A közbevételi és kereskedelmi jog aktuális kérdései

2024. november 29-én került sor az Üzleti Jogi Intézet által szervezett 'Közbevételi- és kereskedelmi jog egyes aktuális kérdései 2024' című online konferenciára, amely évek óta nagy sikernek örvend.

Az eseményt *Kampler Béla*, az Intézet egyetemi docense nyitotta meg. Köszöntötte az előadókat és a résztvevőket, majd megtartotta bevezető előadását, amelyben a magyar gazdaság és államháztartás 2025-re jósolt kilátásait vette górcső alá.

A konferencia további részében a meghívott előadók szakmai előadásai következtek. Elsőként intézetünk tanársegédje, *Gyenge Balázs* tartotta meg előadását „A társadalom közös szükségleteihez történő hozzájárulás egyes aktuális kérdései” címmel. A következő előadást *Stefancsik Márta Anna* kúriai bírő prezentálta a közönség számára, amelynek címe „Rendelhetésszerű joggyakorlás általános forgalmi adózás tükrében. Az adóelvonási jog adóhatóság által történő korlátozásának esetei” volt. *Csiki Olivér* pénzügyőr szakszabályozó, az European Union Intellectual Property Office, European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights nemzeti szakértője osztotta meg gondolatait a továbbiakban, „A szellemi tulajdon-jogok megsértésének hatásai az egyes gazdasági szektorokra” című előadásával. Őt követően *Palotai Kinga*, a Pénzügyminisztérium, Fogasztási és Forgalmi Adók Főosztályának osztályvezetője tartotta meg előadását, melynek „Unió jogalkotás a héa [hozáadottérték-adó] területén” címet adta. *Suba László* pénzügyőr alezredes, a Nemzeti Közszerkeleti Egyetem Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőr Tanszék adjunktusa „Hogyan védi az EU az uniós gyártókat?” címmel tartott előadást. Ezt

követően az Üzleti Jogi Intézet alumnája, *Prikkel Petra*, az Ernst & Young Tanácsadó Kft. szenior adótanácsadója osztotta meg gondolatait „A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer bevezetése és annak gyakorlatban felmerülő kérdései” című előadásában. A konferencia záró előadását *Kampler Béla* tartotta „A kiskereskedelem adóztatásának és szabályozásának egyes sajátos jellemzői 2024-ben” címmel.

Ezután diskusszió következett, ahol a résztvevő előadók és a hallgatóság is átbeszélhették a hallottakat és építő jellegű gondolatokat fogalmazhattak meg. Az esemény zárásaként *Kampler Béla* megköszönte az előadóknak a részvételt és a kiemelkedő színvonalú előadásokat, valamint azt, hogy szakudásukkal hozzájárultak a konferencia sikeréhez. Az érdeklődő hallgatóságnak pedig ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a megtisztelő figyelmükért, valamint az egyes előadókhöz intézett gondolatébresztő kérdésekért.

A konferencia részletes programja az alábbi linken érhető el: <https://www.juris.u-szeged.hu/karunkrol/intezeti-hirek/kozbevetei>

dr. Auer Bence
PhD hallgató

A magyar holokauszt 80 év távlatából

Jogfosztás – deportálás – emlékezés

A magyar holokauszt 80. évfordulója alkalmából a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Politikai Tanszéke a Magyar Történelmi Társulat Szegedi és Dél-alföldi Csoportjával és a Szegedi Zsidó Hitközséggel közösen nemzetközi tudományos konferenciát szervezett 2024. június 6–7-én az SZTE Állam- és Jogtudományi Karának Aulájában.

Randolph L. Brabham professzor 50 évvel ezelőtt indította útjára a magyarországi holokausztra emlékező nemzetközi konferenciákat. Ezt a hagyományt folytattuk a Szegeden megrendezett 80. évfordulós konferencián, amelyen nem csak az 1944-ben halálba deportált mintegy 440 000 zsidó, és zsidónak minősített magyar állampolgár sorsáról emlékezünk meg, hanem azokról is, akiket 1941 nyarán deportáltak Magyarországról, és többségüket Kamenyec-Podolszkij határában mészároltak le SS egységek, továbbá a munkaszolgálatosokról, valamint

az 1944 nyarán Szegedről, Szolnokról és Debrecenből Strasshofba deportáltakról, akiket az ottani „rabszolgapiacon” osztottak szét kényszermunkahelyekre Bécsben és környékén. Fontos témának tartottuk az embermentők, zsidó ellenállók tevékenységének elemzését, és az áldozatokra való emlékezést is.

A konferencián lehetőséget biztosítottunk neves, valamint fiatal hazai és határon túli kollégáknak, hogy legfrissebb kutatási eredményeikről beszámoljanak 20 perces előadásban. *Berend T. Iván* professor (UCLA) bevezető gondolatai, majd *Karsai László* professor (SZTE BTK) plenáris előadása után az alábbi kilenc tematikus panelben 30 előadó tartotta meg előadását:

- A szegedi gondolattól a zsidótörvényekig
- Zsidók, propagandisták, újságírók
- Az egyházak és a holokauszt
- Háború, megszállás, munkaszolgálat
- Gettók és „zsidólakás” igénylők

Görög Márta dékán köszönti a konferencia résztvevőit

Ifjú segítőink, hallgatóink munka közben...

- A „szerencsés” strasshofi deportáltak
- Deportáltak és cionista ellenállók
- Túlélők és halottak
- A holokauszt emlékezete

A hazai szakmai szervezetek és tudományos intézmények, egyetemek mellett olyan határon túli intézményekből is érkeztek kollégák, mint a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Holokauszt- és Genocídium-tanulmányok Intézete, a bécsi Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien, Fórum Kisebbségkutató Intézet Szlovákiából, a Zentai Városi Múzeum Szerbiából.

A konferencia iránt igen nagy volt az érdeklődés, a hallgatóság soraiban középiskolai diákok és tanáraik, egyetemi hallgatók, a tudományos élet fiatal és neves szakemberei, illetve hitközségi tagok is részt vettek. A létszám mindösszesen elérte a 200 főt. Az előadásokból tudományos, jegyzetekkel ellátott tanulmánykötet készül 2025-ben.

*Dr. habil. Molnár Judit
egyetemi docens,
a konferencia szervezője*

... és egy pillanatnyi pihenő percben

Beszámoló az 'állam. tudomány' konferenciáról

Karunk Politológiai Tanszéke 2024. október 4-én rendezte meg az 'állam. tudomány' című konferenciát, amely az államiság és az államtudomány aktuális kérdéseit vizsgálta interdiszciplináris megközelítésben. Az esemény célja az volt, hogy a politika- és jogtudomány, valamint a társadalomtudományok képviselői közösen vizsgálják a modern államok előtt álló kihívásokat, különös tekintettel az empirikus kutatások és a gyakorlati megközelítések szerepére.

A konferenciát *Paczolay Péter*, a Politológiai Tanszék *professor emeritusa*, az Alkotmánybíróság korábbi elnöke és a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának jelenlegi bírása nyitotta meg. Nyitóelőadásában az államelmélet és a kormányzás kihívásait elemezte, hangsúlyozva a jogállamiság és a demokratikus intézmények jelentőségét a folyamatosan változó politikai közegben.

A rendezvény széles szakmai spektrumot ölelt fel: a pályakezdő kutatóktól a tapasztalt egyetemi oktatókig tizenhárom előadó ismertette álláspontját. A szekciók előadásai az állam és alkotmány kapcsa-

latától a digitális korszak kormányzási kihívásain át a hatalommegosztás és jogállamiság kérdéseiig terjedtek. Kiemelt figyelmet kapott az állami beavatkozás eszköztárának történeti és kortárs vizsgálata, valamint az állam szerepének átalakulása a globalizáció és a nemzetközi folyamatok tükrében.

A rendezvényen az Állam- és Jogtudományi Kar oktatói és kutatói mellett számos hallgató is részt vett, akik aktív közreműködésükkel gazdagították a szakmai diskurzust. Az esemény rámutatott, hogy a politika- és jogtudomány nem csupán elméleti síkon vizsgálja az állam működését, hanem empirikus kutatások és interdiszciplináris elemzések révén is hozzájárul annak mélyebb megértéséhez.

A konferencia kiváló lehetőséget teremtett az államtudomány legfontosabb kérdéseinek megvitatására, és tovább erősítette a Kar tudományos közösségét. Köszönet illeti az előadókat, a résztvevőket, a szervezőket a rendezvény eredményességéért.

dr. Petrovski-Oláh László
tanársegéd

Merkóvity Norbert, a Politológiai Tanszék vezetője megnyitja a konferenciát

Ptk. 10

Az új magyar Polgári Törvénykönyv tíz éve, 2014. március 15-én lépett hatályba. Erre emlékezve az Igazságügyi Minisztérium, a Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet, az SZTE ÁJTK Civilisztikai Tudományok Intézete és a Magyar Jogász Egylet Csongrád-Csanád Megyei Szervezete 2024. október 21-én konferenciát rendezett 'Kodifikáció és hatályosulás: Személy és személyiség a jogban – A Ptk. Második Könyve a gyakorlatban' címmel karunkon.

Szegeden került sor a 'Kodifikáció és hatályosulás' című rendezvénysorozat második állomására. Az esemény célja a Ptk. Második Könyve jogalkalmazási tapasztalatainak megvitatása volt, amelyhez felkért előadók és a rendezvényen résztvevő, különböző jogász hivatásrendeket képviselő szakmai közönség járult hozzá. A rendezvény megnyitóját *Görög Márta* professzor asszony, karunk dékánja, a Magyar Jogász Egylet Csongrád-Csanád Megyei Szervezetének elnöke tartotta.

Görög Márta dékán, a Magyar Jogász Egylet Csongrád-Csanád Megyei Szervezetének elnöke nyitotta meg a konferenciát

Köszöntötte a meghívott előadókat és vendégeket, hangsúlyozva az ilyen események jelentőségét, amelyek a joggyakorlat és a jogalkotás számára egyaránt hasznosítható tudást adnak. Beszédében kiemelte az Igazságügyi Minisztériumban működő, a polgári bírászkodás tapasztalatait elemző munkacsoport fontosságát, amelynek tagjaként ő maga is aktívan részt vesz a Ptk. hatályosulási tapasztalatainak elemzésében.

A konferencia második előadójaként *Wopera Zsuzsa* professzor asszony, a Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet elnöke, az Igazságügyi Minisztériumban működő polgári bírászkodás tapasztalatait elemző munkacsoport vezetője „Jogalkotás és hatályosulás: A polgári bírászkodás tapasztalatainak elemzése” című előadásában osztotta meg gondolatait. Elmondta, hogy az Igazságügyi Minisztériumban már hagyományosnak számítanak azok a munkacsoportok, amelyek a jogász hivatásrendek aktív közreműködésével működnek. Ezek a munkacsoportok, amelyek már *Trócsányi László* igazságügyért felelős minisztersége alatt is segítettek az eljárási kódexek kialakításában, ma is jelentős szerepet töltenek be a jogalkalmazási tapasztalatok elemzésében. *Tuzson Bence* miniszter programjában kiemelt szerepet kap a jogalkalmazási tapasztalatok folyamatos monitorozása, így jelenleg három ilyen munkacsoport működik az Igazságügyi Minisztériumban, amelyek az utóbbi évtizedben hatályba lépett nagy kódexek alkalmazási tapasztalatait vizsgálják, elsősorban a Pp. és a Ptk. joggyakorlatát.

A konferencia következő előadását *Görög Márta* egyetemi tanár tartotta „Személy és személyiség a jogban – A Ptk. Második Könyve a gyakorlatban” címmel. Előadásában a polgári bírászkodás ta-

pasztalatait elemző munkacsoport tavaszi ülésén felmerült gyakorlati problémákat vette sorra, és rávilágított a jogalkotói szándék és a gyakorlat közötti esetleges ellentmondásokra. Kiemelte a személyiségi jogok katalogizálásával kapcsolatos anomáliákat, valamint a sérelemdíjjal összefüggésben felmerült jogértelmezési kérdéseket, melyek további megválaszolásra várnak.

Ezt követően a Ptk. Második Könyvével kapcsolatos kerekasztal-beszélgetés vette kezdetét, melyet *Wopera Zsuzsa* moderált. A beszélgetés során kitért a nagykorú személyek cselekvőképességének korlátozása és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény, valamint a gondnokság jogintézményének összefüggéseire. *Ocskó Katalin*, az Országos Bírósági Hivatal elnökhelyettese tapasztalatait osztotta meg a gondnokság alá helyezési perekben, és ismertette a joggyakorlat-elemző csoport véleményét is. *Turkovicsné Nagy Adrienn*, a Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet Magánjogi Kutatási Főosztályának vezetője a szakértőkkel kapcsolatos legfrissebb

A konferenciának a Kar Aulája adott otthont

jogalkotói törekvésekről beszélt. *Orosz Árpád*, a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője a sérelemdíjjal kapcsolatos joggyakorlat elemző csoport véleményét összegezte, amelyre *Görög Márta* is részletesen reflektált.

dr. Barzó Lilla
PhD hallgató

Előadásokat követően a program egy kerekasztal beszélgetéssel zárult

A kóros elmeállapot

Büntetőjogi konferencia

A Magyar Börtönügyi Társaság és a Bűnügyi Tudományok Intézete közös szervezésében valósult meg 2024. október 25-én 'A kóros elmeállapot és mentális egészségügyi problémák' című szakmai konferencia, amelynek az SZTE Állam- és Jogtudományi Kara adott otthont. A konferencia levezető elnöke a Magyar Börtönügyi Társaság elnöke, *Mezey Barna* professzor volt.

Mezey Barna professzor

egy-egy kapcsolódási pontjait villantotta fel, valamint *Hornung Tamás* bv. őrnagyot, a NKE-RDI doktoranduszát, aki *Moravcsik Ernőnek* az IMEI első igazgatójának életútját mutatta be, halálának 100. évfordulójára megemlékezve. A Bűnügyi Tudományok Intézete részéről *Juhász Zsuzsanna* tartott előadást, európai kitekintéssel felvázolva a mentális egészség hangsúlyos börtönügyi kérdésköreit.

Kiadott művészeti alkotások

A rendezvény előadói között köszönthettük az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet orvosigazgatóját, *Fekete Szabolcsot*, aki betekintést nyújtott a kényszerszergyógykezelés IMEI-ben történő végrehajtásáról, *Pallo József* bv. ezredes az NKE egyetemi docensét, aki az igazságügyi orvostan és a büntetés-végrehajtás

A szakmai rendezvény kísérőprogramjaként az érdeklődők megtekinthették a Szegedi Fegyház és Börtön fogvatartottai által készített képzőművészeti alkotásokat.

Dr. Juhász Zsuzsanna
egyetemi tanár

Juhász Zsuzsanna képviselte a Bűnügyi Tudományok Intézetét

Mesterséges intelligencia a jogalkalmazás és jogalkotás szolgálatában

Magas szintű szakértői konferencia a magyar EU-elnökség keretében

A magyar uniós elnökség egyik prioritása volt a versenyképesség témaköre és ennek keretében azon kérdések megvitatása, hogy a mesterséges intelligencia alkalmazása tudja-e növelni az ún. jogi versenyképességet az Unió országában.

A Budapesten, a Nemzeti Múzeum impozáns termében november 4–5-én megrendezett konferencia első napján a mesterséges intelligencia igazságügyi alkalmazása került a fókuszba. *Didier Reynders*, az Európai Bizottság biztosa átfogó képet adott az Európai Mesterséges Intelligencia Rendelet és az Igazságügyi Digitalizációs Rendelet jelentőségéről. Kiemelte a technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségeket, ugyanakkor felhívta a figyelmet a kockázatokra és a digitális kompetenciák fejlesztésének fontosságára. *Robert Spano*, az EJEB korábbi elnöke

pedig határozottan hangsúlyozta: az igazságszolgáltatásban mindig meg kell őrizni az emberi ellenőrzés szerepét. A kétnapos konferencia szakmai moderátora *Karsai Krisztina*, karunk intézetvezető professzora volt.

A nap panelbeszélgetéseiben Málta, Portugália és Hollandia képviselői osztották meg nemzeti tapasztalataikat arról, hogyan illesztik be az MI-t az igazságszolgáltatási rendszerükbe. Ezek a stratégiák egy közös célt szolgálnak: hatékonyabb, hozzáférhetőbb igazságszolgáltatást teremteni.

A második panel Észtország, Spanyolország és Magyarország gyakorlati példáin keresztül mutatta be, milyen konkrét MI-alkalmazások léteznek már ma is a bírósági rendszerekben. A délutáni szekcióban az MI-rendelet alkalmazásával, va-

Nemzeti Múzeum

lamint valós esettanulmányokkal ismerkedhettünk meg, amelyek rávilágítottak az új technológiák sokszínű lehetőségeire.

A második napon a digitalizáció mélyebb rétegei kerültek előtérbe: szó volt a videokonferenciás meghallgatások előnyeiről, kihívásairól, valamint arról, hogyan lehet a szakembereket felkészíteni erre az új korszakra. A résztvevők egyetértettek abban, hogy az uniós szintű szabványosítás és a technikai-jogi felkészültség kulcsfontosságú a hatékony, korszerű igazságszolgáltatás megteremtéséhez. Szóba került a jogászképzés adaptálásának szükségessége is ezekre a kihívásokra.

A konferencia végén az Európai Bizottság összefoglalta a legfontosabb tanulságokat: cél, hogy a digitalizáció valóban szolgálja az igazságszolgáltatást és a jogi versenyképességet is – az MI rendelet elveinek megfelelően, de annak túlkor-

látozása nélkül. A Bizottság ezért törekszik olyan iránymutatások kidolgozására, amelyek a tagállami visszajelzéseket és gyakorlati tapasztalatokat is figyelembe veszik.

Különösen fontos lehet az MI alkalmazása a tömeges peres ügyek kezelésében, ahol a technológia hatékonyan segítheti az eljárások gyorsítását. A *judicial AI toolbox* koncepció célja, hogy minden tagállam megtalálhassa a számára legmegfelelőbb megoldásokat. A videokonferenciás technológia kapcsán a Bizottság hangsúlyozta: a határon átnyúló ügyekben kulcsszerepe van az összehangolt szabályozásnak, és javasolta, hogy az új nemzeti jogszabályok segítsék elő e rendszerek nemzetközi használhatóságát is.

Dr. Karsai Krisztina
egyetemi tanár

Fizetésképtelenség

A jogi kar aulájában 2024. november 7. napján került megrendezésre a fizetésképtelenség témájában megszervezett konferencia. Előadást tartott Balogh Zsigmond közjegyző, a Budapesti Közjegyzői Ka-

mara elnöke, Németh Gergely, az MKK Magyar Követeléskezelő Zrt. vezető jogtanácsosa, Pap F. Lajos ügyvéd, Jakab Csaba dabasi végrehajtó, Zsombolyay Péter Zsombor gazdasági- és vagyoni jogi

Görög Márta intézetvezető, dékán köszönti az előadókat és az eseményen megjelent hallgatóságot

szabályozásért, valamint perképviseletért felelős helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium), *Farkas Csaba* egyetemi docens (SZTE ÁJK Civilisztikai Tudományok Intézete) és *Lakatos Péter* bírósági írásművezető (Szegedi Törvényszék).

A konferencia szakmai palettája sokszínű volt és aktualitása megkérdőjelezhetetlen. A klasszikus hivatásrendek valamennyi képviselője előadást tartott a fizetésképtelenség köréből a saját szakmai kompetenciája mentén egy (délelőtti) természetes személyeket érintő és egy (délutáni) társasági jogi szekcióban. Mindkét szekció témaköreit átszötte az aktualitás, mivel olyan kérdéseket jártak körül, amelyek a hazai gyakorló jogászok mindennapi szakmai életét érintik, így különösen a közjegyzői okiratok végrehajthatósága, az egyes deviza alapú kölcsönszerződések érvénytelensége, az engedményezés és a kölcsönszerződéshez kapcsolódó alakító jogok egymáshoz való viszonya, a végrehajtói kar előtt álló kihívások, valamint a felszámolási és kényszersztörlési eljárás aktuális kérdései.

További kiemelés érdemel, hogy az új fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény megalkotásához szükséges intézkedésekről szóló 1284/2024. (IX. 19.) Korm. határozat megjelenését követően a jelen konferencia volt az első országosan, amelyen kormányzati szinten kifejtésre került a leendő új fizetésképtelenségi törvény alapkoncepciója.

A konferencián 100 főt meghaladó hallgatóság vett részt. A kollégák részéről nagy számban érkezett pozitív visszajelzés a szervezőbizottság részére. Kiemelést kapott – a már említett aktualitáson túl – azon körülmény is, hogy a konferencia kifejezetten gyakorlatorientált volt, illetve az előadók nagy hangsúlyt fektettek a bírósági gyakorlat bemutatására. A visszajelzések kitértek arra is, hogy az előadások felépítése jól követhető volt és hogy a kollégák által a kapott ismeretek felhasználhatók voltak a saját szakmai munkájukban, mely a számukra nagyban felértékelte a konferencia jelentőségét és hasznosságát.

dr. Németh Zsolt
PhD hallgató

Balogh Zsigmond közjegyző, a Budapesti Közjegyzői Kamara elnöke előadást tart a közjegyzői okirat alapján történő igényérvényesítésről

Diploma Andreanum 800

Konferencia az erdélyi szászok és más európai nemzetiségek kiváltságairól

Az Európai Jogtörténeti Tanszék az MTA Szegedi Akadémiai Bizottságával, a Szent István Tudományos Akadémiával és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemmel karöltve nemzetközi konferenciát szervezett 2024. november 29-én. Ennek apropóját egy nevezetes és nagyon kerek évforduló adta: II. András királyunk 1224-ben, azaz pontosan 800 évvel ezelőtt adta ki az erdélyi szászok híres kiváltságlevelét, a *Diploma Andreanum*-ot. A tudományos tanácskozás témája ezentúl kiterjedt az erdélyi szászok jogának és státusának egyéb kérdéseire is, természetesen nemzetközi, európai párhuzamokkal.

Külön öröm volt számunkra, hogy a konferencián a hazai kollégák mellett spanyol és szerb jogtörténészek is ismertették a témában kutatási eredményeiket. *Srdjan Sarkić* professzor a középkori Szerbiában élő német bányászok, azaz a szászok kiváltságait ismertette, *José Franco-Chasan* pedig egy különleges hispaniai népcsoport, a Mudéjar-közösség kiváltságairól érkezett és vont párhuzamot a szász populációval.

Természetesen a hazai jogtörténész közösség sem maradt a tanácskozáson képviselet nélkül; *László Balázs* az *Andreanum* jogforrási helyéről beszélt az Árpád-kori törvények között, *Béli Gábor* pedig az erdélyi szász közösségek joghatóságának alakulását vázolta fel egészen a 15. századig. *Herger Csabáné* professzor asszony a modern egyházi autonómia történelmi előzményei: az erdélyi szászok címmel tartotta meg gondolatébresztő előadását. *Frey Dóra* már egy későbbi korba kalauzolta az érdeklődő közönséget, az erdélyi szászok dualizmus-kori autonómiatörekvéseit mutatta be. *Vizi László Tamás* pedig az erdélyi

szászoknak a Szövetséges és Társult Hatalmakhoz 1919-ben intézett memorandumról érkezett. *Pósán László* a 12–13. századi közép-kelet-európai német telepítéseket mutatta be, *Szabó Béla* professzor pedig a *Diploma Andreanum* elveinek tükröződése az erdélyi szász Statutumokban (1583) címmel tartotta meg előadását.

A szegedi kötődésű kollégák és a szervezők is kitettek magukért színvonalas előadásaikkal. *Blazovich László* professzor, neves középkorász a *Diploma Andreanum*-ot a magyarországi városjogokkal vetette össze; a konferencia főszervezője, *Balogh Elemér* pedig az egyházi joghatóságot vizsgálta az erdélyi szászok vonatkozásában. *Gyémánt Richárd* a Barcaság népesedésének évszázadairól érkezett, különös tekintettel az etnikai és vallási viszonyokra; *Diószegi Szabó Pál* pedig egy nádori döntést mutatott be a besenyők régi kiváltsága (1224) ügyében.

Az értékgazdag diskusziót egy jó hangulatban, gyümölcsöző beszélgetésekkel elköltött vacsora koronázta meg a halászlé fővárosában. Reméljük, minden résztvevő olyan pozitív élményekkel, elégedetten távozott, mint mi, szegediek.

Dr. Tamási Anna Éva
adjunktus

Egy korabeli pecsét

Karunk új doktorai

Abdelhafez ABDEL HAFEZ „Regional states and the international system. The Role of Palestinian – Israeli Conflict in Power Hierarchy in the Middle East Region” (Regionális államok és a nemzetközi rendszer. A palesztin-izraeli konfliktus szerepe a hatalmi hierarchiában a közel-keleti régióban) címmel – angol nyelven – védte meg doktori értekezését.

A disszertáns a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájában 2018-ban kezdte meg tanulmányait a *Stipendium Hungaricum* ösztöndíj program támogatásával. Qalqiliából, Palesztinából származik. Bachelor fokozatot média és közkapcsolatok szakon a ciszjordániai Nablusban az An-Najah egyetemen szerzett, majd a ramallahi Birzeit Egyetem nemzetközi tanulmányok szakán kapott diplomát 2015-ben.

A disszertáció a regionális rendszereket és azok globális nemzetközi rendre gyakorolt hatását vizsgálja, különös tekintettel a közel-keleti térség konfliktusainak dinamikájára és jövőbeli forgatókönyveire. A dolgozat központi témája a palesztin-izraeli konfliktus mélyreható elemzése. A Közel-Keletről, és különösen Palesztinából érkező tudósként a kutatásnak mély személyes és intellektuális jelentősége volt, mivel a konfliktus napi valóságot jelent a régióban élők számára. A Közel-Kelet bonyolult és egymással összefüggő biztonsági dinamikájának megértéséhez hangsúlyozza a regionális interakciók jelentőségét és a külső szereplők befolyását a biztonsági környezet alakításában.

Abdelhafez Abdel Hafez

A 20. század második felében a nyugati hatalmak, különösen az Egyesült Államok, jelentős szerepet játszottak a régióban. Az értekezés célja, hogy bemutassa azokat a Közel-Keleten jelenleg is zajló nyílt és proxy háborúkat, azokat a stratégiákat, amelyek a regionális hatalmak megerősödéséhez vezettek.

A térség jövője továbbra is összetett kihívásokkal néz szembe, a geopolitikai egyensúly folyamatosan változik az aktuális események és a résztvevő államok döntései szerint. A regionális nagyhatalmak közötti szövetségek átmeneti jellegűek, Törökország, Irán, Szaúd-Arábia és Izrael, valamint Egyiptom viszonyrendszere változó. A rendszer legerősebb államává váló regionális hegemon hatalom túlélése gyakorlatilag garantált. Az államok ennek megfelelően igyekeznek maximalizálni befolyásukat.

A 2024. október 7. óta tartó gázai háború sarkalatos elemévé vált a kutatásnak, mivel megerősítette a disszertáció eredményeit, és igazolta hipotéziseit, melyek

szerint a közel-keleti béke nem érhető el a konfliktus igazságos és fenntartható megoldása nélkül. A stabilitás szükségessége tehát mind a térségi, mind az azon kívüli szereplők számára elsődleges kérdés. Annak ellenére, hogy Izrael kapcsolatokat létesít a környező országokkal, gazdasági és biztonsági partnerségeket épít az arab országokkal, az instabilitás továbbra is meghatározó a térségben, mert a palesztin kérdés nem csak földrajzi elhelyezkedéshez kapcsolódik, jóval inkább vallási és ideológiai státuszhoz, és minden muszlim ügyét érinti, bárhol is éljen.

Abdelhafez jelenleg Qalqilya város Köz- és Nemzetközi Kapcsolatok Osztályának igazgatója. „A megszerzett ismeretek és a kutatási készségek, amelyeket a PhD tanulmányaim alatt sajátítottam el, kézzelfogható hatást gyakorolnak a nemzetközi kapcsolatok menedzselésében betöltött szerepemre, különösen a közpolitikák formálásában, a nemzetközi együttműködés megerősítésében, valamint a kommunikációs és koordinációs mechanizmusok fejlesztése terén. A doktori cím megszerzése hozzájárul a Közel-Kelet jövőjével és a palesztin-izraeli konfliktussal foglalkozó tudományos kutatásaim előmozdításához” – vallja önmagáról.

Dr. Soós Edit
egyetemi docens, konzulens

Asli ALKIS-TÜMTÜRK „A Comparative Study of the Online Privacy and Data Protection of Children in the European Union and the United States” (A gyermekek online adatvédelmének és adatbiztonságának összehasonlító tanulmánya az Európai Unióban és az Egyesült Államokban) címmel – angol nyelven – védte meg doktori értekezését.

A disszertáció védeése *summa cum laude* minősítéssel zárult; a disszertáns témavezetői *Kertészné Váradi Szilvia* adjunktus és *Nagy Zsolt* egyetemi docens voltak. *Asli Alkis-Tümtürk* doktori disszertációja elsősorban napjaink komputerizált adatfolyamatok tárolási és szolgáltatási kérdésre; ezen belül is elsősorban a gyermekekre vonatkozó digitalizált adatok speciális problémáira koncentrál. A kortárs kultúra elsősorban az adatokra támaszkodik, ami arra kényszeríti az egyéneket, hogy – bizonyos szolgáltatások igénybevétele céljából – személyes adatokat adjanak meg. Például megosztjuk az egészséggel kapcsolatos adatainkat a kórházakkal, hogy egészségügyi szolgáltatásokat kaphassunk, hitel- vagy bank-

Asli Alkis-Tümtürk

kártya-információinkat ételrendeléshez, valamint személyes adatainkat (legalább felhasználónév, e-mail cím és nagy valószínűséggel hitel-/bankkártyaadatok a szolgáltatás fizetéséhez) az *online* zenei vagy videóplatformok eléréséhez. Ezeket az információkat termékek és szolgáltatások igénybevétele érdekében használják fel, de nem használhatók olyan (ettől eltérő esetekre), amelyekre az érintettek nem számítottak vagy nem akarták, hogy adataikat más okokból és módokon, illetve célokra is igénybe vegyék.

A magánélet védelmével és a személyes adatokkal kapcsolatos régóta fennálló kérdések sokkal érdekesebbekké váltak, mivel nemcsak a felnőttek, hanem a gyermekek is egyre többen használják a világhálót, ami szükségképpen adatok (akár akaratlanul is) kiadásával jár. A gyermekek esetében pedig különösen a közösségi média hálózatok, köztük a *YouTube*, a *Facebook* és az *Instagram* bevezetésével vált komoly aggodalomra a gyermekek magánélete és adatvédelme, mivel a szülők mostantól megoszthatják gyermekeik fotóalbumait és videóit a teljes *online* közösséggel. Ezért ma már minden gyermek számára rendkívül könnyű „kis celebnak vagy gyermekbefolyásolónak” lenni.

Asli Alkis-Tümtürk dolgozata a magánélet és az adatvédelem sokkal tágabb kérdéskörének egy részhalmazára, nevezetesen a gyermekek magánéletére és adatvédelmére összpontosított. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a gyermekek magánéletének és adatvédelmének témája szűk lenne; ellenkezőleg, „mélyebbre ásva”, számos hiányosságot és hézagot lehet felfedeztünk a szövegben szereplő törvény és a gyakorlatban (jogszociológiai értelemben) érvényesülő jog között. Mivel a gyermekek *online* tevékenységei iránti akadémiai érdeklődés meglehetősen korlátozott, így a témával kapcsolatos tudományos irodalom is csekély mennyiségben áll rendelkezésre. A szerző a meglévő forrásokkal összhangban lévő más tudományágak területéhez tartozó kutatási eredményeket is felhasznált, továbbá multidiszciplináris megközelítést alkalmazására is sor került. Emiatt a különböző jogi tudományterületeken belüli konkrét aggályok feltárása érdekében elsősorban polgári jogi esettanulmányok bevonásával összehasonlító elemzéseket végzett és állításait szociológiai források, köztük felmérések és tanulmányok ismeretével is alátámasztotta. A doktori érte-

kezés ebből a szempontból is egyedülálló és hozzájárulást nyújthat a tudományos élethez és a szakterületen belüli tudásanyaghoz.

A megfigyelések során elsőként az a tényező tűnt érdekesnek, hogy világszerte minden harmadik internetfelhasználó gyermek, és a fejlett nyugati országokban – nagyrészt a családja cselekedeteinek köszönhetően – a gyermekek 80%-ának van digitális lábnyoma kétéves kora előtt. A jogalkotók azonban nem veszik komolyan ezt a kérdést, mert – a kiszolgáltatott érintettek védelmével szemben – előnyben részesítik a gazdaságilag vonzóbb szempontokat: például az adattovábbítást és a profilalkotást. Hasonlóképpen a webhelyek, különösen a közösségi média figyelmen kívül hagyják, hogy platformjaikon gyermekek is vannak, és szemet hunynak azon tény felett, hogy jogi szempontból cselekvőképtelen gyermekek is igénybe veszik szolgáltatásaikat.

Ehhez kapcsolódóan (noha csupán egy egyedi, de valószínűleg nem egyedülálló eset) *Amanda Todd* ügye vált figyelemfelkeltővé. Egy fiatal lány, aki öngyilkosságot követett el, mert adatait nem védték megfelelően, valós példája meggyőző, hogy a gyermekek naivabbak és kiszolgáltatottabbak, mint a felnőttek, ezért speciálisabb védelmet igényelnek. Ez mérföldkőként szolgált arra, hogy átfogó tanulmányt készítsen ebben a kérdésben. Továbbá az, hogy bár a GDPR és a COPPA tartalmaz adatvédelmi szabványokat a gyermekek számára, ezek a követelmények nem veszik figyelembe teljes körűen a társadalmi valóságot. Például sem a GDPR, sem a COPPA nem ír elő semmilyen korlátozást a szülői megosztásra vonatkozóan. Vagyis a jogi norma és annak gyakorlati alkalmazása, illetve mindezek társadalmi relevanciája közti diszkrépancia is meglehetősen szembetűnő.

Végül pedig a munkában megjelenő egyik legjelentősebb kérdés, hogy a szabályok alapvetően támaszkodnak a szülői beleegyezés és a felelősség intézményére. Azokban a helyzetekben, amikor a szülők nem ismerik gyermekeik *online* tevékenységeihez kapcsolódó lehetséges veszélyeket és következményeket, a problémakör szülői felelősségvállalásra való terelése alkalmatlan a kérdés megfelelő kezelésére.

Napjaink gyermekei, akik elszenvedik szüleik és adatkezelőik *online* tevékenységeinek következményeit, még nem elég érettek ahhoz, hogy felfogják személyes adataik és magánéletük túlzott *online* megosztásának kockázatait és eredményét. Következésképpen az Internet ál-

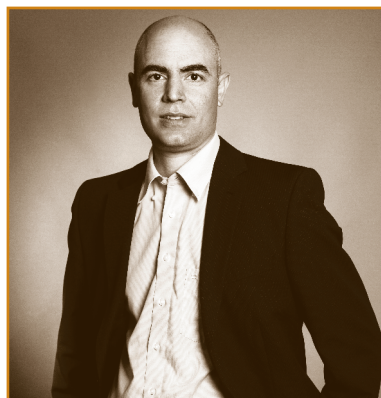
dozatául esett gyermekek még nem értik/érthetik meg, hogy jogi lépéseket tegyenek szüleikkel és/vagy az érintett adatkezelőkkel szemben. S egyfajta kezdőpontként a dolgozat pont ezt a célt szolgálja: a közeljövőben olyan jogi ügyek kerülhetnek napvilágra és elemzésre, amelyek megmutatják a gyermekek magánéleti jogainak védelme érdekében a társadalom szociológiai és jogi értelemben vett felelősségét. Ugyanakkor a téma átfogó elemzésével és a megfelelő következtetések levonásával társadalmi és jogi szempontból is gyümölcsöző, releváns megoldási javaslatokkal szolgál.

*Dr. Nagy Zsolt
egyetemi docens, konzulens*

BÉKÉS Gergely „Az előadóművészi jogok” címmel védte meg doktori értekezését.

A szerzői jog három évszázada kíséri, támogatja, óvja a kulturális piac szereplőit. A szabályozás és a jogi kutatások fókuszában leginkább maguk az alkotók álltak, hiszen a szerzők *Stuart Anna* 1709-es szerzői jogi törvényének elfogadása óta élvezik a jogi oltalom előnyeit. A kulturális tartalmak jelentős része azonban nem közvetlenül, hanem a színészek, énekesek, táncosok, artisták, vagyis az előadóművészek interpretálása útján találják meg útjukat a széles közönséghez. A 20. század második felétől, vagyis a modern populáris kultúra térnyerése óta ugyanakkor az előadóművészi teljesítmények gazdasági súlya is jelentősen megnőtt, számos esetben az alkotókkal összemérhetővé vált.

Az említett körülmények között meglepő ezért, hogy Magyarországon egyetlen monográfia sem született az előadóművészi jogokról, sőt, a vonatkozó magyar nyelvű szakcikkek száma sem éri el a tutatnyit. A szerzői jog bő témáját feldolgozó egyetemi jegyzetek, kommentárok

*Békés Gergely
(Fotó: Iró Zoltán)*

ugyan egy-egy fejezetet szánnak a szomszédos jogi jogosultak összességére, a terjedelmi korlátok – és talán a tudományos érdeklődés hiánya – azonban azt eredményezi, hogy az előadóművészi jogok iránt érdeklődő szakemberek tudásszomját a szakirodalom nem enyhíti. Valójában az idegen nyelvű szakirodalom sem sokkal bővebb, az előadóművészi jogok témájában külföldön is alig néhány monográfia született eddig.

Az előadóművészi személyhez fűződő és vagyoni jogokkal való intenzív fog-

lalkozás azért is indokolt a kétezres évek első harmadában, mivel a digitális technológiák, a mintavételezés és a mesterséges intelligencia elterjedése ismét újszerű kihívásokkal állítja szembe a színészeket, zenészeket és táncosokat. Az ezredfordulón tömegessé váló internetes felhasználások elsődleges hatása még „csak” az volt, hogy az előadók elveszítették kontrolljukat a már rögzített előadásaik felhasználása felett. A mintavételezés és a mesterséges intelligencia azonban immár a közönség elé kerülő előadás ellenőrzését is kiveszi az előadók kezéből.

Ugyan az előadóművészek közössége egy felületes szemlélő számára homogén csoportnak látszik, valójában műfajilag, gazdaságilag és egy sor egyéb paraméter szerint is rendkívüli változatosságot figyelhetünk meg közöttük. A szomszédos jogi szabályozás szempontjából egy kórus tagjára, egy rockzenészre, egy balettművészre és egy szinkronszínészre pontosan azonos szabályok vonatkoznak. Mindeközben alapvetően eltér egymástól kulturális beágyazottságuk, az előadásaik felhasználási módja, és még az is, hogy munkavállalóként vagy vállalkozóként tevékenykednek. Az előadóművészi teljesítmények gazdasági érdeke, az érintett előadók szakmai életpályája tehát olyan sok tekintetben tart szét egymástól, hogy már jogaik egységes kezelése sem feltétlenül magától értetődő.

Az előadóművészi jogokat a szerzők, előállítók és felhasználók hármas szorításában alakította ki a nemzetközi közösség. Jól dokumentálható, hogy a szellemi tulajdonjog védelmét szolgáló nemzetközi szervezetek tagjai annak ellenére is csak korlátozottan voltak nyitottak az előadóművészi jogok létrehozására, hogy a hangfelvételipar térnyerését követően felismerhető vált: ezen az úton biztosítható az alkotások számára a legkönnyebben a széles körű nyilvánosság.

Tény az is, hogy az alkotók maguk sem fogadták sok esetben lelkesen a szerzői jogok kibővítését, a szomszédos jogi igények felszínre kerülését. A tartózkodás mögött elsősorban az a – részben indokolt – félelem állt, hogy minél több jogosult számára kell egy felhasználás után jogdíjat fizetni, annál kevesebb díj jut a szerzőknek. Az előadóművészi igények felmerülésekor ráadásul az alkotók olyan jól szervezett, nemzetközi érdekérvényesítésre is képes közösséget alkottak, amely – változó eredményességgel – hosszú időn át képes volt ellentartani az előadók igényeinek.

Kimutatható a nagy tökeerővel és kiemelkedő érdekérvényesítő képességgel rendelkező hangfelvétel- és filmelőállítók ellenérdekeltsége is. Az említett csoportok – mint jogosultak – érdekeltek voltak ugyan a szomszédos jogi védelem kialakításában, de azt úgy kívánták megteremteni, hogy az új vagyoni jogok kizárólag az ő kezükben összpontosuljanak.

Végül nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az előadóművészi jogok megerősítését célzó valamennyi kezdeményezés tekintetében – harmadik csoportként – ellenérdekeltek voltak a díjfizetésre kötelezett felhasználók is. A felhasználók magától értetődő célja ugyanis az, hogy az előadóművészi teljesítményeket lehetőleg ingyenesen, minimális adminisztrációs teher és költség mellett használhassák fel.

Mivel az előadóművészi vagyoni jogokat nem önállóan, szigetszerűen, hanem – történelmi megközelítésben és részben – a szerzői jog céljaihoz igazodva hozták létre, ezért azokat az előadásokat, amelyek nem a kulturális termékek közönséghez való eljutását szolgálják, logikailag ki kell zárni a védelemből. A kommunikációs helyzet kiemelt kezelése egyenesen következik a művészetelmélet uralkodó álláspontjából is, amely szerint – szándékosan leegyszerűsítve – közönség nélkül nincsen előadóművészet sem.

Hasonló a helyzet az előadások személyes jellegével. Bár a nemzetközi szerződések és a nemzeti jogok nem utalnak rá, valójában nincsen semmiféle legitim jogpolitikai oka annak, hogy a jogalkotó az általános személyiségi jogokon felül további kizárólagos jogokat biztosítson a művek mechanikus bemutatásának.

Mivel a nemzetközi szerződések az előadóművészek személyhez fűződő jogait – a hangfelvételben rögzített előadásokra koncentrálva – csak 1996 óta biztosítják, elmondható, hogy az előadóművészek e jogosítványai rendkívül megkésve kerültek csak szabályozásra. Ez a késedelem önmagában is hozzájárult ahhoz, hogy a szerzők és az előadóművészek védelmi szintje közötti különbség állandósuljon. Ráadásul az is megállapítható, hogy bár a szabályozás kiindulópontja a szerzőkre vonatkozó Berni Uniós Egyezmény volt, attól végül terjedelmében jelentősen elmaradó szabályegyüttes alakult ki a WIPO által 1996-ban elfogadott WPPT-ben. Mindeközben a diplomáciai konferencia jegyzőkönyvei egyetlen olyan érvet sem tartalmaznak, amely ezt a hátrányos megkülönböztetést igazolta, indokolta volna.

A disszertáció negyedik része az előadóművészi vagyoni jogok fejlődését tekinti át. A teljes jogfosztottság állapotát jelentő első szakasza 1961-ben, a Római Egyezmény elfogadásával zárult le. Ezt megelőzően sem nemzetközi, sem regionális szinten nem biztosítottak vagyoni jogokat az előadóknak. A vagyoni jogok fejlődésének második szakasza a nemzetközi jog tekintetében 1994-ig, az uniós jogon belül pedig 2001-ig terjedt. A nemzetközi jog szintjén az ekkor elfogadott TRIPS Egyezmény, az uniós jogban pedig az Infosoc irányelv volt az első olyan jogforrás ugyanis, amely az előadóművészek és az alkotók számára – legalább néhány részletkérdésben – azonos nézőpontból

hozott szabályokat. Ez egy olyan átmeneti időszak volt, amely során egyrészt igazolást nyert az előadóművészi vagyoni jogok szükségessége, másrészt azonban az is kimunkálásra került, miért hibás elképzelés alacsonyabb szintű védelmet biztosítani az előadóművészeknek, mint az alkotóknak. E folyamatnak volt köszönhető a WIPO által elfogadott WCT és a WPPT egymásra rímelő megszövegezése is. A vagyoni jogok tekintetében az emancipáció leginkább az uniós jogban teljesedhetett ki az ezredfordulót követően. Az Infosoc irányelv 2001-es elfogadását követően egymást érték azok a jogszabályok, amelyek minden tekintetben azonos jogokat nyújtottak az alkotóknak és az előadóknak.

A disszertáció ötödik része az MI által felvetett kérdéseket elemzi. A mintavételezés elterjedéséhez alapvetően három feltételnek kellett egyidejűleg teljesülnie: a széles körű hozzáférésnek, a mintavételezést megkönnyítő technikai fejlesztések rendelkezésre állásának és a támogató kulturális közegnek. E peremfeltételek az ezredfordulóra hiánytalanul teljesültek, így nem csoda, hogy előbb a zenei területen, majd az audiovizuális szektoron belül is rohamosan terjedni kezdtek a mintavételezésen alapuló eljárások.

A gépi tanuláson alapuló megoldások alkalmazásának elsődleges hatása, hogy megbontja az előadóművész és előadásának logikai egységét. Zenész és koncertje, színész és színházi előadása a 19. század végéig térben és időben szétválaszthatatlan, ebből következően minden előadás egyedi és megismételhetetlen volt. Ez az egység teljesen megbomlik az MI-vel generált előadások esetében. Az előadóművészi vagyoni jogok – ma ismert formájukban – ugyanakkor nem képesek hatékony jogi oltalmat biztosítani az előadóművészek számára az MI vonatkozásában, és erre a személyiség általános

polgári jogi oltalma sem nyújt megfelelő megoldást. A felmerülő jogi kérdéseket minden bizonnyal az rendezné leginkább, ha az előadóművész számára önálló engedélyezési jogot hozna létre a jogalkotó a mintavételezés valamennyi formájára. Egy ilyen új vagyoni jognak – betanítási oldalról – át kell fognia az előadóművész valamennyi védett teljesítményét, továbbá – kimeneti oldalról – minden olyan előadást is, amelyben az előadóművész személyessége tükröződik.

Ha szűken értelmezzük a helyzetet, a kutatás a szerzői jogi törvénynek összesen

négy, kifejezetten az előadóművészi személyhez fűződő és vagyoni jogról szóló szakaszáról szól. Az előadóművészi jogok azonban nem értelmezhetők az alkotókra vonatkozó szabályok nélkül, a vizsgálat tehát szükségszerűen túllép az előadóművészek jogain. A *Mezei Péter* professzor által témavezetett disszertáció ezt az összetett szabályozási rendszert járja körbe. A disszertáció 2025 márciusában a Gondolat Kiadó gondozásában nyomtatásban is megjelent.

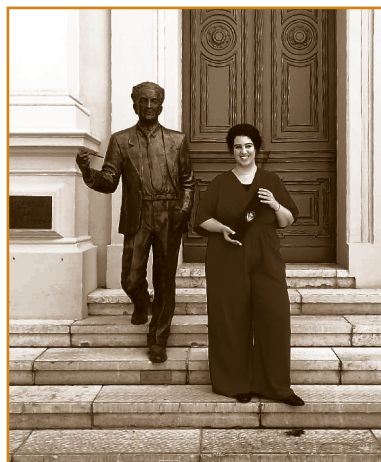
*Dr. Békés Gergely
ügyvéd*

HUSSEIN Jasmine „Az elektronikus felügyelet büntető anyagi jogi és büntetés végrehajtási szabályozási lehetőségei Magyarországon, a jelenlegi európai tendenciák tükrében” címmel védte meg doktori értekezését.

A disszertáció az elektronikus felügyelet (ún. lábbilincs) szankciótani és büntetés-végrehajtási aspektusait vizsgálja, erőteljes nemzetközi (európai) kitekintés mellett. A dolgozat módszertana magába foglalja mind a jogdogmatikai elemzést, mind pedig a jogösszehasonlítást. Az értekezés alapvetően négy nagy szerkezeti egységre bontható, amelyek a következők a szerző által megfogalmazott kutatási kérdéseket.

Az első rész kifejezetten az elektronikus felügyelet történeti fejlődését és elméleti (pszichológiai) hátterét vizsgálja, különös tekintettel az eszköz amerikai eredetére és kezdeti alkalmazására Európában. Ezen túlmenően részletezi az Európa Tanács elektronikus felügyeletről szóló ajánlását, valamint az eszköz jelenlegi használati jellemzőit az európai kontinensen.

A második nagy egység az elektronikus felügyelet jogi és elméleti 'természetét' tárgyalja. Ebben a részben az eszköz punitív, reintegratív és resztoratív funk-

Hussein Jasmine

cióinak összhangját elemzi a szerző, valamint kitér az alapvető jogokra és azok büntetőjogi korlátozásaira, amelyeket az elektronikus felügyelet alkalmazása érint vagy éppen érinthet.

A harmadik rész egy jogösszehasonlító vizsgálat, amely különösen a skandináv és a V4-országok jogi szabályozását és büntetőpolitikáját tekinti át. A szerző itt azokat a jogi szabályozásokat emeli ki, amelyek Magyarországon még nem léteznek, de bevezetésük hasznos lehetne a hazai büntetőjog fejlődése szempontjából. Ezek viszonylag szűk mezsgyén mozognak, így a szankciótani és bünte-

tés-végrehajtási területek és aspektusok kerülnek górcső alá.

A disszertáció negyedik szerkezeti egysége kifejezetten a magyar büntetőjogi szabályozásra fókuszál, különös tekintettel a büntető anyagi jogra (szankciókra) és a büntetés-végrehajtási jogra, nem érintve az eljárásjogi kérdéseket. Itt fogalmazza meg a szerző *de lege ferenda* javaslatait is, többek között két új jogintézmény bevezetését, amelyek segíthetnek az elektronikus felügyelet hazai alkalmazásának kibővítésében. Ezek között szerepel az

elektronikus felügyelet, mint potenciális büntetőjogi szankció, valamint a szabadságvesztés teljes letöltésének végrehajtási alternatívája.

Összességében az értekezés célja az elektronikus felügyelet komplex jogi és társadalmi aspektusainak feltárása, különös hangsúlyt fektetve a hazai büntetőjogi szabályozás fejlesztési lehetőségeire az európai tapasztalatok alapján.

*Dr. Hussein Jasmine
AML munkatárs*

Tugce KILIC „Onward Migration Aspirations of Syrian Refugees, Integration Processes and Legal Alternatives to Secondary Migration: A Comparative Study” (A szíriai menekültek továbbvándorlási törekvései, integrációja és a másodlagos migráció jogi alternatívái) címmel – angol nyelven – védte meg doktori értekezését.

A disszertáns a *Stipendium Hungaricum* ösztöndíj keretében végzett kutatása során azt vizsgálta, hogy azoknak a szíriai menekülteknek, akik Törökországban, Dániában és Spanyolországban kerestek menedéket, miért vannak továbbvándorlási törekvései. A kutatás további célkitűzése volt, hogy alternatívákat keressen az irreguláris másodlagos migráció helyetti biztonságosabb, kevésbé kockázatos és legális módokra. Témavezetői *Tóth Judit* egyetemi docens és *Schiffner Imola* adjunktus voltak. *Tugce* Törökországból érkezett hozzánk, és bár Covid által nehezített időszakban, de kitartóan folytatta kutatásait. A témájához kapcsolódóan számos nyári egyetemen, konferencián vett részt. Fokozatszerzését követően posztdoktori ösztöndíjasként kívánja folytatni tanulmányait.

Kutatása rendkívüli aktualitással bír, hiszen a 21. század első évtizedeiben nem-

Tugce Kilic

zeti és nemzetközi szinten sokféle válság jelent meg, így az úgynevezett migrációs válság is. A migráció többféle tényező, például természeti, gazdasági vagy társadalmi okok miatt következhet be, és általában átrendezi a nemzetközi kapcsolatokat a helyi, regionális és nemzetközi szintek teljes területén.

Tugce célja a három említett fogadó ország integrációs politikájának az összevetése, emellett több helyszínen tehermunkát végzett, interjúkat készített. A megkérdezett menekültek migrációs pályájuk vizsgálatán keresztül tárulhatott fel a menekültek fogadó országokba való beilleszkedése és a továbbvándorlásra irá-

nyuló törekvések közötti összefüggés. A disszertáció a továbbvándorlás különböző aspektusaira hívja fel a figyelmet, és arra törekszik, hogy feltárja azokat a közös jelenségeket, mintázatokat, amelyek a menekülteket a másodlagos migráció megfontolására készítik.

A disszertáció kitér az Európai Unió szabályozási gyakorlatára is, bemutatja az áttelepítési (*resettlement*) és áthelyezési (*relocation*) programokat is. Mivel a másodlagos migráció egyik kiváltó oka az integráció hiánya, ezért a disszertáció kiemeli az integrációról és befogadásról szóló 2021–2027-es Európai Unióban elfogadott cselekvési tervet, és megvizsgálja az átmeneti védelem, az integráció és a továbbvándorlás közötti kapcsolatot. Külön fejezet foglalkozik a szíriai migráció nemzetközi kontextusával. Itt nem csak a történeti eseményeket tekinti át, de elemzi a migráció biztonságossá tételét és az uniós határokkal kapcsolatos feladatok más országokra terhelését (külsővé tételét), és áttekinti az EU-Törökország közti paktumot.

Álláspontja szerint a letelepítési program, a migrációs partnerségi program, valamint az EU integrációs és befogadási cselekvési terve képes csökkenteni az egyéni/spontán irreguláris másodlagos migrációt, különösen, ha a programok jogi, adminisztratív és pénzügyi elemeit megerősítik a fogadó államok. *Tugce* szerint az integráltság mértéke, dimenziói jelentősen befolyásolják a menekültek továbbvándorlási törekvéseit, így az olyan tényezők, mint a jogállás, a különleges jogok megszerzése, a migrációval kapcsolatos tőkék (pl. az olyan jogok megszerzése, mint az útlevél, az állampolgárság és a transznacionális hálózatok kiépítése), valamint a fogadó országban az élettel való elégedettség, ami leginkább befolyásolhatja a továbbvándorlással kapcsolatos döntést.

A disszertáció következtetéseinek részeként kifejtette, hogy véleménye szerint módosítani kell az áttelepítési, áthelyezési és támogatott visszatérési programokat, és figyelembe kell venni a menekültek célországára vonatkozó választásait is. A menekültekkel szembeni széles körű ellenszenv megelőzése érdekében fontos olyan kormányzati médiastratégia kialakítása, amelyet aktívan figyelemmel kísérnek, hogy ellensúlyozzák azokat a negatív tényezőket, amelyek hozzájárulhatnak a menekültellenes érzelmekhez. A menekültek igényeinek kielégítésére létrehozott stratégiáknak és szakpolitikáknak átfogónak és hosszú távúnak kell lenniük, és a menekültek jólétének elsőbbséget kell élveznie a szükséges biztonság/védelem megadását követően. A menekültek munkaerőpiachoz való hozzáférését meg kell könnyíteni, a képességeiken és szakmai hátterükön alapuló foglalkoztatási terv kidolgozásával. Ez az országgal való sokkal szorosabb kapcsolat kialakulását segítheti.

Az interjúk során a kutatás résztvevői minden esetben jelezték, hogy a befogadó országba való beilleszkedésüket segítő támogatás, a különböző lehetőségek és létesítmények elérhetősége jelentősen befolyásolja a maradás vagy továbbvándorlás melletti döntésüket. Összességében elmondható, hogy egyértelmű a kapcsolat az integráció előrehaladása és a továbbvándorlásra való törekvés között. Ennek eredményeképpen kijelenthető, hogy a kielégítetlen szükségletek, a beteljesületlen életváráások és a fogadó országhoz való tartozás érzésének hiánya növeli a menekültek (tovább)vándorlási törekvéseit.

*Dr. Schiffner Imola
adjunktus, konzulens*

Narmin MIRIYEVA „E commerce security and its regulation: Vulnerable individuals in e-com” (Az e-kereskedelem biztonsága és szabályozása: Kiszolgáltatót személyek az e-kereskedelemben) címmel – angol nyelven – védte meg doktori értekezését.

A disszertáció az elektronikus kereskedelmi jog egy rendkívül sajátos dimenziójára, az ún. mobil-kereskedelemmel (*m-commerce*) kapcsolatos jogi kihívásokra fókuszált. *Narmin*, aki még 2019-ben kezdte meg doktori tanulmányait, disszertációjának központi témájául az e-kereskedelem biztonságát és szabályozását választotta, különös tekintettel a sérülékeny személyek helyzetére. A szerző rámutat, hogy az e-kereskedelem fejlődése a technológiai forradalom és a digitális hálózatok gyors térnyerésének következménye, amely alapvetően alakítja át a kereskedelem szerkezetét. Az elektronikus kereskedelem olyan üzleti tranzakciókat foglal magában, amelyek fizikai kontaktus nélkül, teljes mértékben elektronikus úton zajlanak, s a 21. században a társadalom és a gazdaság digitális átalakulásának egyik meghatározó elemei. A szerző szerint a fogyasztók kényelmi és árpreferenciái, mint például a gyors szállítás, egyre inkább meghatározzák a kereskedelmi trendeket, ugyanakkor a fizikai üzletek nem tűnnek el teljesen, hanem átalakulnak *omnichannel* szolgáltatásokká. A COVID-19 járvány felgyorsította az *online* kereskedelem térnyerését, de egyúttal felszínre hozta a digitális szakadék problémáját is.

Az értekezésben kiemelt figyelmet kap a fogyasztók kiszolgáltatótsága, amely az adatgyűjtés, a viselkedésalapú marketing és a bonyolult döntési környezet következtében erősödik. A szerző hangsúlyozza, hogy a sérülékeny fogyasztók – akiket többek között az életkor, az egészségi állapot vagy a digitális írástudatlanság jel-

Narmin Miriyeva

lemez – fokozott védelemre szorulnak. A kutatás célja ennek megfelelően a sérülékenység fogalmának és helyzetének meghatározása volt az uniós fogyasztóvédelmi és adatvédelmi keretek között. A vizsgálat kulcskérdését az adta, hogy miként definiálja az EU a sérülékeny személyeket e két területen, és hogyan reagál az e-kereskedelem szabályozási kihívásaira? A szerző jogösszehasonlító és dokumentumelemző módszertant alkalmaz, kvalitatív esettanulmányokra építve.

A dolgozat tudományos újdonságát az adja, hogy a sérülékenységet multidiszciplinárisan vizsgálja, ötvözve a fogyasztóvédelmi és adatvédelmi szempontokat. Eredményei szerint az uniós fogyasztóvédelmi jog statikus, általános definíciót alkalmaz a sérülékeny fogyasztóra, amely nem tükrözi a digitális korszak gyors változásait. Az adatvédelem területén, különösen a GDPR keretében, nem különböztetnek meg átlagos és sérülékeny adat-alanyt, noha a gyermekek esetében elismernek bizonyos sajátosságokat.

A szerző reformjavaslatai elsősorban a sérülékeny fogyasztók és adat-alanyok fokozott védelmét célozzák az e-kereskedelemben, mivel meglátása szerint a jelenlegi uniós szabályozás – bár tartalmaz fontos garanciákat – nem tud lépést tartani a digitális környezet kihívásaival.

A főbb ajánlások közé tartozott az átláthatóbb tájékoztatás, ide értve azt, hogy a vállalkozások egyszerűbb, közérthetőbb nyelven, vizuális eszközökkel (pl. piktogramok, rövid összefoglalók) biztosítsanak tájékoztatást. Kiemelést nyert a jogokhoz való könnyebb hozzáférés igénye; így az, hogy a vállalkozások hozzanak létre egyszerű, könnyen elérhető eszközöket (például egykattintásos hozzáférés vagy törlés), és kötelező legyen az ügyfélszolgálatok gyors reagálása. Ehhez hasonló igény a magasabb szintű adatbiztonság és az adattörlés jogának a megerősítése.

A disszertáció kitér a dinamikus sérülékenység-fogalomra. Így figyelembe lehetne venni azokat a helyzeteket, amikor egy

átlagfogyasztó is sérülékennyé válik. A szerző javasolta továbbá a fogyasztóvédelmi és adatvédelmi szabályok integrálását, valamint a digitális oktatás és tudatosítágnövelés erősítését. Ezek nemcsak jogi, hanem társadalompolitikai feladatok is, amelyet állami és civil programokkal kell támogatni.

Összességében a szerző reformjavaslatai azt célozzák, hogy az e-kereskedelem ne csupán hatékonyabb és gyorsabb, hanem biztonságosabb és igazságosabb is legyen, különös tekintettel a leginkább kiszolgáltatott felhasználókra.

*Dr. Mezei Péter
egyetemi tanár, konzulens*

PRINCZ Adrienn „Elvárt digitális kompetenciák a jogi munkaerőpiacon a törvényelelem és a gyakorlat kontextusában” címmel védte meg doktori értekezését.

A 20. század második felétől kezdve az informatika fejlődése fokozatosan alakította át a mindennapi jogász munkavégzést. E folyamat számos eredményt tudott felmutatni, melyek közül az egyik az, hogy mind a jövő jogász generációjának, mind pedig a már gyakorlattal rendelkező szakembereknek olyan új elvárásoknak kell megfelelniük, illetve olyan új ismeretekkel kell rendelkezniük, amelyek az új technológiák minél magasabb szintű értő használatával kapcsolatosak. A digitális kompetenciák területe értelemszerűen a technológia fejlődésének és széleskörű elterjedésének következményeként jött létre. Napjainkban pedig a jogi munkaerőpiaci elvárások megkerülhetetlen alap-eleme.

Értekezésemben ezt a szerteágazó folyamatot egy meglehetősen komplex rendszerben, három fő kutatási kérdés mentén vizsgáltam. Első kutatási kérdésem arra volt kíváncsi, hogy vajon igaz-e az a

Princz Adrienn

megállapítás, miszerint a jogászok lassan adaptálják a technológiai újdonságokat? E kérdésből fakad értekezésem első hipotézise is, miszerint a jogászok gyorsan reagálnak az új technológiák megjelenésére, csupán az elterjedési folyamat az, ami lassú. Ennek a kérdéskörnek a vizsgálatához értekezésem első fejezetében, a jogi informatika fogalmi áttekintése mellett átfogóan mutattam be, a vizsgált témához szorosan kapcsolódó technológia, illetve

hozzá kapcsolódó jogi informatika nemzetközi és hazai fejlődését.

Disszertáciomban, lényegében évtizedről-évtizedre haladva vizsgáltam meg, hogy melyek voltak azok a technológiai fejlesztések, amelyek az informatika területén megjelentek, és ezek a megoldások mikor jelentek meg kifejezetten a jogász szakma támogatását célzó megoldásként a jogi informatika területén, részint főként az Egyesült Államokban és Európában, részint pedig hazánkban. Számomra rendkívül izgalmas volt ennek a folyamatnak a kutatása, mivel rendre azt tapasztaltam, hogy a jogász professzió szinte mindig rendelkezett egy olyan szakmai körrel, amelynek tagjai nemcsak érdeklődést tanúsítottak a szakmát támogató, annak hatékonyságát biztosító új technológiai megoldások irányába, de az új fejlesztések létrehozásában, vagy a terület oktatásban történő megjelenésében is lelkesen közreműködtek.

Az egyes új technológiai megoldások jogi vonatkozású adaptálása, jóllehet kezdetben időigényesebb folyamat volt, ugyanakkor megfigyelhető, hogy ahogyan maga a technológia területe fejlődik, és egyre jobban terjed el, úgy gyorsul ez az adaptálási folyamat is. Értekezésem első fejezetében foglalt ismeretek alapján első hipotézisemet igazoltnak tartottam, aminek eredményeként első tézisemet az alábbiak szerint tudtak rögzíteni: a jogász szakma mindig rendelkezett egy olyan szakmai réteggel, amely az újonnan megjelenő technológiákat, megjelenésüket követően viszonylag gyorsan igyekezett adaptálni a mindennapi jogász munkavégzésbe, ugyanakkor a technológia teljes szakmai adaptálása az, amely már lassabban megy végbe.

Második kutatási kérdésem szorosan kapcsolódott elsőhöz, s így értekezésem első fejezetéhez is. Ennek során ugyanis arra kerestem a választ, hogy melyek vol-

tak azok a technológiai megoldások, amelyek leginkább hatottak a jogi munkavégzésre? E kutatási kérdéshez kapcsolódóan megfogalmazott hipotézisem szerint az új technológiák a jogász szakmában főként az információk tárolására és azok előhívására, illetve a keresett információk kereshetőségére hatottak. Az első kifejezetten jogi informatikai vonatkozású fejlesztés *John Horty* és munkatársai nevéhez fűződő ún. Pittsburgh rendszer volt, melyet 1960-ban mutattak be Washingtonban, és amely egyúttal a jogszabályok digitalizációs folyamatának az útját is nemcsak, hogy elindította, de ki is jelölte.

A kilencvenes évek elején a Cornell Egyetem 1992-ben indított kezdeményezése, jóllehet a digitális tartalomszolgáltatás területén úttörő volt, de lényegében a jogi információ tárolás területén hozott újdonságot. Az 1991-ben nyilvánossá váló, majd elterjedő WWW technológia a böngészők és a hiperlinkek által az egyes információk előhívását támogatták. Legyen szó ügyvédi irodákról és hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásokról, vagy az olyan jogi tartalomszolgáltatók mint például a LEXIS vagy a WESTLAW saját webes felületeiről és hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásairól, összességében az látható, hogy ezek az újdonságok az adott területekhez kapcsolódó információ tárolást és előhívást fejlesztették tovább, melyet például a 2000-es években elterjedő felhő alapú szolgáltatások csak tovább erősítettek. Összességében a második hipotézisemet is igazoltnak tartottam, amelynek eredményeként a második tézisemet az alábbiak szerint tudtam megfogalmazni: a jogász szakmában megjelenő új technológiák leginkább az információk tárolására, azok előhívására és ehhez kapcsolódóan az információk kereshetőségére hatottak. Ugyanakkor disszertációm kéziratának lezárásakor az egyes generatív modellek már berobbantak a köztudatba,

amelynek hatására fontosnak tartottam hangsúlyozni, hogy a második hipotézisem és így a tézisem is idővel változhat.

Értekezésem harmadik kutatási kérdése munkám első fejezetével összefüggő második és harmadik fejezetéhez kapcsolódott. Ennek keretében arra voltam kíváncsi, hogy vajon a digitális ismeretek mennyiben hatnak az új jogász munkatársakkal szembeni elvárások meghatározására? E kérdéshez kapcsolódó hipotézisem szerint – az egyes jogi adatbázisok használatát leszámítva – a munkaerőpiac jellemzően általános informatikai elvárásokat fogalmaz meg a munkát kereső végzett jogászokkal szemben. E hipotézis vizsgálatához értekezésem második fejezetében röviden áttekintettem magának a kompetencia, illetve digitális kompetencia fogalmának fejlődését, valamint e területhez szervesen kapcsolódó és az utóbbi években a munkaerőpiacon elvárásként egyre inkább elterjedő ún. *soft skills* és *hard skills* terminológiai meghatározását.

Figyelembe véve az első fejezetben ismertetett technológiai fejlődés elterjedésének ütemét, valamint a tényt, hogy a kompetencia alapú megközelítési koncepció a kilencvenes évektől vált elterjedté értekezésemben, az első fejezethez igazodóan 10 éves időtávlatban vizsgáltam az egyes elvárásokat. Megfigyelhető volt, hogy a jogi informatika fejlődéséhez hasonlóan az első kutatási eredmények, amelyek a jogász munkavégzéshez szükséges készségek körét vizsgálták, ugyancsak az Egyesült Államokban kerültek publikálásra, majd idővel egyre több intézmény kezdett ezzel a kérdéskörrel foglalkozni az Egyesült Államokon kívül, így hazánkban is. E fejezet zárásaként az első két fejezet elemző munkájának keresztmetszetében megfogalmaztam olyan lépéseket, amelyek hasznosak lehetnek a hazai jogászok (jogász szakos hallgatók

és végzett jogászokra egyaránt vonatkozó) digitális kompetencia fejlesztéséhez.

Értekezésem harmadik fő szerkezeti egységében egyfelől ismertettem annak 2019-ben, a Statisztikai és Demográfiai Tanszék által végzett adatfelvételének főbb eredményeit, amelyet végzett és a jogász pályán dolgozó jogászok körében folytattunk. Ez a felmérés, jóllehet nem tekinthető reprezentatív kutatásnak, ugyanakkor átfogó képet ad a válaszoló jogászok informatikai, és jogi informatikai ismeretéről. Másfelől, egy 2023 tavaszán hat álláshirdetést tartalmazó weboldalt vizsgáltam meg aszerint, hogy milyen informatikai és jogi informatikai elvárásokat rögzíték ügyvédjelölti és már szakvizsgával rendelkező, gyakorló jogászokkal szemben. Hivatkozott kutatásokból megállapítható volt, hogy a technológia használata a napi szintű munkavégzésben jelen van, azonban az egyes technológiai megoldásokhoz kapcsolódó ismeretanyagban hiányosságok figyelhetők meg.

Mindezek mellett az is megállapítható, hogy mind a két adatfelvételben az általános informatikai elvárások jóval nagyobb számban jelentek meg, mint a jogi informatikai kompetenciák. A második és harmadik fejezet alapján a harmadik hipotézis tartalma beigazolódtott, amely alapján megfogalmazásra került értekezésem harmadik tézise is, miszerint: az egyes jogi adatbázisok használatát leszámítva a munkaerőpiac jellemzően általános informatikai elvárásokat fogalmaz meg a munkát kereső végzett jogászokkal szemben.

Doktori értekezésem, amely az SZTE ÁJTK Statisztikai és Demográfiai Tanszékének első, jogi informatika témakörben megszületett disszertációja volt, elérhető: <https://doi.org/10.14232/phd.11957>

Dr. Princz Adrienn
tanársegéd

STUMPF Péter Bence „A politikai verseny vizsgálata” címmel védte meg doktori értekezését.

A disszertáció témája a politikai verseny vizsgálata, amely a demokrácia alapvető jelensége, mégis sokszor adottságként, magától értetődőnek tekintik. A dolgozat célja, hogy a politikatudományban és más tudományterületeken – így az ökológia, a közgazdaságtan, a szociológia és a pszichológia – megjelenő versenyelméleteket a politikai folyamatokra vonatkoztatva értelmezze, majd empirikus vizsgálatokon keresztül bemutassa a politikai versengés különböző dimenzióit. A vizsgálat három kulcstényezőre koncentrál: a belépés feltételeire (jelöltállítás és kampányfinanszírozás), a stratégiai szavazásra, valamint a mozgósításra és az eltérő politikai színterek sajátosságaira.

Az elméleti keretben bemutatott versenyértelmezések – többek között *Black, Downs, Schumpeter, Tullock, Strom* és *Bartolini* munkái – alapján a politikai versengést az intézményi környezet, a pártok stratégiái és a szavazói viselkedés együttesen alakítják. Különösen figyelemreméltó a politikai szereplők azon törekvése, hogy a versengést enyhítsék. Ennek módszere a politikai ajánlatok elhomályosítása, a megosztó kérdések elhallgatása, és bizonyos ügyek 'alkotmányosítása'.

Az empirikus kutatások eredményei szerint a politikai versenybe való belépést a korlátok, a választás tétje és az elérhető szavazók határozzák meg. A kisebb pártok érzékenyebbek a választás tétjére, míg az *ad-hoc* szervezetek elsősorban a belépési szabályokhoz igazodnak. A jelöltállítási kritériumok viszont csak korlátozottan befolyásolják az új pártok megjelenését, a választási formula szerepe ennél sokkal erősebb. A kampánytámogatások szintén csak mérsékelt hatást gyakorolnak a versenybe való belépésre.

A stratégiai szavazás jelentőségét adja, hogy szorosabbá teszi a versenyt,

Stumpf Péter Bence

megváltoztatja a struktúráját. A szavazatmegosztás és a vesztes voksok koncentrációja erős jelzést ad a stratégiai szavazói magatartásról, amely elsősorban a kétszavazatos rendszerekben figyelhető meg. Az eredmények azt mutatják, hogy ez a mintázat korlátozottan jelenik csak meg a vizsgált országokban (Németország, Litvánia, Magyarország), de az iránya egyértelmű – növeli a szavazatok koncentrációját, éleesebbé teszi a választási versenyt.

A verseny intenzitása eltérő mértékű a politika különböző színterein. Az önkormányzati szinten elsősorban a pártok mozgósítási kapacitásából fakadnak a különbségek, míg az európai parlamenti választások esetében nagy jelentőséget kap a szavazás tétje. A kutatás során megerősítést nyert az a feltételezés, hogy az európaizáció egyelőre csak mérsékelttel érvényesül, ezek a választások továbbra is a nemzetiállami politika másodlagos színtereként értelmezhetők – nem lehet tehát európai szintű politikai versenyről beszélni.

Bár a kutatás szükségképpen csak a versengés egyes szeleteit tudta részletesen vizsgálni, hozzájárul a stratégiai belépés, a szavazói koordináció és a mozgósítás pontosabb megértéséhez, valamint kijelöli a további kutatási irányokat a pártrendszer és a verseny kapcsolatának feltárásában.

Dr. Stumpf Péter Bence
tanársegéd

Pozsonyi Norbert a Római Jogi Tanszék állam- és jogtudományi PhD fokozattal rendelkező adjunktusa. Habilitációjára 2024. március hó 12. napján került sor. A tantermi előadását „A szerződés tartalma”, tudományos előadását „Vadimonium-helyzetek Cicero: P. Quinctius érdekében mondott perbeszédében” címmel tartotta.

A római jog (tudományos) művelésének alapjaival hallgatóként kezdtem el megismerkedni a – *Jakab Éva* professzor asszony által vezetett – tudományos diákkör (a továbbiakban: tdk) tagjaként. E munkában az egyetemi évek alatt lépésről-lépésre mélyültem el. Ez az út a helyi tdk üléseken történő referátum tartásától, az Országos Tudományos Diákkörön (a továbbiakban: OTDK) való opponensi szereplésen át (2005 – Győr, opponensi különdíj), az OTDK dolgozat megírásáig (2007 – Balatonfüred, I. helyezés) vezetett. A diploma megszerzését követően 2007. szeptember 1-jén kezdtem meg oktatói-kutatói tevékenységemet karunk Római Jogi Tanszékén, *Jakab Éva* témavezetése mellett.

A római jogi fő kutatási irányaim eddig két területet érintettek: egyrészt a római zálogjogot és a hitelbiztosítéki célú tulajdonátruházást (*fiducia cum creditore*), másrészt pedig a formuláris eljárást (azon belül is a perelőkészítés és a peralapítás szabályait és dinamikáját). A két kutatási terület közös metszéspontjában a ránk hagyományozódott okirati és egyéb feliratos szövegemlékek vizsgálata áll. Mindkét esetben az volt a célom, hogy a praxis feltárása útján alkothassak képet az adott kor szak jogéletéről (jogi valóságáról).

A doktori (PhD) értekezésem címe „Zálogjog a szerződési okiratok tükrében

Pozsonyi Norbert

(Kauteláris praxis a préklasszikus és klasszikus korszakban)” volt. E kutatómunka keretében részletesen vizsgáltam a Kr. e. II. század derekának szerződési praxisát *Cato* 'De agri cultura' című művének zálogkikötéseket tartalmazó szerződési mintái alapján (*Cato agr.* 146; 149–150). Megkísértem feltárni a szerződési mintákban foglalt valamennyi ügyleti kikötés technikai-jogi hátterét és tartalmát, illetőleg elvégezni a formulákban megjelenő zálogkikötések (zálogjogi joghelyzetek) széleskörű jogi interpretációját.

Ezen túlmenően vizsgáltam a *Iulius-Claudius* dinasztia korából származó viaszostáblákat, amelyeket 1959-ben fedeztek fel a Pompeji melletti Murécine község határában (ún. *Sulpicius-archívum*). Ezen archívum négy olyan okiratot is tartalmaz, amelyek zálogkikötést dokumentálnak (*TPSulp.* 51; 52; 55; 79). E források felbecsülhetetlen jogtörténeti jelentősége az, hogy több olyan szerződés is található közöttük, amelyek egymással

szoros tartalmi összefüggésben állnak, és ezáltal egész ügyleti folyamatok válnak rekonstruálhatóvá. A zálogjogot rögzítő okiratokon túl elemzés körébe vontam azokat a dokumentumokat is, amelyek ügyleti tartalmukat tekintve hitelbiztosítéki célú tulajdonátruházást (leegyszerűsítő, de nem pontos megnevezéssel: 'tulajdonzálogot') dokumentálnak. Ezek közül két dokumentum olyan viaszostábla (FIRA III 91; TH 65), amelyeket a Kr. u. I. században Itália (azon belül Campania) területén állítottak ki. A harmadik okirat pedig az egykori Baetica tartomány (a mai Spanyolország déli része) területén talált olyan feliratos réztábla, amely valaha egy írnok szobájának a falára lehetett kifüggesztve azért, hogy mintául szolgáljon olyan okiratok kiállításához, amelyek tárgya hitelbiztosítéki célú (fiduciárius) tulajdonátruházás volt.

A doktori fokozat megszerzését követő években tudományos érdeklődésem az eljárási jog felé fordult. Ezen belül pedig kifejeztem a formuláris eljárás gyakorlati dinamikájának a megértését tűztem ki célul. Ennek keretében a kutatómunkám fókuszában elsődlegesen a perelőkészítés komplex folyamata állt. E vonatkozásban pedig különös jelentőséget tulajdonítottam a *vadimonium* intézményének.

Ha leegyszerűsítve szeretnénk meghatározni a *vadimonium* ügyletének a lényegét, akkor ezt akként fogalmazhatnánk meg, hogy a *vadimonium* nem más, mint egy kettős *stipulatio* a felek között, amelyben az adós (*promissor*) – legtöbbször bírságfizetés (*poena*) terhe mellett – arra vállal kötelezettséget, hogy ő – vagy esetleg harmadik személy – meghatározott helyen és időben, valamilyen jogilag releváns cselekmény elvégzése céljából megjelenik. A szakirodalom – a Kr. e. I. és a Kr. u. II. század közötti időintervallumból ránk maradt források alapján – a *vadimonium* két alaptípusát különbözte-

ti meg: egyrészt a perbeli, másrészt pedig a peren kívüli *vadimonium*-ot. Az ún. perbeli *vadimonium* lényege az, hogy ennek szabályait – alapvetően – a *praetori edictum* rögzítette, és a peres eljárás során ennek letételét a jogszolgáltató magisztrátus rendelte el. A perbeli *vadimonium*-nak akkor volt helye, ha a megkezdett *in iure* eljárást „aznap nem lehetett” befejezni (ez az ún. halasztási *vadimonium*), vagy pedig a már megindított pert valamilyen okból (pl. hatáskör hiánya miatt) egy másik jogszolgáltató magisztrátushoz kellett áttenni (ez az ún. áttételi *vadimonium*). A peren kívüli *vadimonium*-ra viszont az *edictum* szabályai nem vonatkoztak, annak megkötése a felek magánautonómiája körébe esett, s amelynek a célja a per elkerülése (egyezségkötés), vagy a per előkészítése volt.

A kutatómunkám során különös hangsúlyt helyeztem a már említett Sulpicius archívum dokumentumainak elemzésére (*law in action*). A *Camodeca* által publikált 127 dokumentum között 16 darab – teljes vagy részleges – *vadimonium*-okirat és 6 darab *vadimonium* határnapon való megjelenést rögzítő tanúsítvány (*testatio sistendi*) található (TPSulp. 1-21, + 1 bis), azaz: a *vadimonium*-hoz köthető okiratok a Sulpicius archívumból fennmaradt dokumentumok 17 %-át teszik ki. Az epigráfiai források mellett különös figyelmet fordítottam a *vadimonium* ún. nemjogászi irodalomban való megjelenésének vizsgálatára (pl. *Plautus* komédiái, *Cicero* perbeszédei).

Az elmúlt időszakban a tudományos érdeklődésem egyre inkább a római jog és a szépirodalmi művek kapcsolata felé fordult. Meggyőződésem szerint a római jog és az ókori irodalom egyes kapcsolódási pontjainak a vizsgálata az antik jogtörténet egyik legérdekesebb és leginnovatívabb kutatási területei közé tartozik (a jogi epigráfia mellett). A szépirodalmi

szervezők műveiből a jogtörténeti kutatók számos érdekes részletet ismerhetnek meg egy-egy jogintézmény működése kapcsán, illetőleg ez fordítva is igaz: az irodalomtörténészek mélyebb jogi ismeretek által pontosabb képet alkothatnak egy-egy textus helyes interpretációjáról.

Továbbá kutatóként tagja voltam a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosító számú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” című kiemelt projekt keretében, az „Európai hagyomány: állam és igazgatás történeti megközelítésben” címet viselő kutatócsoportnak (a kutatócsoport vezetője: *Jakab Éva* egyetemi tanár volt). E munka keretében rövid kutatási kitekintést tettem a római közjog világába. Elsődlegesen az

egykori Pannonia provincia igazgatástörténetét helyeztem a fókuszba, ezen belül is különösen a vámügyi igazgatás nyomait kíséreltem meg feltárni.

Az oktatói pályám kezdetétől a habilitációs cím megszerzéséig hosszú út vezetett, amelyet – minden szépsége mellett – számos nehézség és kihívás szegélyezett. E nehézségekkel és kihívásokkal való megküzdés során rengeteg segítséget kaptam karunk támogató közösségétől: tanácskezelőimtől, intézményvezetőimtől és oktatótársaim körébe tartozó barátaimtól, amelyet ezúton is hálás szívvel köszönök.

Dr. habil. Pozsonyi Norbert
egyetemi docens

UNIVERSITAS SCIENTIARUM SZEGEDIENSIS
SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
Tudományos és Innovációs Rektorhelyettes

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt a Szegedi Tudományegyetemen tartandó alábbi habilitációs előadásra:

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYOK:

DR. POZSONYI NORBERT, állam- és jogtudományból PhD-val rendelkező adjunktus (SZTE ÁJTK Római Jogi Tanszék, Szeged)

Tantermi előadás:
Ideje: 2024. március 12. (kedd) 10.00 óra
Címe: **A szerződés tartalma**

Tudományos előadás:
Ideje: 2024. március 12. (kedd) 12.00 óra
Címe: **Vadimonium-helyzetek Cicero: P. Quinctius érdekében mondott perbeszédében**

Előadások helyszíne: SZTE Állam- és Jogtudományi Kar épülete (6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 54.)

Dr. Kónya Zoltán
egyetemi tanár

★
6720 Szeged, Dugonics tér 13. Tel: (06 62) 544-022
www.u-szeged.hu e-mail: tudm@szte.hu

Tudományos diskurzus találkozása a gyakorlati munkával, multidiszciplináris térben

2024. január 17-én könyvbemutatóval egybekötött szakmai napot szervezett a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Bűnügyi Tudományok Intézete, a Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ és a Nemzetközi Büntetőjogi Társaság (AIDP) magyar nemzeti csoportja a rendkívüli halálesetek vizsgálatának orvosi, jogi és kriminalisztikai megközelítéseiről.

A rendezvénynek a Szegedi Tudományegyetem Banga Ilona Egészségtudományi Képzési Központja adott otthont. A megnyitó beszédet *Görög Márta*, karunk dékánja tartotta, amelyet szakmai előadások követtek, neves előadóktól. *Petőfi Attila* r. vezérőrnagy, az ORFK osztályvezetője előadásában a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának jelentőségéről beszélt a bűnüldözés szempontjából, míg *Weiczner Roland*, az SZTE Igazságügyi Orvostani Intézetének megbízott vezetője az igaz-

ságügyi orvosszakértő kompetenciaköréit ismertette a helyszíni és halottszemlék során. *Kovács Gábor*, a Széchenyi István Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, a kriminalisztika aktuális kihívásait vette górcső alá, különös tekintettel a technológiai és jogi változásokra. Előadása rávilágított arra, hogy a multidiszciplináris megközelítés és a különböző szakterületek szoros együttműködése elengedhetetlen a hatékony vizsgálati munkához. A program a közönség részéről is komoly érdeklődést váltott ki, számos joghallgató és orvostanhallgató, illetve gyakorlati szakember vett részt az eseményen.

A délután fénypontját a 'Rendkívüli halálesetek vizsgálata' című szakkönyv bemutatója jelentette, amelynek szerzői: *Polyák Zsolt* r. dandártábornok és *Szenti Szabolcs* r. alezredes. A beszélgetést *Karsai Krisztina* (Bűnügyi Tudományok Intézetének intézetvezető egyetemi taná-

Sokan voltak kíváncsiak a programra

Karsai Krisztina beszélget a szerzőkkel

ra) vezette le; ennek során a hallgatóság megismerhette a szerzők motivációit, az írás nehézségeit és annak csúcspontjait. A könyv gyakorlatorientált szemlélete, valamint a történeti és jogszabályi háttér bemutatása révén hiánypótló műként került bemutatásra, amely jogászok, rendőrök, orvosok és más érdeklődők számára egyaránt hasznos olvasmány lehet. A könyv értékét tovább növeli, hogy a joghallgatóknak meghirdetett hasonló című fakultációs kurzus keretében tananyagként is tudják forgatni. A szerzők egyben ünnepélyesen bejelentették, hogy elkezdtek dolgozni egy másik művön is, amely a

rendőrségi munka egy másik szeletét fogja feldolgozni.

A rendezvény sikerét a résztvevők aktív jelenléte, a magas színvonalú előadások és a szakmai együttműködésre való nyitottság is igazolta. A szervezők célja nemcsak a könyv bemutatása volt, hanem egy olyan fórum létrehozása is, ahol a különböző szakterületek képviselői tapasztalatot cserélhettek, és közösen gondolkodhattak a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának gyakorlati és elméleti kérdéseiről.

*Dr. Karsai Krisztina
egyetemi tanár*

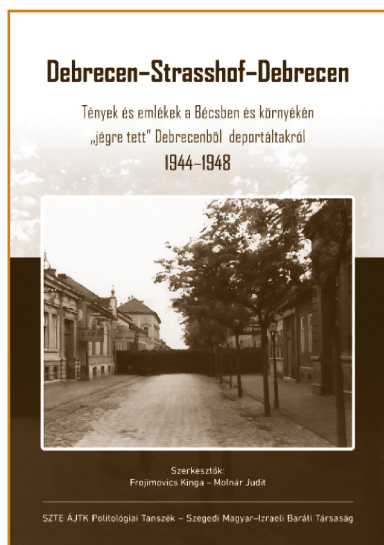
A szelfi sem maradhatott el

Frojimovics Kinga – Molnár Judit (szerk.): Debrecen – Strasshof – Debrecen

Tények és emlékek a Bécsben és környékén „jégre tett”
Debrecenből deportáltakról 1944–1948

2024. november 7-én került sor a címben jelzett kötet bemutatójára a Szegedi Zsidó Hitközség Dísztermében a Hitközség, a Szegedi Magyar-Izraeli Baráti Társaság és az SZTE ÁJTK Politológiai Tanszékének szervezésében.

Molnár Judit, a Politológiai Tanszék egyetemi docense, a kötet egyik szerkesztője, miután előadásában bemutatta a kötetet röviden ppt prezentációval, összehasonlítva a Debrecenből deportáltak történetét a Szegedről és Szolnokról deportáltakéval, Bod Péter újságíróval beszélgetett a kötet szerkesztésének nehézségeiről, a dokumentumok tartalmáról, a német megszállás utáni hivatalos politikáról, a magyar és német hatóságok együttműködéséről, a cionisták mentőakciójáról.

1944 tavaszán-nyarán mintegy 13 ezer zsidót zártak gettókba Debrecenben és Hajdú vármegyében, majd a debreceni

Molnár Judit dedikál

gyűjtőtáborból és Szentgyörgypusztáról június utolsó napjaiban négy szerelvényen deportálták őket. A kötet azoknak a szűk egy évet mutatja be, akiket a magyar és német hatóságok az ausztriai Strasshofba irányítottak. Az emlékkötet első része két tanulmányt tartalmaz, melyek ezt a történeti folyamatot mutatják be. A második rész a strasshofi deportálással kapcsolatos hivatalos és családi dokumentumokat, újságcikkeket tartalmaz hat tematikus fejezetbe rendezve, kezdve a debreceni gettóval, gyűjtőtáborral és deportálással, folytatva az életkörülményekkel a munkatáborokban és az emlékekkel, hazatéréssel, felelősségre vonással, zárva az emlékművek felállításával. Az utolsó lapokon fényképek, iratok, valamint a bécsi és Bécs környéki munkatáborok listája szembesítik az olvasót a magyar történelem e tragikus fejezetével.

1944. június végén három gyűjtőtáborból (Debrecen, Szeged, Szolnok) több mint 15 ezer zsidót nem Auschwitzba, hanem a Bécs melletti elosztótáborba, Strasshofba irányítottak a magyar és német hatóságok. A „jégre tett” kényszer-munkások története, útjuk Strasshofba, szétszórásuk munkatáborokba az ottani „rabszolgapiacra” Bécsbe és környékére 1944–1945-ben, valamint a túlélők hazatérésének körülményei elnagyoltan ismertek a magyar holokauszt történetében. A Szegedi Tudományegyetem Politológiai Tanszéke és a bécsi Wiesenthal Intézet közös kutatási programja Molnár Judit vezetésével azt a célt tűzte ki, hogy levéltári, múzeumi források, visszaemlékezések, hitközségi iratok, családi hagyatékok segítségével rekonstruálja a strasshofi deportálás folyamatát, továbbá feltárja a

magyar zsidó kényszermunka helyszíneit Bécsben és környékén, illetve a felszabadulás és hazatérés történetét, és felkutatja az emlékhelyeket. A Szegedről elhurcolt strasshofi deportáltakról 2021-ben jelent meg emlékező kötet, a Szolnokról Strasshofba deportáltakra a 2022-es kiadvány emlékezett. A zárókötet a Debrecenből Strasshofba deportáltaknak állít emléket.

A könyvbemutatón népes számban jelentek meg középiskolai diákok tanáraikkal, egyetemi hallgatók és oktatók, hitközségi tagok, túlélők leszármazottai, és a téma iránt érdeklődők.

A kötet szabadon hozzáférhető az alábbi linken: <https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/34926/>

*Dr. habil. Molnár Judit
egyetemi docens*

MEGHÍVÓ

A Szegedi Tudományegyetem ÁJTK Politológiai Tanszék,
a Szegedi Magyar–Izraeli Baráti Társaság,
és a Szegedi Zsidó Hitközség,
tisztelttel meghívja

**2024. november 7-én, (csütörtök) 16 órakor
tartandó könyvbemutatójára**

Helyszín:
a Szegedi Zsidó Hitközség Díszterme
(Gutenberg u. 20. I. emelet)

**Frojimovics Kinga–Molnár Judit (szerk.)
Debrecen–Strasshof–Debrecen
Tények és emlékek a Bécsben és környékén
„jégre tett” Debrecenből deportáltakról 1944–1948**

BOD PÉTER
újságíró beszélgetőtársai:
FROJIMOVICS KINGA és MOLNÁR JUDIT
a kötet szerkesztői, történészek

A kötet a helyszínen korlátozott számban ingyen kapható.
A kötet pdf formátumban szabadon elérhető a Szegedi Tudományegyetem
Könyvtárának Repozitóriumából, az alábbi weblapon:
<https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/34926/>

A könyvbemutató és a szerzők előadása a Szegedi Zsidó Hitközség
magyar holokauszt 80. évfordulója alkalmából rendezett
programsorozatának része.

80
ÉVFORRATÁR
EMLÉKEZ

MAZSIHISZ

MAZSOK
SZEGEDI ZSIDÓ
HITKÖZSÉG

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
HÁZÁRÁNY

HOLOKAUSZT

SZEGEDI ZSIDÓ
HITKÖZSÉG

AZ NKFI ALAPRÓL
MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Egy hét Újvidéken

2024. május 6–12. között a Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék adjunktusaként a University Business Academy in Novi Sad, Faculty of Law for Commerce and Judiciary vendége voltam. A 2000-ben alapított felsőoktatási intézmény napjainkra Szerbia legnagyobb magánegyetemévé nőtte ki magát és kilenc karral büszkélkedhet. Annak ellenére, hogy az ÁJTK és a szerbiai jogi fakultás közti együttműködés már többéves múlt-ra tekint vissza, a kapcsolatok erősödése az utóbbi évek eredménye. Az oktatói és a hallgatói mobilitások hozzájárulnak a jogi karok és tanszékek, intézetek közti kapcsolatok építéséhez, illetve a hallgatók látókörének, tudásának bővítéséhez.

Az Újvidéken töltött egy hét alatt joghallgatóknak osztottam meg gondolataimat a környezetjog új tendenciái kérdésében. A kurzus bevezetést nyújtott a nemzetközi és az uniós környezetvédelmi jogba, de a központi figyelem a biológiai sokféleség védelmére, a környezetvédelmi

jog új fogalmaira és a zöld közösségekre irányult. Továbbá, közös megbeszélésre is sor került a Faculty of Law for Commerce and Judiciary dékáni vezetésével, keresve a további együttműködés lehetőségét.

A nemzetközi mobilitás és a két kar közti együttműködés további erősítésében kulcsszerepe van *Prof. Marijana Mladenovnak*, aki a Faculty of Law for Commerce and Judiciary nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettese. Tekintettel arra, hogy kutatási területe szintén a nemzetközi környezetjog területét érinti, az oktatók közötti tudományos kooperáció is lehetségessé vált. A 2024-ben második alkalommal megrendezett Nemzetközi Hét keretében több oktatót is vendégül láttunk Szegeden, viszonzva a kedves és nagylelkű korábbi fogadtatást. További együttműködési lehetőséget biztosít a Faculty of Law for Commerce and Judiciary által, minden év októberében megrendezett 'Legal days' konferencia, amelynek nemzetközi paneljában több alkalommal is előadhattam.

Előadás közben

Konferenciafotó

Össességében, a 2024 májusában teljesült Erasmus mobilitás teret adott a személyes, tudományos kapcsolatok megerősítésének a két jogi kar között. Eredményként könyvelhető el az oktatói kész-

ségek fejlesztése, az angol nyelvű, külföldi tanítási tapasztalat, illetve az intézmények közti kooperáció megerősítése.

*Dr. Zsigmond-Sziebig Orsolya Johanna
adjunktus*

Humboldt konferencia Isztambulban

A török büntetőjogi reform 19. évfordulója alkalmából az Alexander von Humboldt Stiftung és az Istanbul Bilgi University szervezésében WISSEN – WOLLEN – WIRREN – BEWEISEN címmel Isztambulban megrendezett Humboldt Kollegen vettek részt 2024. június 1–4. között előadóként a BTI munkatársai: *Karsai Krisztina, Szomora Zsolt, Molnár Erzsébet* és *Gál Andor*. A világ minden tájáról érkező Humboldt-ösztöndíjasok és az ő tanítványaik részvételével megvalósult nemzetközi konferencia előadásainak középpontjában a bűnelkövetői tudattartalom büntető anyagi jogi, büntető eljárásjogi és kriminológiai aspektusú vizsgálata állt.

A választott téma feldolgozására a konferencián összesen tizenhárom panelben került sor, amely lehetőséget biztosított a komplex szempontú elemzésre és a résztvevők közötti diszkusszióra is. Ennek keretében Karsai Krisztina a digitalizáció büntetőjogi felelősségre gyakorolt hatásáról, Szomora Zsolt a Willenstheorie ma-

A szegedi delegáció

gyar büntetőjogban való érvényesüléséről, Molnár Erzsébet a Non-Compliance cselekmények kriminalizálásáról, míg Gál Andor a drónnal történő megfigyelés Magyarországon történt büntetendővé nyilvánításáról tartott német nyelven előadást.

*Dr. Molnár Erzsébet
adjunktus*

Netzwerk Ost-West 2024

Joghallgatók német büntetés-végrehajtási jogi szemináriumon Tübingenben

Immáron hosszú évekre visszanyúló együttműködés keretében került 2024 őszén is megrendezésre a Tübingeni Egyetem Jogi Kara (Juristische Fakultät der Eberhard Karls Universität Tübingen) és a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Bűnügyi Tudományok Intézete által közösen szervezett Netzwerk Ost-West jogösszehasonlító szeminárium. A projekt célja és hatása sokrétű: egyrészt a bűnügyi tudományok különböző kérdései kapcsán a hallgatók szakmai ismereteinek elmélyítése, új ismeretek megszerzése, emellett bevezetésük a kutatómunka végzésének, kutatási eredmények bemutatásának szépségeibe. Mindez pedig német nyelven történik, amely által nemcsak a szakmai szókincsük és nyelvismeretük bővül, hanem ez egy biztonságos tér arra is, hogy kipróbálják magukat előadói pozícióban, idegen nyelven. És végül, de egyáltalán nem utolsó sorban: a rendezvény célja szakmai közösségépítés, a tudományterület iránt érdeklődő, kutatásra, tudáselmélyítésre motivált magyar és német hallgatók egymással való megismerkedése, platform szakmai kapcsolatok, barátságok szövődésére. Ilyen szellemiségben került sor a szeminárium megrendezésére 2024. szeptember 22. és október 3. között, amely időintervallum első hetén Szegeden láttuk vendégül a tübingeni csapatot, második héten pedig a már összeszokott német-magyar team vonattal utazott Tübingenbe, ahol csodás és élménydús hetet tölthettünk el.

A magyar csapat tíz hallgatóból állt, valamint három oktató segítette és támogatta a munkájukat. Résztvevő hallgatóink: *Boros Menta, Deér Erzsébet, Fontos*

Csoportkép a szeminárium résztvevőiről, karunk lépcsőházában

Gréta, Forgó Zsanett, Kállai Petra, Keserü Katalin, Kneifel Máté, Kolozsvári Ádám, Reichert Júlia, valamint Tóth Szabolcs. A hallgatók szakmai, valamint szakmai nyelvi felkészítését pedig a Bűnügyi Tudományok Intézetéből *Juhász Zsuzsanna* professzor asszony és *Molnár Erzsébet*, az Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézetből pedig *Almási Ibolya* végezte. A német hallgatók szakmai felügyeletét, valamint a projekt főszervezését és finanszírozását *Prof. Dr. Berndt Heinrich*nek, a tübingeni jogi kar büntetőjogi tanszéke vezetőjének köszönhetjük. A projekt koncepciója az, hogy hallgatóink büntetés-végrehajtási témákat kapnak tőlünk, amelyeket a magyar normatív környezet vonatkozásában kell előzetesen feldol-

gozniuk. Ugyanezt német szempontból készítik el a német hallgatók, majd pedig a személyes találkozó alkalmával az azonos témával rendelkező német és magyar hallgatók párba állnak, és a témából egy jogösszehasonlító metszetet készítenek, majd egyéni és csapatmunkájukat közösen prezentálják – német nyelven.

Német vendégeink szeptember 23-án érkeztek hozzánk. Egy esti közös vacsora és nyitórendezvény keretében lehetőség nyílt arra, hogy a hallgatók összeismerkedjenek egymással. Már éreztük, hogy ez egy nagyon kellemes két hét lesz, hiszen az idei csapat nagyon hamar egymásra hangolódott. A szakmai munka már másnap kezdetét vette és a hét második felében csapataink egy része meg is tartotta előadását Szegeden. A számos közösségi program mellett német és magyar hallgatóink ellátogathattak a Szegedi Fegyház és Börtön I. Objektumába (Csillag). A hétvégét hallgatóink egy része Budapesten töltötte, ahol közösségi programokat

szerveztek vendégeinkkel, majd pedig szeptember 28-án éjszakai vonattal közösen indultunk Tübingenbe, ahova Almási Ibolya és Molnár Erzsébet oktatók kísérték a hallgatókat (ennek az utazásnak kifejezetten közösségkovácsoló ereje van).

Öt napot töltöttünk a szépséges Tübingenben, amelynek a csodás hangulatát, óvárosát lehetőségünk nyílt megismerni a szakmai programok, hallgatóink kiváló szakmai előadásai mellett. Vendéglátóink kirándulásokat is szerveztek nekünk, így meglátogattuk a Tübingentől nem messze található börtönt Rottenburgban, valamint részt vehettünk Karlsruheban az alkotmánybírók egyik ülésén. Emellett közösen ellátogattunk az elképesztő hangulatú stuttgarti sörfesztiválra, amely szerintem mindannyiunk számára felejthetetlen élmény volt.

Jövőre is megrendezzük a szemináriumot, szeretettel várjuk az érdeklődőket!

*Dr. Molnár Erzsébet
adjunktus*

Pannónia ösztöndíjjal Dublinban

Mindig is szerettem utazni, más kultúrákat megismerni és új nyelveket tanulni, így számomra nem volt kérdés, hogy részt vegyek a Pannónia ösztöndíjprogramban.

Nem volt egyszerű választani a sok ország közül, de végül az írországi University College Dublin mellett döntöttem, ott töltöttem el az őszi félévemét. A szálláskeresés viszont nem volt egyszerű, nagyjából nyár elején lehetett jelentkezni a kollégiumi helyekre, akkor sajnos nem kaptam szállást. Ezután próbáltam albérletet, szobát keresni kint, majd egy idő után kint élő magyarokkal felvenni a kapcsolatot, gyakorlatilag minden ismerősöm, ismerősöm ismerőse nekem próbált segíteni. A szerencsémek végül egy kint

élő magyar íróhoz hozta meg, aki telefonon is próbált lelkére beszélni a kollégiumi ügyintézőnek, s mikor kiderült, hogy az illető brazil származású, ahogy az író férje is az, rövid időn belül megnyílt a kollégium kapuja. Pont lett egy lemondás... Ez is mutatja, milyen fontos a nemzetközi kapcsolatépítés!

Többféle kollégium volt, változó árakkal, de a legtöbb – az enyém is – apartman stílusú: vagyis mindenkinek külön szobája volt, a konyha-nappalin és a fürdőn pedig több diák osztozott. Én három francia diákkal laktam együtt, s mivel ők többször átváltottak az anyanyelvükre, elkezdtem franciául is tanulni. (Szépen haladtam, amihez biztosan nagyban segített, hogy

Egyetemi épületek decemberben

angolul és németül felsőfokon, spanyolul középfokon már beszélek.) Minden ilyen kollégiumi épület egy területen volt az egyetem épületeivel, továbbá a campuson volt még több mosoda, sportpálya, mozi, élelmiszerbolt, és még fodrászat is.

Szeptember elején utaztam ki, egy héttel az órák kezdete előtt, amikor is az egyetem orientációs hetet szervezett az újonnan és főként a külföldről érkezőknek. Viszont már jóval ezt megelőzően, a nyár folyamán is tartottak több *online* előadást, ahol a legfontosabb tudnivalókról beszéltek a tanulmányi ügyintézés, a tantárgyak és oktatás, a szállás lehetőségek, valamint a szabadidős programok kapcsán.

Az orientációs héten is rengeteg programmal készült az egyetem: tartottak előadásokat külön az ösztöndíjprogramról, illetve az egyes karoknak, szakoknak is volt egy külön előadása. Szerveztek körbevezetést az egyetemi campuson, ismerkedős esteket, társasozást, és dublini városnézést is többek között.

Az oktatás felépítése nem sokban tér el az itthonitól, az egyik legjelentősebb különbség talán, hogy a kinti jogi képzés csak négyéves: három év az alapképzés és egy év a mesterképzés. Emiatt a tárgyak sorrendje sem teljesen úgy alakul, mint itthon, így például nekem is voltak tárgyam két különböző félévből. Az órák

hasonlók, azt leszámítva, hogy ott kicsit kevesebb a gyakorlat, inkább az előadások voltak jellemzők, és mivel az alapképzés tárgyai mind 5 kreditesek, jóval kevesebb óra is volt kint, általában napi egy, legfeljebb kettő. Viszont minden diák maga választhat egy hosszabb tárgylistából, így kicsit személyre lehet szabni az órarendet érdeklődés alapján.

Egyetemi épületek, kollégiumok

Ami a legnagyobb különbség volt az itthonihoz képest, az a vizsgázás. A UCD-n ugyanis mindössze két hetet biztosítottak csak a vizsgák teljesítésére, valamint előre kijelölték az egyes tárgyra biztosított egyetlen időpontot. A vizsgák nagy része írásbeli volt, ezeket pedig egy külön épületben (rendezvényközpontban) kellett megírni, ami kissé hasonlított az amerikai filmekben látottakra.

Nagyon különleges emlékként maradt meg, hogy a vizsgák helyszínére minden

Vizsgahelyszín

nap indítottak külön buszt az egyetem területéről, ami odaszállította a diákokat. A buszsofőr kedves volt és jókedvű, igyekezett elterelni a sok izguló figyelmét vicces kis történetekkel, illetve olyan zenékkal, mint a „Don't worry, be happy”, vagy éppen az „Always look on the bright side of life” a Monty Pythontól. Ezekkel mind oldotta kicsit a hangulatot, és nyugodtabban érkezhettünk meg a vizsgákra.

A szemeszter során igyekeztem minél jobban megismerni nemcsak Dublint, hanem egész Írországot is. Sokat kirándultam a lakótársaimmal, az egyetem szervezésében, illetve egyedül is. Dublinban megnéztem egy másik egyetemet is, a Trinity College-ot, amely Írország legrégebbi egyeteme és otthont ad a világ egyik legnagyobb könyvtárának is.

Trinity College könyvtára – Long Room

Szintén nagyon szép volt a dublini vár, valamint különösen érdekes volt a Kilmainham Gaol börtönmúzeum, ahol több filmjelenetet is forgattak, például 'Az olasz melő' című filmben is. Egyetemi szervezésben eljuthattam a középkori épületekben gazdag Kilkennybe, a Wicklow-hegységben található Glendalough-ba, a tengerparti Howth-ba, amely Dublin egy kisebb városrésze.

Glendalough

Kirándultam az ország nyugati felén található Galwaybe is, ahol láthattam az Atlanti-óceánt, és a híres Moher-sziklát.

A Moher-sziklák

Voltam még Észak-Írországban is, ahol láttam többek között a Világörökség részét képező Óriások útját (Giant's Causeway), amely egy rengeteg bazaltoszlopból álló terület, a 'Trónok harca' sorozatban is látható Sötét Sövényt (Dark Hedges) és a fővárost, Belfastot is. A kint töltött idő alatt beleláthattam

Halloween ünnepébe is, amelyet az írek jobban ünnepelnek, mint itt Magyarországon: rengeteg program van, felvonulások, továbbá szinte az összes házat fel is díszítik az emberek. Mivel december közepe felé utaztam haza, számos karácsonyi vásárba is ellátogathattam szerencsére, amelyek mind nagyon hangulatosak voltak.

Összességében rengeteg élménnyel gazdagodtam, sok új embert ismerhettem meg, és gyönyörű helyeken járhattam. Mindemellett a tanulmányaim szempontjából is nagyon hasznos volt a kint töltött idő, hiszen egész más szögből láthattam a jogot az angolszász jogrendszerben.

*Lakatos Noémi
joghallgató*

Karácsonyi vásár Belfastban, a városháza előtt

Hallgatói sikerek az interdiszciplinaritás jegyében

Örömmel tölt el, hogy a nemzetközi eredményekkel magam is hozzájárulhattam ahhoz, hogy az SZTE közössége a 2024. november 21. napján első alkalommal közzétett *The Interdisciplinary Science Rankings* alapján rangsorvezető titlust szerzett a magyar egyetemek sorában.

1. A 2024. évben hozott nemzetközi sikerek sorát egy kontinenseken átnyúló rendezvényről való híradással nyitottam meg, amely nem kisebb presztízst hozott az egyetemi kutatások számára, mint az indiai szövetségi kormányzat elismerését. Az indiai KCC Intézettel,

amely Greater Noida városában található – hozzávetőleg 40 kilométer távolságra Újdelhi szövetségi fővárostól –, és India második legrangosabb egyeteme az innováció-kutatásban, a konferenciát megelőzően több levélváltás zajlott. Az Intézet kiemelt kormányzati figyelemben és támogatásban részesül. A KCC Intézetnek a globális egészségügygel kapcsolatos kutatásomba vetett bizalmának és elismerésének köszönhetően, ilyenformán az indiai kormányzat asztalára kerülhetett többek között az SZTE projektmunkája is.

2024. február 2–3. napján került sor az indiai ICSSR szövetségi kormányzati intézet 'G-20 and Global Health: Strengthening Pandemic Preparedness and Health Systems' című globális egészségügyi helyzettel foglalkozó interdiszciplináris kormányzati szemináriumának megtartására Greater Noida, valamint Újdelhi városokban. Az eseményt India két kiváló egyeteme szervezte – a nemzeti Indraprastha University (GGSIPU, Újdelhi), valamint a KCC Institute –, amelyen tehát a KCC és természetesen az SZTE képviseletében február 2. napján, egyedüli magyarként, *online* platformon keresztül volt alkalmam ismertetni a kormányzattal „NINGOs vs SNGOs: Cooperation with NGOs Between North and South in the Field of Medicine” cím alatt összefoglalt kutatások eredményét. Az ún. *ICSSR Seminar* elsődleges célkitűzése az volt, hogy a konferencia során a tudományos világ képviselőinek részvételével olyan innovatív megoldásokat és szakpolitikai ajánlásokat kreáljanak, amelyek alkalmasak a G20-ak tagállamaival és más nemzetközi testületekkel való közlésre.

Az üléseken huszonöt pályamunka került ismertetésre; a szeminárium anyagát ún. Seminar Proceedings konferenciafüzet-sorozat keretében publikálták, továbbá India, mely vitathatatlanul a legnagyobb tömeget képviseli a G20-ak között, szerepeltette a globális egészségügygel foglalkozó G20 platformokon. Az eredményt *Farkas Csaba* egyetemi docens ismertette az egyetem honlapján.

Az indiai sikerek itt nem értek véget. 2024. november 8–9. között, Greater Noida, Újdelhi valamint Mumbai városok tudományos közösségeinek bekapcsolódásával, szintén *online* platformon megtartott 'Infrastructure Development: The Backbone of Viksit Bharat' nevezetű ICSSR szemináriumra, „Innovative Mo-

dels for India's Infrastructure: Main Challenges in PPP Projects and Solutions” cím alatt benyújtott teljes munkámat bemutatásra és publikálásra elfogadta a tudományos bizottság.

2. A következő eredmény jelentette az első igazi nemzetközi elismerést.

A Turan Academy főszervezésében, Ankara városában került megrendezésre 2024. február 8–10. között a fővárosi (Baskent) 11. számú nemzetközi interdiszciplináris, hibrid kongresszus (<https://www.internationalbaskentcongress.com/>) azzal a céllal, hogy összehozza a világ minden tájáról érkező kutatókat a társadalomtudományok valamennyi területéről, kiemelten a szociális, közgazdasági, valamint oktatás-neveléstudományok képviselőit. Az eseményen Törökország, Magyarország, Malajzia, Nigéria, Fülöp-szigetek, Kazahsztán, India, Vietnám, Azerbajdzsán, Pakisztán, Ruanda, Lengyelország, Észak-Makedónia, Dél-Afrika, Algéria, Irán, Üzbegisztán, USA, valamint Laosz államokból származó kutatók prezentálták kutatásaikat. Összesen 184 dolgozatot, prezentációt számoltam a honlapon is feltüntetett program-, valamint konferenciafüzet alapján.

2023 novemberében találkoztam *social media* platformon a konferencia felhívás-

sal, ekkor terjesztettem elő a török tudományos bizottságnak „The enforcement of social rights and certain dimensions of international legislation” című szociális jogi, közigazgatási jogi, valamint nemzetközi jogi vonatkozású kutatásomat. Meglepetésemre, szilveszter éjszakáján ért engem, szó szerint koccintások közepette, a Turán Akadémia meleg üdvözlete, amely emailben külön kiemelészt nyert a kutatás kiválósága is.

A munkát végül 2024. február 8. napján mutattam be a nemzetközi nagykövetségnek a február 8-10. napja között megtartott nemzetközi kongresszuson, és abban a megtiszteltetésben részesült a kutatás, hogy egyben a kongresszus szekcióinak a nyitó prezentációját is képezte. Ez egy hibrid konferencia volt, egyaránt voltak helyben és *online* előadások; egy terjedelmes, nagyon szép (magasztos) aulában voltunk kivetítve, sokan ültek a teremben, továbbá a Zoomra is sokan csatlakoztak rá, miután az eseményt egyébként a sajtóban, valamint a tudományos társaságokban is széleskörben hirdették, és nemcsak török államban. Ezt a kutató prezentálók száma és a résztvevő államok sokasága is mutatja.

Az SZTE kutatását a Turan Academy a programban és a konferencia füzetben is

a legelső helyen jegyzi. Magyarországot – *Tóth Judit* egyetemi docenssel, mint mentorommal együtt – képviseltem a rendezvényen, egyedüli magyarként.

3. Az angliai eredmény hírértéke jól szemlélteti azt, hogy a szegedi vitalitás még arra is képes, hogy Cambridge-ben, a világ egyik vezető egyetemén is méltó helyet találjon.

A Cambridge Infectious Diseases Interdisziplináris Kutatóközpont (CID) egyetemi közössége minden évben megrendezi a 'Cambridge Infectious Diseases Annual Symposium' nevezetű csúcstalálkozóját, ahol 2024-ben első alkalommal az SZTE kutatása is megjelenítésre került. Az eseménynek, amely összehozza a CID kutatóhálózat tagjait, gyakorlatilag a világ minden tájáról, hagyományosan a Cambridge-i Egyetem orvosi iskolája ad otthont.

A CID a hozzávetőleg 300 kutatót köt össze, az egyetemnek mind a hat iskolájából, ideértve az orvosi, biológiai, fizikai tudományok, társadalomtudományok, bölcsészettudományok, számítástechnikai, műszaki és technológiai tudományok képviselőit. Viszont nemcsak az egyetemen működik, hanem azon kívül is jelen van cambridge-i kutatóintézetek, laborok, klinikák formájában. A kutatóhálózat Cambridge-ből nőtte ki magát, amelynek mára nagyon sok nemzetközi entitás, kutatóintézet, európai és amerikai egyetem a tagja.

A 2024. évi szimpóziumot március hónapban tartották a gyönyörű Robinson College-ban. Az épület méretes auditóriumában oxfordi és cambridge-i vezető kutatók tartottak előadásokat, valamint szünetekben a posztermunkák is kivetítésre kerültek. A pályakezdő kutatók előadásai (*flash talks*) nagyobb termekben voltak elosztva, továbbá összesen 19 kutatás nyert poszter formájában kiállítást a Robinson College *showroom*-jában.

A szegedi egyetemi közösséget itt is egyedüli magyarként képviseltem a

rendezvényen „Examining the 'structure-function' relationships of global and European clinical societies in the light of some disease-related research” című munkával, amely jog- és orvostudományi kutatási eredményeket ötvözött, ilyenformán széles teret adott az interdiszciplinaritásnak. Az eredményt ezúttal is *Farkas Csaba* docens úr ismertette az egyetem vezetésével, és az egyetem honlapjára is felkerült a cambridge-i siker is.

A cambridge-i fórumon bemutatott kutatás továbbfejlesztett verziója más, többek között lengyel egyetemek rendezvényein is jóformán sikert sikerre halmozott; ennek egyik csúcsa volt a Boroszlói Egyetem szervezésében megtartott 'XXI International Student Scientific Conference', amelyen éppen 2024. március 15. napján, szekcióvezetői pozícióban tartottam meg „The scientific NGOs as 'background managers' in health hazard situations” címmel az angol nyelvű prezentációt. Az előadás időpontja rendkívül szimbolikus, s az emlékezetemben a lengyel-magyar barátság legkifejezőbb dátumaként marad meg.

Farkas Csaba és Antal Tamás társaságában

4. A korábban ismertetett jelentősebb nemzetközi eredmények a hatályos viszonyokat érintő munkák vonatkozásában születtek. Az egyetemi közösség számára azonban szükségesnek tartom kiemelni úgyszintén az európai és magyar jogtörténeti tanulmányokkal aratott nemzetközi sikereket, s mindezek közül elsőként a

szívemnek legkedvesebb perjog-történeti kutatásokat.

Az első jelentősebb nemzetközi eredményt e tekintetben a „Revival of Hungarian procedural traditions: the divided structure of litigation a hundred years ago and now” című angol nyelvű tanulmány hozta, amely 2024. március 27. napján került prezentálásra a belgrádi 'IUSTORIA 2024' elnevezésű nemzetközi jogtörténeti diákkonferencián. A szegedi kutatás kiemelésben részesült, és mint kiváló munkát a *Herald of Legal History (Vesnik pravne istorije)* című nemzetközi jogtörténeti lap a 2/2024. számában publikálta.

A másik fontosabb nemzetközi siker a szegedi perjogi kutatás 2024. május 16. napján a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetemen megtartott Partiumi Tudományos Diákköri Konferencián aratta le. A Szegedi Tudományegyetem egyedüli képviselőjeként „Perjogi kutatások a polgári korabeli törvénykezés folyamatához: A peres eljárás dinamikájának jogdogmatikai elemzése” címmel, magyar nyelven tartottam meg az előadást. A dolgozat elkészítésében mentoraim, *Antal Tamás* professzor úr és *Tamási Éva* adjunktus asszony voltak segítségemre. A kutatás kiemelkedő pontszámmal, dicsérettel került fel az eredménytáblára.

A jogtörténeti munkák zárásaként, örömmel adom tudtul, hogy az Omniscryptum Kiadó jóvoltából londoni kiadásban megjelent „Chronicles of Constitutional Movements in Nineteenth-Century Europe” címmel az első idegen nyelvű kötetem. A kiadvány nemzetközi promóciót nyert, ennél fogva nagyon sok linken, valamint könyvvásáron, továbbá az Omniscryptum *social media* platformjain is elérhető.

*Győri Anett
joghallgató*

Soron kívüli találkozó

1976-ban végzett évfolyamunk a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. Az egyetemen töltött évek mindannyiunk számára meghatározók voltak, mind magánéleti, mind szakmai szempontból.

A felejthetetlennek bizonyult egyetemi éveink után az ötévente ismétlődő találkozásaink mindig nagy örömet jelentettek és sajnos szomorúságot is, ahogy szembesültünk azon évfolyamtársaink hiányával, akiket már sajnos elvesztettünk. A koronavírus járvány miatt elmaradt találkozónkat 2023-ban póoltuk, valamint 2024. szeptember 14-én ismét volt egy „soron kívüli” találkozásunk. (A mellékelt képek ekkor készültek.)

Nehéz szavakba önteni, mit jelent ennyi idő távlatából visszatekinteni azokra az évekre, amelyek talán életünk legformálóbbr, legmeghatározóbb időszakát jelentették. Emlékezni az órák előtti izgulásokra, a könyvtárban töltött hosszú délutánokra, a vizsgaidőszakokra, amikor úgy éreztük, sosem lesz vége és persze a

baráti beszélgetésekre, a közös élményekre, a fiatalság derűjére, amely átszötte mindennapjainkat. Az egyetem nemcsak tudást adott nekünk, hanem életre szóló kötelekeket is.

Azóta mindannyiunk mögött egy fél évszázadnyi út áll – sokféle hivatás, családi történet, örömök és megpróbáltatások. Bárhová is sodort bennünket az élet, valahol mindannyiunk szívében azóta is ott él Szeged, a Tisza-parti város, és az a közösség, amelyet együtt alkottunk.

Amikor újra találkoztunk, nemcsak a régi történeteket idéztük fel, hanem ünnepeltük azt is, hogy megőriztük a kapcsolatot, a közös emlékeket és azt a különleges szellemet, amely ennyi év után is összeköt bennünket. Az ilyen alkalom nemcsak visszatekintés, hanem hálaadás is – egymásnak, a tanárainknak, és mindazoknak, akik mellettünk voltak ezen a hosszú úton.

Talán már lassabban lépünk, mint egykor, talán már nem minden arc olyan ismerős, mint régen, de a szívünk mélyén

A közös csoportkép sem maradhatott el a találkozón

Beszélgetés fehér asztal mellett

mindannyian ugyanazok maradtunk: fiatalok, lelkesek, és tele reményekkel. Közhelynek tűnik, de igaz, mint egy pillanat repülnek el az évek, mi pedig hitetlenkedve szembesültünk azzal, hogy eltelt 50 év.

Jövőre ünnepelünk!

*Rékasiné dr. Oláh Gizella
ügyvéd*

Találkozás 45 év után

Az 1979. évben végzett joghallgatók 45. éves évfolyam-találkozására 2024. június 1. napján került sor, 47 fő jelenlétével. A találkozó helyszíne az SZTE Állam-és Jogtudományi Karának Aulája volt. Visszaemlékeztünk, hogy közel 50 éve léptünk be a kar épületébe, mint golyák. Az előfelvételis, katonaviselt társaink kivételével akkor ismerkedtünk meg egymással. A találkozón részt vett *Szabó Imre* professzor úr is, akit ez alkalommal tiszteletbeli évfolyamtársnak fogadtunk.

Az összejövetel egy nagyon szomorú és hosszú névsor felolvasásával kezdődött, az elhunytak akkori száma 23 fő volt, akik már nem tudtak velünk emlékezni. Három évfolyamtársunk tisztelt meg azzal, hogy – bár nem tudtak eljönni – rövid összefoglalót írtak, amelyet felolvastunk.

A személyes történetek elmondása miatt a találkozó időbelileg eléggé elhúzódott, és a Hági Étteremben történő ebédfoglalás miatt sajnos csoportkép nem készült, és nem tudtuk végigjárni a kar felújított helyiségeit sem. (No de majd legközelebb!)

A szervezők tájékoztattak arról, hogy a korábbi évek gyakorlatának megfelelően az úgynevezett kihelyezett, 3 napos évfolyamtalálkozóra Tiszakécskén kerül sor, szeptember elején.

A hallgatói visszajelzések szerint megható volt újra átélni a korábbi egyetemi évek történéseit, és emlékezni azokra a társakra, akik már nem lehetnek közöttünk.

*dr. Hódi Klára
ny. jogtanácsos*

A megújult Aulában ...

Egy 30 éves évfolyam- találkozó margójára

Az 1994-ben végzett évfolyam 30 éves találkozója 2024. október 5-én került sor Szegeden. A végzést követően nem minden 5. évben tudtuk megszervezni, de az utóbbi időben igyekszünk rendszeressé tenni, ha az új Ptk. hatálybalépése, vagy egyéb ok nem szól közbe.

A fentiek miatt is, nagyon vártuk már a 30 éves találkozót, hiszen nagyon jó újra együtt lenni, felidézni a sok szép, régi közös emléket, és visszahozni a fiatalságunkat. A szervezés *facebook* csoporttal, levelezéssel (*e-mail*) és telefonhívásokkal indul, hogy mielőbb igyekezzünk megtalálni egymást. A főszervező, mint mindig, *Temesvári Kriszta* volt, és persze néhányan nagy örömmel segítettünk neki.

A Lófara előtti téren gyülekeztünk, ahonnan a felújított épület felfedezésére indultunk, megnéztük az új kupolát, és végül a csodaszép aulában foglaltunk helyet, egy rövid beszélgetésre, életutunk pár mondatos összegzésére. A régi falak közti séta nosztalgiaiával töltött el bennünket, felelevenedtek a diákkori évek, képek, emlékek és hangulatok.

Közös fotózás után átsétáltunk az Art Hotel éttermébe, ahol már várt ránk a finom vacsora. A sztorik folytatódtak, nagyon örültünk egymásnak, jó volt hallani és látni egymást újra, a sok év elteltével még inkább.

És, hogy milyen volt egyetemistának lenni a mi korunkban? Mi a rendszerváltás évfolyama voltunk, 1989 október 23-án elsősökként mentünk az Aradi vértanúk terére átélni a történelmet, egy szemléletformáló világ kezdetén, épphogy 18 évesen. Nálunk vezették be először a kötelező egy középfokú és egy alapfokú nyelvvizsgát, ami igen nagy kihívás elé állított bennünket, hiszen

abban az időben ritka kivételnek számított, egy, már a gimiben megszerzett nyelvvizsga. Éppen ezért a lehetetlennel szembenézve, sokan az eszperantóhoz, lovárihoz nyúltak segítségül, hiszen azt viszonylag gyorsan lehetett elsajátítani. Oroszt tanultunk leghosszabb ideig előtte, de a rendszerváltással annak elmúlt a 'divatja'.

A mi évfolyamunk volt az első abban is, hogy az adott évben felvett fiúk választhattak, az egyetem előtt, vagy utána mennek el katonának. A többség az utánra szavazott, bízva abban, hogy addigra talán eltörlik a kötelező besorozást. Persze az előző évfolyam fiai még nem választhattak, ők a katonai szolgálat letöltése után kezdték velünk az első évet. Szóval ebből az következett, hogy a fiúk társasága igen látványosan kettéoszlott, a még nem katonák az ún. 'kopaszok' voltak, mely jelzőt igen gyakran meg is kapták. Mára szerencsére beállt az egyensúly. :)

Az évfolyamunkat, mely kb. 140 fő körüli volt, 8 csoportba osztották. A csoportok állandók voltak a kezdetektől a záróvizsgákig, csoportvezető tanárral, aki időnként a JATE Klub bulijaira is velünk tartott. Mivel minden órán ugyanazokkal voltunk együtt, volt alkalmunk összerázódni, szoros baráti kapcsolatokba kerülni.

Nem gyűjtöttünk krediteket, viszont aki 'elvérzett' valamely vizsgán, a dékáni engedélyt is kimerítve, félévismétlő lett. Mivel azonban ugyanaz a félév egy év múlva következett csak, így egy teljes év maradt ki. Aki pedig az első két évben elérte a 7-es UV számot, azok végleg kiszórártak a jogászképzésből.

Mi voltunk az utolsó évfolyam, akiknek a képzés 9 féléves volt, ami azt jelen-

Lépcsőházi csoportkép

tette, hogy a vizsgamennyiség a végére rendkívüli számára duzzadt, ezért az utolsó félévben, a záróvizsgákat megelőzően, több szigorlatot is kellett tennünk. Hát ezt az időszakot azt hiszem kevesen sírjuk vissza.

Ami viszont örömteli volt számunkra, hogy nappalis hallgatóként nem fizettünk tandíjat, a jeles átlagra kapott ösztöndíjak kb. elérték az akkori minimálbért, sőt 'kajajegyünk' is volt. A délelőtti előadásokon mindig azt szerveztük, hogy melyik étterembe ülünk be ebédelni, csapatostól. Ez nem menzát jelentett akkoriban, hanem bármely elegánsabb éttermet a városban, ahol 100.- Ft-ért akár két fogást is tudtunk enni, vagy egy főételt salátával, amit pincérek hoztak ki. Az időtájt nagy kedvencem volt a roston máj pirított velővel a Fasorban. :)

Akkor még nem volt *etr*, *neptun* és *coospace* sem, volt viszont keményfedeles leckeönyv fotóval, ami mindenkiről minden vizsgát nyilvántartott, UV-lappal a végén. A vizsgajelentkezés sem elektro-

nikus felületeken történt, hanem a csoportvezetők kapták meg a kinyomtatott lapokat a vizsganapokkal, és a lehetőség megnyíltakor egy emberként vetette rá magát az egész évfolyam, közelharcot vívván, hogy az általa kiválasztott napra fel tudjon kerülni. A kép mostanra már mosolyt csal arcunkra, de akkor tényleg szinte harcként éltük meg.

Sokunknak az egyetemi évek jelentették az első sítáborokat (persze eleinte főleg Szlovákiába), az első nyugat-európai utazásokat, az első szerelmeket és életreszóló barátságokat. Számomra ezek voltak az egyetemi évek, életem egyik legszebb időszaka, amire – lehet, hogy már nem minden részletében pontosan, de – mindenkor nosztalgiával, megannyi szép történés felidézésével és nagy szeretettel így emlékezem.

Az egyetemi évek életünk csodás időszaka volt! Hamarosan újra találkozunk!

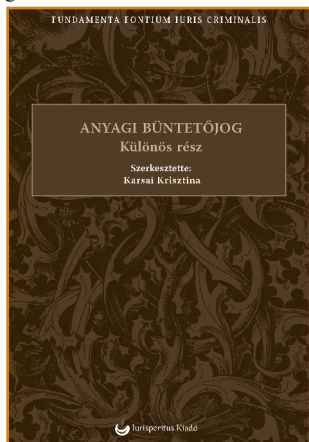
*Dr. Hegedűs Andrea
egyetemi docens, évfolyamtárs*

Könyvkiadás

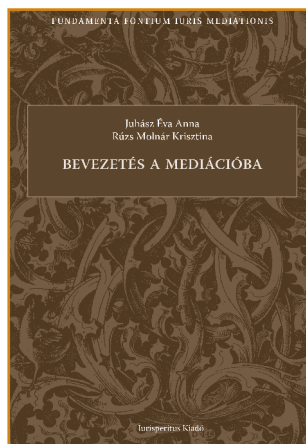
A szegedi jogi karon folyó tudományos és oktatói munkát sokoldalúan támogató Pólay Elemér Alapítvány változatlan lelkesedéssel folytatta 2024-ben is tevékenységét. Alapítványunk országosan, sőt nemzetközileg is mind ismertebb szakmai könyvkiadói tevékenysége hívta életre a Iurisperitus Kiadót, amely a Budapesten, a Károlyi-Csekonics-palotában megrendezett, immár IV. Magyar Jogi Könyvszalonon is bemutatta legújabb köteteit. Tudományos, szakmai sorozataink kiadványait e kiadó gondozza. Újabb (al)sorozatokat is indítottunk azokban a szakmai szegmensekben, ahol a kari tudományos-oktatói tradíció ezt lehetővé és indokoltá tette. A régebbi és újabb kiadványaink megvásárolhatók karunkon a Jogi Információs Kabinetben, és megrendelhetők drótpostán (jik@juris.u-szeged.hu). Következzék a 2024. esztendő könyvtermése.

Fundamenta Fontium Iuris Criminalis
Karsai Krisztina (szerk.): Anyagi büntetőjog. Különös rész

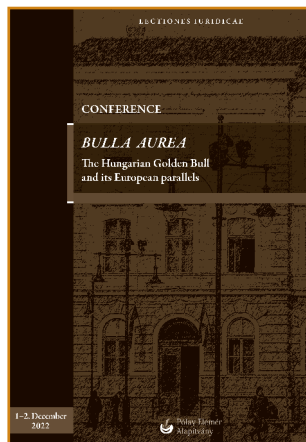
Fundamenta Fontium Iuris Mediationis

Juhász Éva Anna – Rúzs Molnár Krisztina: Bevezetés a mediációba

Lectiones Iuridicae

33. Balogh Elemér (szerk.): Bulla Aurea. The Hungarian Golden Bull and its European parallels. Conference, Szeged, 1–2. December 2022.

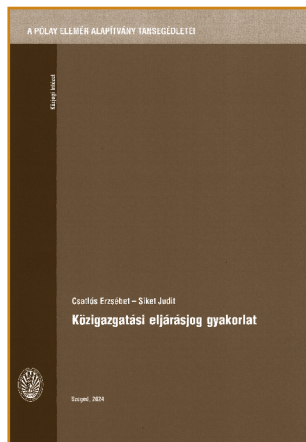

34. *Gellén Klára* (szerk.): Gazdasági tendenciák és jogi kihívások a 21. században, 5.

A Pólay Elemér Alapítvány Tansegédletei

Csatlós Erzsébet – Siket Judit: Közigazgatási eljárásjog gyakorlat. Gyakorlófeladatok a Közigazgatási jog II. tantárgyhoz, 4., átdolgozott kiadás

A IV. Magyar Jogi Könyvszalonnak a Károlyi-Csekonics Palota impozáns aulája adott otthont. Itt állított ki a karunkat képviselő Iurisperitus Kiadó is.

IV. Both Ödön Közjogtörténeti Emlékverseny

Tehetséges és kreatív középiskolások 'első lépései' karunkon

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara 2024. január 12-én negyedik alkalommal rendezte meg a tizenegyedik és tizenkettedikes évfolyamba járó középiskolásoknak szóló Both Ödön Közjogtörténeti Emlékversenyét. A lassan tradicionálissá érő versenynek különös apropót adott, hogy a verseny névadója 1924. január 16-án született, így szinte napra pontosan születésének 100. évfordulóját ünnepelhettük a rendezvény alkalmával. A csapatok a régi keretek között, de megújult tartalommal mérhették össze tudásukat. Külön öröm számunkra, hogy a korábbi évekhez képest nagyobb számú csapatot köszönthettünk a szegedi helyszíni fordulón, mivel öt csapat és tizenöt középiskolás diák is kísérletet tett az első hely megszerzésére.

A verseny a szokásos módon három fordulóból állt. A nevezés alkalmával a csap-

atoknak közös pályamunkaként egy 4–6 oldalas, 1923. évben kiadott napilapot kellett elkészíteniük a korabeli újságírók szerepébe helyezkedve. Az előre megadott tematika és rovatok mentén így szabadon bontakoztathatták ki kreativitásukat a versenyzők, akik mindnyájan nagyon színvonalas produktummal álltak elő.

A verseny második, helyszíni szakasza január második péntekén vehette kezdetét, amikor elsőként az előre meghatározott alkotmánytörténeti és környezetvédelmi jogi tanulmányokból szerzett ismereteit tesztelték a szervezők a diákoknak az egyetemi tanulmányi felület, a *coospace* segítségével. A két feladat nyomán kialakult erősrend alapján az első négy csapat folytathatta a versengést a harmadik, érvelési fordulóban. A csapatok készségeit, képességeit és önállóságát is próbára tette ez a feladat, mert a helyszí-

A sikeres nap utáni csoportkép a versenyzők, a zsűritagok, a szervezők és a közönség részvételével

*Ifj. Both Ödön köszönti a versenyzőket
és átadja a díjakat*

nen megismert témában kellett elkészítenünk érvelésüket, amelyet az ellenérdekű fél álláspontjának megismerése után tovább alakíthattak a versenyszituációban. A szervezők témaként a női választójog megadásának kérdését választották két különböző idősíkban, így a sorsolás alapján két csapatnak 19. századi források és érvek alapján, míg két csapatnak a századforduló és az I. világháború közötti időszak parlamenti vitáiból és tudományos írásaiból inspirálódva kellett kidolgoznia érvrendszerét a számukra biztosított kértórás időkeretben.

Az ebédet követően 14 órától vette kezdetét a finálé, amely alkalommal el-

sőként *Görög Márta*, karunk dékánja köszöntötte a versenyzőket, aki hangsúlyozta azt, hogy a tehetséggondozás és tehetségazonosítás különösen fontos szerepet kap karunk életében nemcsak az egyetemi hallgatók, hanem már a középiskolás diákok körében is. Ezt igazolandó, az érveléseket karunk oktatóiból álló rangos zsűri bírálta el, amelynek elnöki tisztét éppen dékán asszony töltötte be, míg két tagja *Homoki-Nagy Mária* (Magyar Jogtörténeti Tanszék) és *Balogh Elemér* (Európai Jogtörténeti Tanszék) egyetemi tanárok voltak. A színvonalas érvelések a diákok mellett a közönséget is megmozgatták, elgondolkottatták és néha megnevetették, így remek hangulatban telt a megújult főépület kari tanácstermében a verseny utolsó fordulója. A csapatok először öt-öt percben ismertették álláspontjuk alapjait, amelyre ezt követően öt perc felkészülés után három percben reagálhattak és végül egy-egy perces zárszóra volt lehetőség.

A zsűri a három feladat eredményeit összegezve állapíthatta meg a dobogós csapatok sorrendjét, így immár negyedik alkalommal végzett az első helyen a nagykorösi Arany János Református Gimnázium kiváló csapata, amelyet a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium és a jászberényi Lehel Vezér Gimnázium

*A Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium csapata ismerteti álláspontjuk alapjait
az első öt perces érvelési körben*

A későbbi győztes csapat, a nagykőrösi Arany János Református Gimnázium csapatának villámfelkészülése az ellenérdekű csapat érveire való reagálásra

tanulóiból összeállt 'gárdák' követték a dobogón. A nyertes csapatok a nagy összegű pénznyeremény mellett karunk új törekvésének köszönhetően 10–10 intézményi többletpontban is részesülnek az SZTE ÁJTK-ra való jelentkezés esetén. Emellett az első helyezett csapat tagjai karunkra való felvételük esetén az egyszeri Both Ödön-ösztöndíjra is jogosulttá válnak, amelyet a kari polgárrá válásuk alkalmával az elsőévesek eskütételekor vehetnek át. Az összes versenyző csapat erőfeszítéseit a szervezők emellett az egyetemi ajándékbolt tárgynyereményeivel ismerték el. Különösen nagy örömünkre szolgált, hogy a különleges centenáriumi alkalomra elfogadta a meghívásunkat a verseny névadójának, az SZTE-ÁJTK jeles jogtörténész-egyéniiségének fia, *iff. Both Ödön*, aki díjátadóként igazán személyessé tette a versenyzők számára a kari tradíciók továbbélését intézményünk falai között.

Ezúton is gratulálunk mind a versenyzőknek, mind a felkészítő tanáruknak az elért eredményekhez és köszönjük a felkészülésbe fektetett munkájukat! A program a Kulturális és Innovációs Minisztérium megbízásából a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő által kiírt 'Az Országos Tudományos Diákköri Konferencián, va-

lamint tudományos műhelyein való részvétel és a lebonyolítási feladatok ellátása. A tehetségek azonosítása és kibontakoztatása az SZTE ÁJTK diákköreinek keretében' című, NTP-HHTDK-23-0073 kódjelű pályázat támogatásával valósult meg.

A verseny végeredménye:

1. Arany János Református Gimnázium, Technikum és Kollégium (Nagykőrös): *Csőke Csilla, Nagy Szabolcs Bálint, Szabó Anna*, a felkészítő szaktanár: *Kocsis Szilvia*

2. Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium (Szeged): *Kiss Béla, Nagy Attila Áron, Sebe László*

3. Lehel Vezér Gimnázium (Jászberény): *Molnár Dóra Janka, Olajos Árpád, Zala Zsombor*, a felkészítő szaktanár: *Antics István*

4. Bolyai János Gimnázium (Kecskemét): *Dovicsin Máté Márk, Erdős Jázmin, Kovács Odett*, a felkészítő szaktanár: *Bajdik-Sebestyén Ágnes*

5. Bolyai János Gimnázium (Kecskemét): *Bata Liliána, Lovas Laura Petra, Zaskó Johanna*, a felkészítő szaktanár: *Földi Olinda*

*Dr. Pétervári Máté
adjunktus*

Sikeres évet zártak a Civilisztikai Tudományok Intézetének tehetséggondozásában résztvevő hallgatói

A Civilisztikai Tudományok Intézete továbbra is kiemelt figyelmet fordít a tehetséggondozásra, amely 2024-ben is eseménydús évet jelentett az Intézet életében, hallgatóink szinte valamennyi versenyen dobogós helyezéssel részesültek.

2024. március 20-án és 21-én 9. alkalommal került megrendezésre a Dr. Nagy László Magánjogi Érvelési Verseny szóbeli fordulója, amelyre az előzetes írásbeli fordulón eredményesen szereplő 16 legjobb versenyző juthatott be, köztük három szegedi versenyző. A két napos szóbeli verseny eredményként *Pszota Eszter* III. helyezést, míg *Berki Tünde* IV. helyezést ért el. A szóbeli fordulón résztvevőket *Telegdy Gergely* mesteroktató készítette fel.

A 9. Nagy László Magánjogi Érvelési Verseny szegedi helyezettjei Berki Tünde, Pszota Eszter

A Magyar Országos Közjegyzői Kamara (MOKK) a megújult MOKK ösztöndíj programkeretében 2024. április 24-én második alkalommal rendezte meg a Polgári Jogi Jogesetmegoldó Versenyt a Közjegyzők Házában. Karunk hallgatói első alkalommal képviseltették magukat

az országos megmérettetésen, amelyen *Szilágyi Nóra* II. helyezést ért el. Hallgatóink felkészülését *Telegdy Gergely* mesteroktató segítette.

2024. november 18-án került sor az Országos Bírói Hivatal 2023. évi Mailáth György Tudományos Pályázat díjazottjainak szimpóziumára a Magyar Igazságügyi Akadémia szervezésében. Az ünnepélyes esemény keretében nemcsak az oklevelek átadására került sor, hanem a pályázók ismertethették kutatási eredményeiket is. Külön öröm számunkra, hogy két *alumnis* hallgatónk is díjazásban részesült. *Melis Zsuzsanna* a jogegységi panaszeljárás intézményének gyakorlata és jogegységesítő hatásának kérdéseit vizsgáló munkájával I. helyezést nyert el, konzulense *Telegdy Gergely* mesteroktató volt. *Horváth Viktor*, intézetünk PhD hallgatója az építmenyi jog bevezetésének és a kapcsolódó konkurens tényállások vitatott kérdéseit tárgyaló pályamunkájával III. helyezést ért el. Kutatását *Görög Márta* professzor asszony szakmai irányítása mellett készítette.

A 2023. évi Mailáth György Tudományos Pályázat szegedi díjazottjai Horváth Viktor, Melis Zsuzsanna

KPMG Jövőépítők Programjának országos jogesetmegoldó verseny II. helyezett csapata (balról), III. helyezett csapata (jobbról)

A hagyományoknak megfelelően a tavasszal megrendezésre kerülő kari selejtezőn első helyén végzett hallgatóink valamennyi versenyszámban akkreditációt nyertek az Országos Polgári Jogi Anyagi Jogi, Perszimulációs és Activity Versenyre, amelyen a hazai jogi felsőoktatás valamennyi jogi karának hallgatója megmérettette magát.

A Károlyi-Csekonics Palota imponáns épületében 2024-ben megrendezett országos versenyen karunk hallgatói – a verseny történetében egyedülálló módon – anyagi jogi jogesetmegoldás kategóriában elsőprő győzelmet arattak: felperesi pozícióban *Mák Bence*, míg alperesi pozícióban *Horváth Csaba* ért el I. helyezést. Activity versenyszámban *Erdei Viktor*, *Fazakas Vince* és *Kálmán Richárd* csapata szintén I. helyen végzett, így sorban 4. alkalommal hallgatóink bizonyultak az országban a legjobbnak ebben a versenyszámban. A versenyzőket szintén *Telegdy Gergely* mesteroktató készítette fel.

2024. november 22-én került megrendezésre a DLA által rendezett 10. *Lawyer for a day* verseny. A verseny eredményeként *Horváth Csaba*, a 'Best Negotiator' című egyéni díjban részesült, felkészülését *Farkas Csaba* egyetemi docens támogatta.

A KPMG Legál Tóásó Ügyvédi Iroda 2024-ben megrendezett KPMG Jövő-

építők Programjának országos jogesetmegoldó versenyén csapataink kimagasló teljesítményt nyújtottak: *Kovács Emma*, *Sztrein Virág Brigitta* és *Biró Roland* csapata végzett a második helyen, felkészítőjük *Barzó Lilla* gyakornok volt; míg *Horváth Csaba*, *Kolozsvári Ádám István* és *Kovács Dániel* csapata a III. helyen végzett, felkészítőjük *Farkas Csaba* egyetemi docens volt.

A 2024-es évet jelentősen meghatározta a 2025-ben megrendezésre kerülő 37. Országos Tudományos Diákköri Konferenciára történő felkészülés. Öröm számunkra, hogy az anyagi jogi tagozatban 3, a családi jogi tagozatban 2, az eljárásjogi tagozatban 3 és az infokommunikáció tagozatban 1 dolgozattal képviseltetjük magunkat.

A Civilisztikai Tudományok Intézete évek óta stratégiai célként tekint a tehetséggondozásra, amely elhivatottságunk egyre nagyobb népszerűségnek örvendő a hallgatók körében, hiszen egyre nagyobb létszámban és egyre több versenyen vállalják a megmérettetést, kéri kollégáink felkészítésben történő közreműködését. Célunk, hogy minél többen vegyenek részt ezeken a próbatételeken, hiszen ez előnyt jelenthet számukra későbbi munkába állásuk alkalmával.

dr. Telegdy Gergely
mesteroktató

A Civilisztikai Tudományok Intézete már az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésében is szerepet vállal

Karunk Civilisztikai Tudományok Intézete 2024. évben immáron második alkalommal kapcsolódott be az egészségügyi szakdolgozók kötelező továbbképzésébe azzal, hogy SZAOK Szak – és Továbbképző központ által akkreditált tanfolyamot tartott 'Egészségügyi jog' címmel.

A több mint 54000 felhasználót nyilvántartó OFTEX portálon keresztül a képzésre jelentkezők gyarapíthatták a kötelezően megszerzendő továbbképzési pontjaikat. Hiszen egészségügyi tevékenységet Magyarországon önállóan csak a működési nyilvántartásba bejegyzett személy végezhet. A működési nyilvántartás időtartama 5 év, amely idő alatt az érintett személynek a nyilvántartás időtartama alatt kötelező továbbképzésen kell részt vennie, mivel a működési nyilvántartás megújításának feltétele a kötelező továbbképzés teljesítése. A továbbképzés rendszert az Egészségügyről szóló 1997. évi CLVI. törvény, továbbá Az orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek és az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítéssel rendelkezők folyamatos

továbbképzéséről szóló 64/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet szabályozza.

Az intézetünk által szervezett képzés keretében a résztvevők rálátást kaphattak azokra a jogi területekre, amelyek az orvosok, klinikai dolgozók szakmáját érintik. Így a betegjogokra általában, ezen belül részletesebben az önrendelkezési jogra. Az orvosi felelősség szintén olyan téma, amely nem maradhatott ki az összeállított tematikából, csakúgy, mint a nemrég végbement egészségügyi jogszabályi változások. A tudás átadásában az orvosi jogban elméletben, és gyakorlatban egyaránt kiváló oktatóink: *Görög Márta*, *Komáromi Zoltán*, *Telegdy Gergely* és *Barzó Lilla* vettek részt. A képzés szervezője és lebonyolítója *Kaprinay Zsófia* volt.

A továbbképzésnek a visszajelzések alapján nagy sikere volt, ezért a továbbiakban is tervezzük hasonló tanfolyamok megszervezését. Elképzelésünk szerint a következő évben már bővül a tematika, és a fent felsorolt témák mellett a gyógyulási esély elvesztése, az orvosi jogban szintén jelentős terület is felkerül az tárgyalt témakörökhöz. Ezzel már új kollégát üdvözölhetünk az oktatók sorában, hiszen ebben a témában *Orosz Árpád*, a Kúria Polgári Jogi Kollégiumának vezetője fogja átadni tudását és tapasztalatait a tanfolyamon jövőre részt vevőknek.

Bízunk abban, hogy ez a kezdeményezés hosszú távon folytatódik, és továbbra is sikerrel vehetünk részt egy másik hivatásrend továbbképzésében, és sok hasonló, sikeres képzestről számolhatunk be!

Dr. Kaprinay Zsófia
adjunktus

Dobostorta és emlékek

Martonyi János születésnapj ünnepélése

A Nemzetközi Magánjogi Tanszék szervezésében 2024. április 5-én került megrendezésre az 'Ünnepi konferencia Prof. Dr. Martonyi János 80. születésnapja alkalmából' elnevezésű esemény karunk aulájában.

Martonyi János professzor úr 1997 és 2010 között látta el a Nemzetközi Magánjogi Tanszék vezetését, hosszú kutatói és oktatói munkássága kiemelt fontosságú nemcsak a tanszék, de az Állam- és Jogtudományi Kar tekintetében is. Az ünnepelt számos területen járult hozzá a magyar jogtudomány fejlődéséhez, beleértve a fuvarjogot, az európai integrációt, a tár-

sasági és versenyjogot, illetve a magyar jog, az EU-jog és a globális jog kapcsolatrendszerét. Munkájának gyümölcseként több mint száz publikációja jelent meg, magyarul, angolul, franciául, németül és spanyolul is.

A konferencia során professzor urat felköszöntötték családtagjai, a meghívott előadók és vendégek, illetve az egyetemi közösség képviselői. Dékán asszony nyitóbeszédjét követően az ünnepelt lánya, *Nemescsóné Martonyi Zsuzsanna* köszöntötte fel édesapját egy ünnepi beszéd megtartásával, amiben kitért a közös emlékeikre és édesapja évtizedeken keresztül vezető munkásságára is.

A konferenciaelőadásokat *Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró kezdte meg, „Martonyi János jogtudósi és gyakorlati jogász tevékenysége a nemzetközi szervezetekben, valamint a magyar gazdasági és kereskedelmi politika, továbbá hazánk európai integrációjának létrehozása és fejlesztése szolgálatában” című előadásával. Részletesen kitért az ünnepelt pályafutására tudósként, oktatóként, gyakorló

Középen az ünnepelt

jogászként és közéleti szakértőként, különösen kiemelve professzor úr szerepét Magyarország sikeres uniós csatlakozásában.

Ezt követően *Várady Tibor* professzor tartott előadást, „Nyelvek között a nemzetközi választottbíráskodás színterén” címmel, amiben részletesen bemutatta a határokon átnyúló választottbíráskodás nyelvi nehézségeit, problémáit, amelyek olykor humoros elemeket is hordoznak. *Király Miklós* professzor szolgáltatta a harmadik előadást, „A mesterséges intelligencia szabályozása és az Európai Unió” címmel. Előadásának magját az ún. *AI Act* képezte, mint az Európai Unió legújabb szabályozási elképzelése a mesterséges intelligencia terén. Végezetül *Burián László* professzor tartott előadást „Egyetemes, európai uniós és magyar nemzetközi magánjog 2024, az évfordulók éve” címmel. Előadásában arra invitálta a közönséget, hogy tekintsenek bele a nemzetközi magánjog fejlődésébe, jogtudományi és kodifikációs szempontból is.

A rendezvény keretében *Salgó László Péter* főispán átadta az ünnepelt részére *Navracsics Tibor* miniszter köszöntő levelét. *Gellén Klára* oktatási rektorhelyettes

Gellén Klára köszönti Martonyi Jánost

asszony és *Csóka Ildikó* stratégiai főigazgató asszony az egyetem képviselőjében szintén felkösöntötte *Martonyi János* professzor urat, és emlékérmét adományozott számára.

Az ünnepi program végén *Görög Márta* dékán asszony virágcsokrot nyújtott át az ünnepelt feleségének, *Rábai Rozáliának*. A születésnap ünnepelést a professzor úr kedvenc dobostortája, pezsgős koccintás és állófogadás zárta.

Dr. Hajdu Gábor
adjunktus

EU 20

Kerekasztal-beszélgetés Magyarország húsz éves uniós tagságáról

2024. április 18-án került sor a Politológiai Tanszék, valamint a Politikatudományi és Államelméleti Tudományos Diákkör rendezésében a Magyarország európai uniós tagságának húsz éves évfordulójáról megemlékező kerekasztal-beszélgetésre, amelynek résztvevői *Hegedűs István*, a Magyarországi Európa Társaság elnöke, *Karsai Krisztina* az SZTE ÁJTK Bűnügyi Tanulmányok Intézetének professzo-

ra, valamint *Pelle Anita*, az SZTE GTK Nemzetközi Gazdaság- és Gazdálkodástudományi Intézet egyetemi docense voltak, az eseményt pedig *Juhász Krisztina* az SZTE ÁJTK Politológiai Tanszékének adjunktusa moderálta.

A beszélgetés széles körű képet kívánt adni a magyar uniós tagság elmúlt két évtizedéről, igyekezve körbejárni annak politikai, jogi, gazdasági és társadalmi

A kerekasztal-beszélgetés résztvevői: Hegedűs István, Juhász Krisztina, Pelle Anita és Karsai Krisztina

aspektusait. *Hegedűs István* Magyarország Európa-politikájának tendenciáiról adott átfogó képet az egymást követő kormányzati ciklusok vonatkozásában, ennek kapcsán értékelve hazánk érdekérvényesítő-képességének alakulását is. *Pelle Anita* az EU-tagság gazdasági dimenziójának elemzése kapcsán kitért a kohéziós támogatások mértékére és felhasználásuk hatékonyságának kérdésére, minek során regionális kitekintést is hallhatott a közönség a V4-ek viszonylatában, valamint beszélt az euró bevezetésnek feltételeiről, akadályairól is. A jogharmonizáció területén elért eredményekről, a hazánkkal szemben indított kötelezettségzegési eljárások volumenéről és természetéről, a kiemeltebb ügyekről *Karsai Krisztina* beszélt, aki kitért az Európai Ügyészség és Magyarország kapcsolatára, az EU jogállamiság védelmét szolgáló mechanizmusaira és eljárásaira, továbbá az Európai Unió és Ma-

gyarország közötti jogállamisági vitára, amelynek pénzügyi vonatkozásaira pedig *Pelle Anita* világított rá.

A kerekasztal-beszélgetés érintette továbbá az EU geopolitikai és geökonómiai kihívásait és versenytársait, valamint az ezekre adott egyes szakpolitikai válaszokat is, főleg a versenyképesség, az energia-politika, valamint a kül-, biztonság- és védelempolitika területén. Zárókérdésként a beszélgetőpartnerek az európai uniós tagság magyarországi támogatottságának alakulását tekintették át a közvélemény-kutatási adatok tükrében, valamint egy esetleges *Huxit* veszélyét és lehetséges következményeit latolgatták. A résztvevők optimizmusát támasztja alá, hogy megállapodtak: öt év múlva ismét leülnek egy asztalhoz, hogy a huszonöt éves magyar EU-tagságot értékeljék.

*Dr. Juhász Krisztina
adjunktus*

Polner Ödön emlékkonferencia és kiállítás

Polner Ödön, 1923 és 1935 között a Ferenc József Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karának rendes nyilvános egyetemi tanára tiszteletére a Kar emlékező közönsége és a Polner család tagjai részvételével emlékülésre és kiál-

lításmegnyitóra került sor 2024. május 22-én.

A rendezvényen három, *Polner Ödön* munkásságát méltató előadás hangzott el, a kiállításon pedig személyes okmányaiból és könyvtárának ritkaságaiból nyílt tárlat,

amelynek elkészítését a Polner család tette lehetővé karunk számára: Korábbi dékánunk, a közjog professzora, *Polner Ödön* dédunokája, *Polner Antónia* az Állam- és Jogtudományi Karnak ajándékozott számos, az ünnepelt hagyatékába tartozó kéziratot, illetve kötetet.

Polner Ödön 1923-tól 1935-ig a Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karnak Közjogi Tanszékének volt professzora. 1927/28-ban az egyetem prorektori, 1926/27-ben a kari prodékáni, 1928/29-ben dékáni tiszttét töltötte be, 1929/30-ban ismét prodékán volt.

Polner Ödön szakmai tevékenysége során olyan kérdések foglalkoztatták, mint az, hogy melyek az állam alkotó elemei, mi a nemzet fogalma, milyen az államszervezet belső szerkezete, melyek az állami hatalom megnyilvánulásai. Mindezekre a kérdésekre pedig már akkor, a 20. század elején európai összefüggésekben kereste a válaszokat, gondolatai ezért a mai napig útmutatásul szolgálnak karunk közjogot kutató kollégái és hallgatói számára.

*Dr. Tribl Norbert
adjunktus*

Antal Tamás általános és tudományos dékánhelyettes

Polner Antónia beszéde

Tisztelt Emlékezés! Dékán Asszony, Dékánhelyettes Úr, Professzor Úr, Kedves Rokonok!

„Kiváló professzor és érdemes tudós kodifikátorként tartották számon az országban” – mondta Polner Ödönről a tiszteletére rendezett, 70. születésnapját ünneplő kari ülést vezető dékán úr [*Buza László*].

Örök hiányérzetem lesz, hogy nem ismerhettem személyesen Polner Ödön dédapát, csak édesapámék elbeszéléseiből, családi krónikákból, megfakult fényképekből.

Életének vezérelvei voltak: Becsületesen élni, senkit meg nem sérteni, magáét mindenkinek megadni [*Honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique*

tribuere.]. E vezéreket nemcsak jogtudósként és egyetemi tanárként, hanem magánéletében, egy nagy család alapítójaként és fejeként is követte.

Fürjespusztán született, az édesapja által alapított birtokon, ahová mindig visszavágyott, bármerre is sodorta az élet. Iskoláit már Pesten végezte, ahol testvérével együtt *Bókay János*, a magyar gyermekgyógyászat alapítója, gyámsága alatt érettségizett és szerzett jogi diplomát. *Sztojanovits Erzsébet*től kötött házasságából öt gyermek született. 12 unokája közül édesapám volt a legidősebb, aki sok időt töltött nagyszüleinél és élvezte a belőle sugárzó szeretetet, féltő, tanácsadó segítséget és mély humánusmot. Széleskörű és alapos tudásából az unokák mindig bőven meríthettek, mert a jog, a történelem, földrajz, irodalom, matematika, csillagászat, térképészet és számos idegen nyelv (görög, latin, német, francia, angol) sőt a mezőgazdaság terén is precíz ismereti voltak. Szeretett könyvtára igen sokrétű volt, pontosan katalogizálva, témák szerint összerendezve: „Könyvet nem dobunk ki!”

88 éves korában kezdte meg emlékiratainak diktálását, abban az apai és anyai ági felmenők pontos leírásán kezdve, kora gyermekkorán át egész életéről beszámolt, egyben hű korrajzot adva az akkori életéről. Emlékeit *Miklós* szerkesztésében szerencsénkre ma is olvashatjuk mindannyian, dédunokái és ükunokái, akik már személyesen nem ismerhették.

A háború miatt 40 heti menekülésből Szegedre hazatérve lakásukat kifosztva találták, könyvtárának csak töredéke menekült meg, de ami menthető volt azt újra katalogizálta, újra rendezte. A világegést túlélve a család még néhány nyarat együtt tölthetett Fürjesen, amit 1949-ben államosítottak. A házat és a birtokot is el kellett hagyniuk. Ugyanebben az évben megfosztották akadémiai tagságától, a II. osztály tanácskozó tagjává minősítették vissza. A rehabilitáció csak 1989-ben következett be.

Hagyatékából iratok, jegyzetek, levelek, törvénytervezetek, vélemények halála

után a jogi karhoz kerültek. Könyvei közül néhány édesapámhoz került, aki féltve őrizte jegyzeteivel együtt. Ezek a kötetek kerülnek most méltó helyre a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogi Karának múzeumában *Polner Ödön* személyes iratainak egy részével együtt.

Köszönetemet fejezem ki a szegedi jogi karnak, hogy méltó módon megőrzi és közkinccsé teszi dédapánk hagyatékát.

Köszönöm, hogy meghallgattak!

Polner Antónia

Polner Antónia, Antal Tamás és Balogh Elemér

Alma Mater Weekend

A kari aktivitásunk az idei évben is egy kiváló hangulatú, sport- és főzőversenyen való megmérettetésben mutatkozott meg a június 15-iki vidám, családi sportnapon. Az esemény díszvendége Nobel díjas tudósunk, *Karikó Katalin* volt, aki a sporteredményekben részesültek számára személyesen adta át az okleveleket, kupákat.

Készül a pörkölt

Köszönöm a főzőversenyen *Márki Dávid* vezetésével indult KóstoLAW csapatunk minden tagjának a bográcsban elkészült ízletes pörköltöt, ami kellő energiát adott a karok közötti kötélhúzásban való szereplésünkhöz, amelyen a II. helyezést sikerült elérnünk. A csapatunk tagjai, akik számunkra a legerősebbek voltak: *Osváth Zsuzsanna, Márki Dávid, Nagy Péter és Tribl Norbert*.

Idén is büszkékké lehettünk a karunk által elért csoportos és egyéni eredményekre, amelyeknek köszönhetően elnyertük a Legaktívabb Karnak járó díjat – 29 kollé-

ga részvételével 9 hét alatt összegyűjtött 10.472,7 km-rel –, továbbá a Legpontosabb Karnak járó kupát is mi érdemeltük ki, amelyhez *Szakács Ildikó Réka*, valamint *Baráth Áron* (ő a Politológiai Tanszék ügyintézőjének, *Baráthné Takács Karolinának* a fia) és barátja, *Szabó Bence* kosárlabda versenyen nyújtott teljesítménye is nagyban hozzájárult. Köszönjük!

Tóthné Fábán Eszter és Karikó Katalin

Köszönöm mindenkinek, akik napról napra gyűjtötték sétálva/túrázva, futva, kerékpározva a kilométereket és ezen kategóriákban kiváló eredményeket értek el. Kerékpár kategóriában a nők között *Lakatos Andrea* (1984,7 km) II., a gyalogló/túrázó férfi kategóriában *Gyémánt Richárd* (1620 km) I. helyezett lett. Végül, de nem utolsónak elismeréssel gratulálok *Tóthné Fábán Eszter* címzetes egyetemi tanárunknak is, aki teljesítményéért (126,49 km séta/túra) oklevelet vehetett át.

A vidám kari csapat

Lépjük meg! kihívás ÁJTK résztvevői

1. Baráthné Takács Karolina	10. Dudás Kata
2. Dr. Csatlós Erzsébet	11. Engi Erika
3. Dr. Farkas Csamangó Erika	12. Dr. Gyémánt Richárd
4. Dr. Kucsó Dóra	13. Jávorszky Iván
5. Dr. Lukács Adrienn	14. Kakusziné Szalai Zsuzsanna
6. Dr. Mezey Róbert	15. Kálmánné Mihály Katalin
7. Dr. Nagy-Elekes Petra	16. Dr. Kardos Vivien Kata
8. Dr. Sziebig Orsolya Johanna	17. Dr. Karsai Krisztina
9. Dr. Váradi Szilvia	18. Kovács Bernadett Orsolya

19. Kovács Mónika	25. Rossu Balázs
20. Dr. Kruzslicz Péter	26. Stübéné dr. Borsodi Olga
21. Lakatos Andrea	27. Szakács Ildikó Réka
22. Lázárné Csernus Anikó	28. Dr. Tóthné Dr. Fábíán Eszter
23. Murcsik Zsanett	29. Vásárhelyi Ildikó
24. Paizs Melinda Adrienn	

Bízom benne, hogy jövőre együtt, újra, ugyanott hasonlóan tartalmas és izgalommal teli napot tölthetünk el!

HajrÁjtk!

*Dr. Görög Márta
egyetemi tanár, dékán*

Tanár – diák vetélkedő a Pro Jure Egyesület szervezésében

Egyesületünk 2024. október 1-jén immár hetedik alkalommal rendezte meg a már hagyománnyá vált Tanár-diák vetélkedőt, amelynek keretében egyetemünk hallgatói és oktatói egy kötetlen, jó hangulatú verseny keretében mérhették össze kreativitásukat, gyorsaságukat és találékonyságukat.

Az eseménynek a *Campus Beer&More* nagyterme adott otthon, amelyet hat versengő csapat és kíváncsi közönségük töltött meg életteli október első keddjén.

Egy csapatot négy hallgató és a hozzájuk véletlenszerűen beosztott oktató alkotott, a csapatok teljesítményét pedig egy három tagú zsűri értékelte. A zsűrit *Gellén Kára* oktatási rektorhelyettes, az Üzleti Jogi Intézet vezetője, *Karsai Krisztina* a Bűnügyi Tudományok Intézetének vezetője, és *Sevaracz Luca*, egyetemünk PhD hallgatója alkotta.

A zsűri és a győztes csapat

A vetélkedő során az egyesületünk tagjai által összeállított feladványok jogi vonatkozású, de előrehaladott tételes jogi tudást nem igénylő, játékos feladatok voltak, aminek köszönhetően elsőéves hallgatóink is részt vehettek – és részt is vettek – az eseményen. Az este folyamán hat feladatra került sor, amelyek közül egyik a közkedvelt *Activity* volt, valamint a korábbi évről már jól ismert dalfelismerés. Utóbbi játék során a csapatoknak jogi nyelvre átírt magyar dalokat és azok szerzőit kellett felismerniük, további pontszerzési lehetőségként pedig akár el is énekelhették azokat a jelenlévőknek, ha elég bátrak voltak hozzá. A zsűri plusz ponttal jutalmazta a legkreatívabb csa-

patnévvel indulókat, illetve a résztvevők a gyorsaságukkal is számos plusz pontot szerezhettek csapatuknak a játékok során.

A verseny végeztével a zsűri összesítette a pontokat, ami alapján a vándorkupát nagyon szoros küzdelemben a „Szépek” csapata vihette idén haza. A csapat tagjai: *Kálmán Richárd, Erdei Viktor, Böde Zsombor és Major Tamás* negyedéves hallgatók, valamint *Telegdy Gergely*, a Civilisztikai Tudományok Intézetének mesteroktatója voltak. Eseményünk fő célja most is – mint minden évben – az volt, hogy közelebb hozza egymáshoz a hallgatókat és oktatóikat, lehetőséget teremtsen a kapcsolatépítésre, mindezt egy kötetlen és interaktív program keretein belül.

Köszönjük oktatóinknak, hogy megtisztelték egyesületünket aktív részvételükkel és reméljük, hogy jövőre is hasonlóan jó élményekkel gazdagodhatunk együtt, a nyolcadik Tanár-diák vetélkedőn!

*Szima Eszter
a Pro Jure Egyesület
program szekciójának vezetője*

Nemzetközi Hét

Második alkalommal, 2024. november 4-én került megrendezésre a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán a Nemzetközi Hét, ahol több mint kétszáz hallgató vehetett részt neves nemzetközi szakértők előadásain.

Az esemény célja, hogy a hallgatók globális kihívásokkal ismerkedjenek meg, fejlesszék angol szakmai nyelvtudásukat és interkulturális kommunikációs készségeiket. Az előadások a jog, a nemzetközi kapcsolatok és a politikatudomány számos

Gültekin Várkonyi Gizem a pulpituson

területét lefedték: mind a kibertámadások jogi vetületeit, az aszimmetrikus konfliktusokat, a családjog nemzetközi összehasonlítását és a környezetvédelmi jog univerzális standardjait. A tantermi órák mellett

egy francia nyelvű nagyköveti kerekasztal-beszélgetés is helyet kapott, amely átfo-gó képet adott a frankofón országok előtt álló kihívásokról és lehetőségekről.

A Nemzetközi Héten belül önálló tematikus blokként kapott helyet a Bűnügyi Tudományok Intézet 'International Week of Criminal Law' című programsorozata, valamint a Magyar Jogtörténeti Tanszék és az Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola által közösen szervezett 'Legal History Lecture Series' előadássorozat. Ezek a programok lehetőséget kínáltak a hallgatóknak, hogy mélyebb ismereteket szerezzenek a nemzetközi büntetőjog aktuális kihívásairól, valamint a jogtörténet összehasonlító elemzési módszereiről és hagyományairól.

*Dr. Szalai Anikó
egyetemi docens, a program koordinátora*

Máig élő jog/történet

A Magyar Jogtörténeti Tanszék és a Közjogi Intézet műhelybeszélgetése

„Hagyomány és modernség: egymást csak látszatra kizáró fogalmak. A magyar alkotmány legjobb korszakaiban úgy volt korszerű, hogy az újba átmentette azokat a biztos alapokat, amelyek addig is nélkülözhetetlen elemei voltak” – írja *Ruszoly József* professzor 'Máig élő alkotmánytörténelem' című munkájában, utalva ezzel a történeti kontinuitás fontosságára a közjogtudomány területén.

Ebben a szellemben került megrendezésre 2024. november 8-án a Magyar Jogtörténeti Tanszék és a Közjogi Intézet közös műhelybeszélgetése 'Máig élő jog/történet' címmel. A *workshop* témája egy – a magyar jogtörténet fejlődése során kezdetektől fogva felmerülő – témát

fedett le: az önkormányzatok jogállását, valamint a központi kormányzat és az önkormányzatok viszonyának legfőbb kérdéseit.

A műhelybeszélgetést *Csink Lóránt* professzor, a Közjogi Intézet vezetőjének előadása nyitotta meg („Történelmi tapasztalatok hatása a jelenre”), amelyben az előadó a vertikális hatalommegosztás rendszerében helyezte el az önkormányzatokat, felvázolva a történeti fejlődés során kialakult önkormányzati modelleket. Ezt követően *Varga Norbert*, a Magyar Jogtörténeti Tanszék egyetemi tanára tartott előadást „A kormányzati akarat képviseletében: adalékok a főispáni méltóság bevezetéséhez” címmel. A jogtörténész

Tárgyalás a magyar közjog történeti fejlődéséről a Bónis Szeminárium körasztalánál

előadásában a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában feltárt forrásanyag alapján bemutatta, hogy a dualizmus kori főispáni kinevezések során a szakmai kvalitások vagy a politikai megbízhatósági tényezők voltak-e a meghatározóbb tényezők. A dualizmus alkotmánytörténetébe kalauzolta a hallgatóságot *Papp Csaba*, a Magyar Jogtörténeti Tanszék doktorandusza is, aki az 1886: XXII. tc. alapján mutatta be a községi önkormányzatok felletti törvényességi felügyelet működését, szintén levéltári források alapján.

Ezt követte *Siket Judit*, a Közjogi Intézet adjunktusának előadása („A helyi önkormányzatok normatív aktusaival szembeni jogvédelem egyes kérdései”), amely alapján részletes betekintést nyerhettünk a Kúria és az Alkotmánybíróság gyakorlataiba a jogszabályba vagy Alaptörvénybe ütköző önkormányzati rendeletek kapcsán, reflektálva külföldi példákra az objektív jogvédelem terén. A hatályos jogot követően ismét egy jogtörténeti prezentáció következett: *Pétervári Máté*, a Magyar Jogtörténeti Tanszék adjunktusa („A vármegyei önkormányzatiság korlátozása az 1870:XLII. tc.-ben a belügyminiszter számára biztosított megerősítési jog által”) szintén a központi kormányzat és az önkormányzatok (törvényhatóságok) kapcsolatára fókuszált, egészen pontosan a középszintű közigazgatási egységek pol-

gári kori modernizálása során a belügyminisztert a vármegyei tervezetek felett illető jogkörökre.

A műhelybeszélgetést *Fekete Orsolya*, a Közjogi Intézet adjunktusának „Gondolatok az önkormányzatok fogyasztóvédelemben be (nem) töltött szerepéről” című előadása zárta, amelynek központi témája a békéltető testületek fogyasztóvédelemben betöltött szerepe volt. Az előadások végén élénk diskurzus bontakozott ki, amelyben nem csak az előadók vettek részt, hanem a jogtörténeti stúdiumokat gondozó társtanszékek oktatói is, így *Antal Tamás*, az Európai Jogtörténeti Tanszék vezetője, és *Pozsonyi Norbert*, a Római Jogi Tanszék vezetője.

A műhelybeszélgetés kiváló lehetőséget biztosított a jogfolytonosság bemutatására az önkormányzatiság egyes jogintézményei kapcsán, amelyet hűen szemléltetnek karunk egykori professzorának, *Kovács István* akadémikusnak szavai: „A magyar államiság folyamatos léte – századokon át napjainkig – egészen kivételes, sőt egyedüli képlet Európának ezen tájékán, éppen ezért külön figyelmet érdemel ennek a közjogi, illetve államjogi keretnek, s azoknak az alkotmányos intézményeknek a fejlődése, melyek ezt a folyamatosságot, a jog eszközeivel támogatták.”

dr. Varga Benedek
PhD hallgató

Semmi sem fekete vagy fehér

Kerekasztal-beszélgetés az Európai Unió Alapjogi Chartájáról

2024. november 21-én került megrendezésre karunk aulájában 'Az Alapjogi Charta mint az Európai Unió elsődleges jogforrása: Szabadság és felelősség?' című kerekasztal-beszélgetés a Közjogi Intézet, valamint a Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézetének (NRTI) közös szervezésében. A rendezvény apropója az Európai Unió Alapjogi Chartája elsődleges uniós jogforrássá válásának tizenötödik évfordulója volt. Köztudott ugyanis, hogy a Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépésével az Alapjogi Charta az Alapító Szerződések rangjára emelkedett, amely számos kihívást tartogatott és tartogat jelenleg is az Európai Unió és tagállamai számára.

A nagyszámú hallgatói érdeklődést kiváltó kerekasztal-beszélgetést *Csínk Lóránt*, egyetemi tanár, a Közjogi Intézet vezetője és *Szalai Anikó* egyetemi docens, az NRTI vezetője nyitotta meg. Beszédek talán legfontosabb üzenete az volt, hogy bár a közbeszéd igyekszik leegyszerűsíteni a szemünk előtt zajló uniós, valamint tagállami jogi és politikai vitákat, a tudománynak az a feladata, hogy árnyalja ezeket a fekete-fehér dichotómiára építő megközelítéseket.

A megnyitót követték a kerekasztal-beszélgetés résztvevőinek rövid, vitaindító

tó előadásai. A szervező intézetek nem titkolt célja volt akár ellentétes szakmai meggyőződéssel és háttérrel bíró jogászok egy asztalhoz ültetése. Az első előadó *Orbán Endre*, a Nemzeti Közszerződések Egyetem adjunktusa volt, aki előadásában arra fókuszált, hogy az uniós belső piac milyen alapjogvédelmi kérdések megválaszolását tette szükségessé az integráció számára. Ezt követte *Dobozi Gergely*, a Danube Institute operatív vezetőjének, valamint a Hungarian Conservative főszerkesztőjének előadása, aki az uniós jogállamisági vitákkal összefüggésben osztotta meg a véleményét a közönséggel. Az előzőekhez képest *Szabó Attila*, a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) jogsegélyszolgálati koordinátora a civil jogvédelem szemüvegén keresztül kalauzolta el az érdeklődőket az uniós támogatások és az azokkal összefüggő nehézségek rendszerében. Egy rövid kávészünet után *Kruzslíc Péter*, karunk adjunktusának előadása következett, amely az Európai Unió Bíróságának Alapjogi Chartára vonatkozó gyakorlatával összefüggő egyes problémák azonosítására vállalkozott. Szintén joggyakorlati aspektusú előadással készült *Detre László*, a Karsai Dániel Ügyvédi Iroda alkalmazott ügyvédje, aki számos hazai vonatkozású ügyet ismertetett.

A vitaindító előadásokat az előadók közötti beszélgetés követte, melyet *Sevaracz Luca*, a Közjogi Intézet doktorandusz hallgatója moderált. A vita számos témát érintett, például az Európai Unió pénzügyi érdekeinek és az uniós alapértékeknek – így a jogállamiságnak, valamint az alapjogoknak – a védelmében bekövetkezett uniós politikai és jogi innovációkat.

A parázs vitát követően a hallgatóságból érkeztek kérdések az előadókhoz; ebben a körben említésre került a tagállami alkotmánybíróságok uniós jog feltétel nélküli primátusa feletti kontroll igénye. A kere-

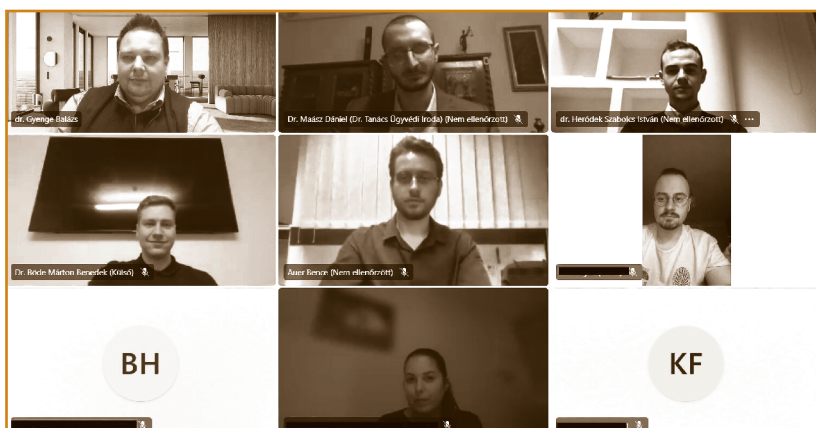
kasztal-beszélgetés *Tribl Norbert* adjunktus záróbeszédével ért véget.

dr. Sevaracz Luca
PhD hallgató

Alumni rendezvény az Üzleti Jogi Intézetben

2024. november 27-én az Üzleti Jogi Intézet ismét megrendezte *online alumni* eseményét, amely már több éves hagyományokra tekint vissza. A rendezvény a korábbi éveknek megfelelően szintén nagy népszerűségnek örvendett, külön öröm, hogy nem csak a modulválasztás előtt álló hallgatók kapcsolódtak be a beszélgetésbe.

Ebben az évben körünkben üdvözölhettük *Prikkel Petrát* (EY adótanácsadó), *Böde Márton Benedeket* (Euroleasing Zrt. MBH csoport jogi előadó), valamint *Maász Dánielt* (Dr. Tanács Ügyvédi Iroda, ügyvédjelölt) és *Heródek Szabolcs Istvánt* (közjegyzőjelölt). Az intézetünk részéről a rendezvény házigazdái *Gyenge Balázs* és *Auer Bence András* voltak.

Vendégeink rövid bemutatkozást követően arról beszélgettek, hogy milyen elvárásokkal kellett szembesülniük a munka világában történő elhelyezkedés során és széles körben megosztották tapasztalataikat és életútjukat a résztvevőkkel. Elmondták, mi jelentett számukra előnyt egy-egy állásinterjún, mi az, amire az önéletrajzukban felfigyeltek a potenciális munkáltatók, de arról is részletesen meséltek, hogy milyen pluszt nyújtott számukra az Üzleti Jogi Modulban megszerzett tudás és kapcsolati tőke.

A beszélgetés során arra is kitértek, mit szeretnek leginkább a munkájukban, illetve a nyelvtanulás és nyelvtudás fontosságára is felhívták a figyelmet. A rendezvény

kuriózusaként említhető, hogy a vendégeink az ún. mesterséges intelligencia saját területükön történő alkalmazásáról is megosztották tapasztalataikat és véleményüket a hallgatósággal.

A személyes történetek után a hallgatók is kérdezhettek a meghívott előadóktól. Vendégeink közül többen is felajánlották segítségüket abban, hogy a résztvevők érdeklődésének leginkább megfelelő gyakornoki helyet, illetve munkahelyet találhassanak, így az intézet munkatársain, valamint vendégeink közösségi oldalain keresztül bátran fordulhatnak hozzájuk.

*dr. Auer Bence
PhD hallgató*

A Szegedi Akadémiai Bizottság Politikatudományi Munkabizottsága

A Politikatudományi Munkabizottság célja összefogni a magyar politikatudomány művelőit és a tudományterület iránt érdeklődők közösségét Magyarország délkeleti (határ)régiójában. Kutatók és oktatók aktív részvételével előadások, szakmai eszmecsere keretében nyújt lehetőséget a

politikai, társadalmi és gazdasági környezetet meghatározó főbb törvényszerűségek és kihívások feltárására, a politikai intézmények, a politikai hatalom szerveződésére és a közpolitika formálására irányuló hazai és nemzetközi folyamatok megvitatására.

Az Európai Unió intézményei. 21. századi kihívások és lehetőségek

A munkabizottság rendezvényei közül külön is kiemeljük Szabó Tibor professzor magyar politikai kultúráról tartott előadását 2024. március 21-én, valamint a 'Globális és lokális ökopolitika' c. kerekasztal-beszélgetést az SZTE és a HUNREN Ökológiai Kutatóközpont munkatársaival 2024. december 5-én.

2024 választásokban gazdag év volt: június 9-én önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati választások, valamint EP-választás, november 5-én elnökválasztás az Amerikai Egyesült Államokban. 'Választás 2024' kerekasztal-beszélgetés keretében vitatták meg kollégáink (Löffler Tibor, Petrovicski-Oláh László és Stumpf Péter Bence) az önkormányzati és az EP-választások eredményeit. Kiemelték, hogy a részvételi arány magasabb volt a 2019. évinél, ami a választások egy időpontban, közös eljárásban történő megrendezéséhez köthető, de a területi eredmények jelentős eltéréseket mutattak a választói aktivitást, a pártok erőviszonyait, illetve a mandátumarányokat tekintve.

Kerekasztal-beszélgetés

A kormány célja volt az Európai Parlamenttel és az Európai Bizottsággal együttműködve biztosítani a Tanácsban végzett munka folytonosságát, amikor 2024. július 1-jén átvette az Európai Unió Tanácsának elnöklését. Trócsányi László professzor, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora 2024. november 14-én a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából elhangzott, „Az Európai Unió intézményei. 21. századi kihívások és lehetősé-

Merkovity Norbert

gek” c. előadásában hangsúlyozta, hogy az európai integráció reformja az integráció története során folyamatosan napirenden tartott viták meghatározó kérdése. A közjogi és politikatudományi iskolák megközelítésein túl a vitát napjainkban két egymással ellentétben álló felfogás, a nemzetek feletti Európa és a 'nemzetek Európája' versengése határozza meg.

„Elnökválasztás az Egyesült Államokban” c. 2024. október 1-jei előadásában A Politológiai Tanszék vezetője, Merkovity Norbert rámutatott a közvéleménykutatások által szorosnak prognosztizált eredményre az elnökválasztást illetően, és a csatárállamok fontosságára a pártok közötti küzdelemben, továbbá kiemelte, hogy az amerikai gazdaság, a bevándorlás és a külpolitika kampánykérdései jelentős mértékben polarizálják a közvéleményt.

Bízunk abban, hogy színvonalas rendezvényeivel munkabizottságunk a jövőben is hozzájárul az MTA küldetéséhez, amelynek célja a magyar tudomány nemzetközi kapcsolatainak bővítése, a tudományos eredmények közvetítése, a kutatási eredmények nemzetközi normákhoz igazodó rendszeres értékelése.

*Dr. Soós Edit
egyetemi docens,
a Politikatudományi
Munkabizottság elnöke*

Középiskolásokat megszólító egyedi tanóra

2024. december 17-én a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Politológiai Tanszéke közel száz középiskolás diákot látott vendégül a kar aulájában. A már hagyományossá váló rendezvény harmadik alkalommal került megrendezésre. A programra ellátogató középiskolák száma ebben az évben is bővült. A Deák Ferenc Gimnázium, az Eötvös József Gimnázium, a Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium (Európai Parlament Nagyköveti Iskolája) valamint a Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola minden évben csatlakoznak a programhoz. A téma iránti érdeklődésnek köszönhetően a résztvevők köre a Kőrösy József Közgazdasági Technikum tanulóival bővült.

A középiskolásokat *Merkovity Norbert* oktatási dékánhelyettes, a Politológiai Tanszék vezetője köszöntötte, ezt követően a tanszék gyakornoka, *Kószó Richárd* tartott előadást a „Európai uniós projekttervezés” címmel.

Középiskolásoknak szóló egyedi tanóra az SZTE Állam- és Jogtudományi Karának Aulájában

Az előadás keretében rövid elméleti ismertető után (EU alapismeretek, közös költségvetés) az uniós projekttervezéssel és pályázatírással ismerkedhettek meg a diákok. A Politológiai Tanszék figyelmet fordít a középiskolák részéről érkező igényekre. A Tömörkény István Gimnázium

um részéről kérték az EU döntéshozatali rendszerének bemutatását, így az előadás keretében megjelent az uniós döntéshozatal a többéves pénzügyi keret létrehozásán keresztül. A program két gyakorlati példa közös megoldásán keresztül lehetőséget nyújtott a diákoknak arra, hogy elméleti ismereteiket ellenőrizzék. A diákok aktívan vettek részt a SWOT elemzés és a problémafa, célfa összeállításában. A szakmai előadást követően a résztvevők rövid tájékoztatót hallhattak *Petrovski-Oláh Lászlótól* tanársegédától a karon oktatott szakokról, képzésekről, a szakok elvégzését követő lehetőségekről, karrierutakról, valamint a hallgatói életéről.

Petrovski-Oláh László tájékoztatója a karon folyó képzésekről

A program szendvicsebéddel és kötetlen beszélgetéssel zárult, amely keretében a diákoknak lehetőségük nyílt megismerkedni a Politológiai Tanszék több oktatójával és politológus hallgatókkal. A diákokkal folytatott személyes beszélgetésekből kiderült, hogy többen első helyen fogják megjelölni a felsőoktatási tanulmányaik vonatkozásában a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának valamelyik képzését. Néhány diák még bizonytalan volt, azonban reméljük, hogy a programon való részvételt követően ők is első helyen fogják jelezni az SZTE ÁJTK-t.

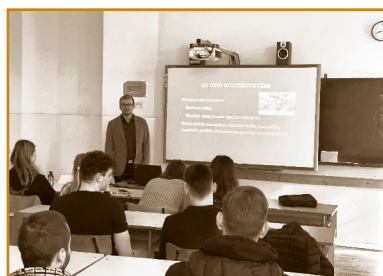
A program megvalósulását segítő csapat

Utánpótlásnevelés és rekrutáció a TDK keretében

A Politológiai Tanszék oktatói több szegedi középiskolában is előadást tartottak a TDK keretében 2024-ben. Az előadások célja kettős volt. Egyrészt, hogy felkeltse a diákok érdeklődését egyes aktuális társadalmi-politikai témák, illetve problémák iránt. Másrészt, hogy népszerűsítse a középiskolások körében az Állam- és Jogtudományi Karon folyó képzéseket, biztosítva ezzel a kar számára az érdeklődő, jóképességű hallgatókból álló utánpótlást.

A cél elérése érdekében *Kószó Richárd*, a tanszék gyakornoka több interaktív előadást is tartott szegedi középiskolákban az Európai Unió alapvető működéséről, különös tekintettel annak támogatáspolitikájára, pályázati rendszerére. Az egyedi tanórák az uniós alapismereti kérdéskör elsajátításán túl a diákok aktív közreműködésére építettek. Az órák keretében például az EU többéves pénzügyi keretének bevételi és kiadási oldalán megjelenő tételeket kellett összegyűjteniük a diákoknak. Bemutatásra került az EU többéves pénzügyi keretének kialakítása. A tanórák végén a diákok szimulációs játékokban vehettek részt, amelyben különböző tagországok érdekeit kellett képviselniük a többéves pénzügyi keret kialakítása mentén.

A diákok a szakpolitika célkitűzései és működése mellett megismerkedtek a hazai pályázati rendszerrel és a pályázatírás rejtjelmeivel. A pályázatírás ismeretek keretében az érdeklődők megismerték a pályázatírás módszereit. Az elméleti tudás elsajátítását követően a diákok pályázati anyagok szövegrészeinek elbírálásán keresztül tesztelhették az órán elsajátított ismereteiket.

Kószó Richárd előadása a Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskolában

Petrovszki-Oláh László tanársegéd, illetve képzési koordinátor és *Kószó Richárd* gyakornok ellátogattak a szegedi Deák Ferenc Gimnázium *Deák Olimpia* elnevezésű rendezvényére 2024 tavaszán. Petrovszki-Oláh László látogatásának célja az ismeretterjesztés és a diákok megszólítása volt. Az előadás a politológia szak, valamint a politológus szakma rejtjelmeibe nyújtott betekintést az intézmény diákjainak. Játékos vetélkedő keretében a diákok a 'politológus' ismérveit gyűjtötték össze.

Kószó Richárd a Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium – Európai Parlament Nagyköveti Iskola junior nagyköveteivel

Kószó Richárd európai uniós alapismertetek témakörben tartott előadást.

A Politológiai Tanszék kollégái a TDK programokon túl is végeztek ismeret-

ahol az amerikai politika érdekességeit és az USA elnökválasztási rendszerének sajátosságait mutatta be az érdeklődő diákoknak.

Petrovski-Oláh László előadása a szegedi Deák Ferenc Gimnáziumban

terjesztő tevékenységet. Merkóvity Norbert tanszékvezető a szabadkai Svetozar Marković Gimnáziumba látogatott el,

Merkóvity Norbert előadása a szabadkai Svetozar Marković Gimnáziumban

*Dr. Kószó Richárd
gyakornok*

Politikatudományi és Államelméleti Diákkör

1. Poszterverseny

A Politológiai Tanszék hallgatói poszterversenyt hirdetett a 2023/24-es tanév tavaszi félévében. A 'Magyarország 20 éve az Európai Unióban' címet viselő pályázatra olyan pályaművek érkezését várta a zsűri, amelyek tematikájukban elsősorban Magyarország EU-ban betöltött szerepének,

az uniós tagságunk múltjának, jelenének, jövőjének bemutatását, illetve valamely szakasz társadalomtudományi aspektusát járták körül, kitérve például arra, milyen politikai, gazdasági, társadalmi hatásai, előnyei és hátrányai vannak Magyarországnak uniós tagságának, vagy például arra, miként alakult Magyarország integrációja az EU belső piacába, jogrendszerébe, és

szakpolitikáiba, vagy miként valósul meg a magyar érdekek képviselete az EU intézményeiben.

Csak néhány példát kiragadva: az Európai Unió a hazai közéleti diskurzusokban, politikai vitákban való megjelenése, az uniós tagság társadalmi megítélése a 2024-es magyar soros elnökség előtt álló kihívások, a magyar európai parlamenti választások tapasztalatai, Magyarország és az EU jogállamisági vitája, vagy akár a regionális integráció fejlődése egyaránt részét képezték azoknak a területeknek, amelyekben megmérettethették tudásukat az európai uniós ismeretek iránt érdeklődő hallgatók. Ugyanakkor a felsorolt témákon kívül bármilyen további politikatudományi témájú pályaművel is jelentkezhetek a pályázók.

A versenyre összesen hat pályamunka érkezett be, a résztvevők eloszlása pedig elsőévestől a mesterszakosig terjedt, teljes egészében lefedve ezzel a politikatudományi képzés spektrumait. A Politológiai Tanszék oktatóiból és PhD-hallgatóiból álló zsűri nehéz helyzetben volt, mivel a beérkezett pályamunkák mindegyike aktuális és érdekesítő kérdéseket feszegetett, színvonalasan és szemléletesen dolgozva fel a választott témát. Az első helyet *Matuska Dávid*, végzős politikatudományok alapszakos hallgató szerezte meg „Nemcsak a húszéveseké a világ” címet viselő, s elsősorban a Régiók Bizottságának szerepével foglalkozó poszterével. A második helyet *Fekete Artúr*, másodéves politikatudományok alapszakos hallgató munkája nyerte el, amely az európai parlamenti választások részvételi arányának változásait dolgozta fel. Harmadik helyen *Kovács Edvárd*, szintén harmadéves politikatudományok alapszakos hallgató pályaműve végzett, „Itt vagyunk!” című poszterével, amelyben sokoldalúan járta körül az uniós csatlakozás Magyarországra vonatkozó hatásait.

Stumpf Péter Bence, Szabó Palócz Orsolya, Merkovity Norbert, Fekete Artúr, Kovács Edvárd, Matuska Dávid, Görög Márta, Petrovszki-Oláh László

Az ünnepélyes díjátadóra 2024 június 20-án került sor, amelynek keretében az Állam- és Jogtudományi Kar dékánja, *Görög Márta* adta át az okleveleket a díjazott hallgatóknak.

2. Szakmai rendezvények, előadások

„A pénz beszél... alcímnek pedig: A politikafinanszírozás kortárs kihívásai” címmel tartott előadást a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar főépületének Kari Társalgójában *Unger Anna Róza*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Karának egyetemi docense 2024. március 18-án.

Unger Anna Róza előadása a párt- és kampányfinanszírozásról

Előadásában a kampányfinanszírozás témakörét, illetve annak a politikai rendszerben betöltött szerepét mutatta be, illetve járta körül, kiemelve a terület szabályozási nehézségeit, illetve a megfelelő ellenőrzés és törvényi szabályozás kidolgozásának fontosságát, számos külföldi

megoldás, illetve nemzetközi gyakorlat bemutatásával illusztrálva annak lehetőségeit.

A téma specifikus mivoltával összhangban a rendezvényen elsősorban a téma kutatása iránt kiemelt érdeklődést tanúsító hallgatók vettek részt, amely érdeklődés szembetűnően megmutatkozott abban a számos hallgatói kérdésfeltevésben, amelyek egyaránt éppúgy megjelentek az előadóval való kötetlen beszélgetés során, mint az előadás közben tanúsított aktivitásban.

3. Tematikus előadássorozat külső szakértők meghívásával, választáspolitikai témakörben

A Politikatudományi és Államelméleti Tudományos Diákkör tevékenységének keretében az a tanszék három alkalomból álló választáspolitikai előadássorozatot szervezett a 2023/24-es tanév folyamán. A beszélgetéseket *Stumpf Péter Bence* tanársegéd, a választási tudományok elismert hazai kutatója moderálta.

A programsorozat részeként megvalósuló beszélgetések mindegyike egy, a hazai választáskutatás elismert kutatójának részvételével zajlott, a választástudomány különböző területeihez kapcsolódóan. Elsőként *Fábián György* címzetes egyetemi tanárt láttuk vendégül, a beszélgetés témáját, illetve aktualitását pedig a kelet-közép-európai régió közelmúltbeli választásai (elsősorban a lengyel és a szlovák) adták.

Stumpf Péter Bence és Fábián György

A programsorozat második rendezvényére 2024. február 21-én került sor, vendégünk pedig *László Róbert* választási szakértő volt, akit a 2024-es önkormányzati választásokkal kapcsolatos észrevételeiről kérdeztünk.

Stumpf Péter Bence, László Róbert

A rendezvénysorozat záróakkordjaként 2024. április 15-én *Nagy Leventét*, a Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézetének korábbi vezetőjét láttuk vendégül, aki előadásában a 2024-es európai parlamenti választások témakörét járta körül.

Nagy Levente előadása a 2024-es európai parlamenti választásokról

A rendezvénysorozat eredményeképpen a hallgatók betekintést nyerhettek a politikatudománynak egy igen specifikus részterületének több vonatkozásába is, s egyúttal találkozhattak a választástudomány kutatásának legjelesebb hazai képviselőivel, amelynek eredményeképpen praktikus és egzakt tanácsokkal, konkrét iránymutatásokkal gazdagodhattak a téma kutatására vonatkozóan.

Dr. Szabó Palócz Orsolya
tanársegéd, tanszéki TDK-koordinátor

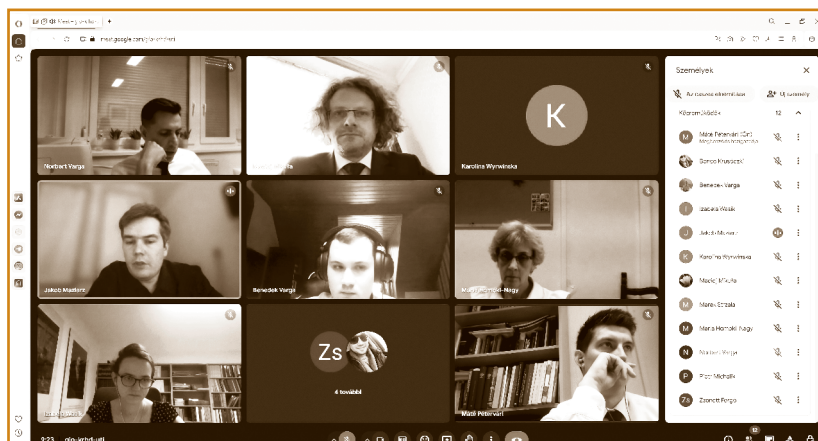
Levéltári források feldolgozása

Az OTKA-projekt harmadik éve

A magánjog fejlődése a két világháború között' elnevezésű OTKA-kutatócsoport (projektazonosító: K 138618) 2023 szeptembere és 2024 augusztusa között immáron a III. mérföldkőhöz tartozó vállalásainak tett eleget a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával. A Szegedi Tudományegyetem Magyar Jogtörténeti Tanszékéhez kapcsolódó kutatási együttműködés célja a Horthy-korszak bírósági joggyakorlatának vizsgálata levéltári forrásokon keresztül. A szegedi jogtörténeti iskola hagyományait követve hat kutató végez a projektben primer forrásokon alapuló kutatómunkát. A kutatócsoport vezető kutatója Varga Norbert egyetemi tanár, míg az öt részt vevő kutató mellé e munkaszakaszban is csatlakozott két hallgató, Varga Benedek és Forgó Zsanett, akik tudományos diákkori kutatásaikat folytatták a projekt keretében. A beszámoló az egyes kutatók e munkaszakaszhoz kapcsolódó kutatási tevékenységére koncentrál, valamint a teljes kutatócsoportot érintő aktivitásokat mutatja be.

Varga Norbert a kartellszerződések egyes tartalmi elemeit vizsgálta a Budapest Főváros Levéltárában és a MNL Országos Levéltár Gazdasági Levéltárában iratanyagai alapján. (BFL VII.2.e. Cégbírói iratok (1876-1949), BFL XI Gazdasági Szervek (1876-1999), MNL OL Z Gazdasági Levéltár (1585-1948). Ennek keretében a kartellek szerződésben meghatározott célját vette górcső alá, amelyet a Horváth Attila 65. születésnapja tiszteletére kiadott tanulmánykötetben publikált. Emellett Kuncz Ödön kartelljoggal kapcsolatos munkásságát elemezte, amely a szegedi jogi kari folyóirat (*FORVM. Acta Juridica et Politica*) hasábjain fog megjelenni. A további kartellszerződések érvényességével kapcsolatos írásait pedig külföldi folyóiratokhoz nyújtotta be közlésre.

Homoki-Nagy Mária professzor asszony a két világháború közötti kötelmi jog gyakorlatához kapcsolódó kutatásait disszeminálta több konferencián is, amelyhez hasonlóan Pétervári Máté adjunktus is nagy hangsúlyt fektetett a levéltári források szisztematikus összegyűjtésére. Ennek köszönhetően sikeresen

Online workshop a krakkói Jagellonian University kutatóival

Közös konferencia az ELTE BTK Vállalkozástörténeti Kutatócsoportjával

összeállította az 1915 és 1929 között a Kalocsai Királyi Törvényszék előtt indult csődönkívüli kényszeregyezségi eljárások listáját. Az így összeállt forrásanyagból készülhetett el a két közlésre benyújtott tanulmány, amelyek közül az egyik a bíróság ezen ügyekben való működését vizsgálta, míg a másik az 1915. és az 1926. évi csődönkívüli kényszeregyezségi szabályozásra való átállást vizsgálta a bírósági joggyakorlatban. Idegen nyelven pedig a csődönkívüli kényszeregyezségi eljárás magyar sajátosságának, a magánegyezségnek a jellegzetességeit vizsgálta.

Krusóczki Bence a kamarai választott-bíróságok, valamint zsűri gyakorlatára összpontosította kutatómunkáját. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Választott Bíróságának, valamint a kamara Zsűrijének gyakorlatát vizsgálva arra kereste a választ, hogy mi jelenthet-e számukra azt az erkölcsi mércét, amely alapján eldönthették, hogy egy adott kereskedelmi magatartás tisztességtelennek minősült-e vagy sem. Külön figyelmet fordított a tisztességtelen versenyről szóló törvénycikk 1. §-ra, miszerint a bírói gyakorlat a versenytársi minősítés kapcsán milyen szempontokat vett figyelembe. A *generalis clausula* kapcsán egy absztrakt tényállásról volt szó, ebből adódóan en-

nek pontos tartalma csak a joggyakorlat alapján volt feltárható. *Legeza Dénes* a kutatási időszak során a szerzői vagyoni jogokat, a személyhez fűződő jogokat, a felhasználási-kiadói szerződések fejlődését és a háborús időszakok szerzői jogra gyakorolt hatását kutatta. Ennek során rendszerezte az eddigi levéltári forrásokat, valamint kiterjesztette a kutatást a háborús időszakokban született kivételes kormányzati intézkedésekre, valamint a békeszerződésekre, amelyek gyakran tartalmaztak a szellemi tulajdont érintő rendelkezéseket. Mindkét kutató munkájuk eredményeit magyar és idegen nyelven is hamarosan publikálni fogja.

Varga Benedek hallgatóként vett részt a kutatócsoport munkájában, amely során a magánjoghoz szorosan kapcsolódó büncselekmény, a hitelsértés joggyakorlatát tárta fel a Budapesti Királyi Törvényszék iratanyagában, míg Forgó Zsanett az özevgyi jog 20. századi esetjogát vette górcső alá a Kalocsai Királyi Törvényszék peres iratai nyomán. Mindketten kiemelkedő sikereket értek el ezen munkájuknak köszönhetően, hiszen Varga Benedek az Előnevezettek Kari Tudományos Diákköri Konferenciáján ért el I. helyezést, míg Forgó Zsanett pályamunkáját és prezentációját ugyanilyen módon ismerte el a

A kutatócsoport a 'Kutatók éjszakáján' népszerűsítették a levéltári kutatásokat

zsűri a Tavaszi Kari Tudományos Diákköri Konferencián.

A kutatócsoport e munkaszakaszban kiemelten törekedett a tudományos kapcsolatainak a fejlesztésére, így a sikeres kapcsolatfelvételt követően 2023. december 15-én közös konferenciát rendezhetett Szegeden az ELTE BTK Vállalkozástörténeti Kutatócsoportjával. Ennek keretében a két hasonló profilú kutatócsoport kiválóan reflektálhatott egymás tudományos eredményeire, amely gyümölcsöző együttműködéssel kecsegtethet a jövőben a történelemsz és jogtörténelemsz között a gazdaságtörténet terén. Emellett folytatható az immáron hagyományosnak mondható együttműködés a krakkói Jagellonian University jogtörténettel foglalkozó munkatársaival, amelynek keretében a kutatás nemzetközi láthatóságát elősegítendő 2024. június 7-én közös *online workshop*-ot rendeztek a kutatócsoport tagjai. E munkaszakasz keretében valósulhatott meg továbbá a XI. Szegedi Jogtörténeti Napok 2023. november 15-e és 17-e között, amelyről a Dialógus előző évi számában (33–36. lapok) olvashattak részletes beszámolót.

A korábbi szokásoknak megfelelően nem maradhettek el a tudománynépszerűsítéssel kapcsolatos aktivitások sem, így a Kutatók éjszakája alkalmával 2023.

szeptember 29-én közös prezentációban ismertették meg a hallgatóságot a levéltári kutatás szépségeivel egy-egy jogeset bemutatásán keresztül. A 'Mitől jó egy TDK-dolgozat?' kurzus keretében pedig a kutatócsoport valamennyi kutatója előadást tartott a kutatással és annak módszertanával kapcsolatos kérdésekről, mintegy kedvcsinálónaként a hallgatók számára a tudományos diákköri munkához.

A fentiekben nem részleteztem ugyan az egyes konferenciákon való disszeminációt, de említésre méltó, hogy a kutatócsoport tagjai 25 konferenciaelőadás keretében mutatták be kutatási eredményeiket, így a jogtörténelemsz tudományos közössége folyamatosan nyomon követheti a kutatás egyes szakaszait. A projekt így nagyban hozzájárul a Szegedi Tudományegyetem Magyar Jogtörténeti Tanácskéhez kapcsolódó kutatók hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatainak a fejlesztéséhez, amely a modern tudományos élet egyik nélkülözhetetlen eleme. Az OTKA-pályázat így a kutatók tudományos előmenetelét ezen a téren is segíti azon kívül, hogy támogatja a tudományos eredményeik előadások és publikációk keretében való ismertetését.

*Dr. Pétervári Máté
adjunktus*

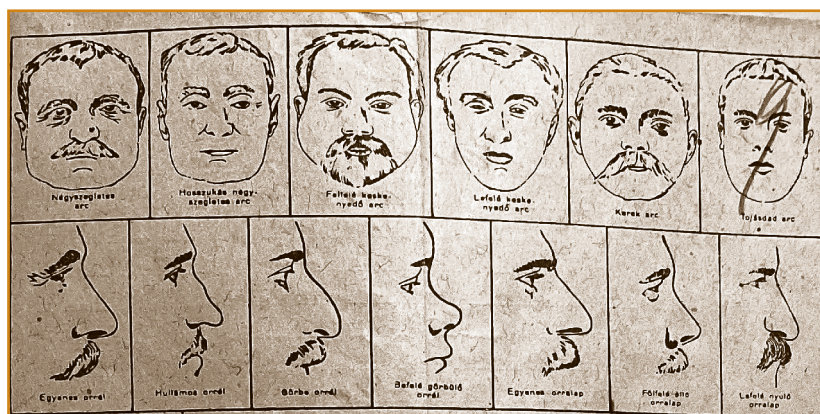
A második magyar csődtörvény joggyakorlatának feltárása

A 19. században a magyar politikai elit jellemzően a kereskedelmi háttérjogszabályokkal kívánta a gazdaság fejlődését indukálni, így az 1839–40. évi országgyűlésen elfogadott kereskedelmi törvények után a kiegészítést követően is ilyen irányú kodifikációs tevékenység vette kezdetét. Ez összhangban állt azzal, hogy a közgazdasági gondolkodást továbbra is a *laissez faire*, a szabad verseny doktrínája uralta. Ennek megfelelően Apáthy István 1872-ben kapott megbízatást az igazságügyminisztertől, hogy készítse el a szükséges törvénytervezeteket a gazdasági jogi eszközökkel való fellendítéséhez. A budapesti egyetemi tanár tervezetei alapján született meg az 1875. évi kereskedelmi törvénykönyv, a váltótörvénykönyv és végül a második magyar csődtörvény, amelyet az 1881. évi XVII. törvényként cikkelyeztek be.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium innovációért felelős helyettes államtitkára 2023. november 20-án hozott döntése értelmében támogatásra érdemesnek ítélte az OTKA fiatal kutatói kiválósági programra benyújtott pályázatomat,

amelynek keretében a négy évre tervezett kutatás homlokterében a második magyar csődtörvény bírósági gyakorlatának a feltárása áll, primer források alapján. A kutatási program 'A magyar csődjog történeti hagyományainak feltárása levéltári források alapján' címet viseli. A korszakban ezen a jogterületen jelentősen eltért a terminológia a ma használatostól, ugyanis a csőd fogalma alatt ekkor nem a mai reorganizációs jellegű csődeljárást kellett érteni, hanem inkább a jelenlegi felszámolási eljárással mutatott rokonságot a szabályozás. Jelentős különbség emellett, hogy a korszakban a csőd megnyitására a magánszemélyekkel szemben is lehetőség volt, míg a mostani eljárás a rendszerváltás óta a gazdasági társaságok fizetési képzetlenségére korlátozódik. A 'magáncsőd' 2015. évi meghonosításával azonban ismételten lehetőség nyílt fizetési képzetlenség esetén magánszemélyekkel szemben is eljárást lefolytatni.

Az 1881. évi csődtörvény a szocialista átalakulás által generált változásokig hatályban maradt, amelynek következtében a polgári típusú magyar állam fennállta

Egy csődbűncselekményhez kapcsolódó büntetőügy iratanyagából származó segédlet fantomkép készítéséhez az elkövetőről

Pétervári Máté konferenciaelőadás közben a fizetésképtelenségi jogtól átszellemülve

idején a legjelentősebb fizetésképtelenségi eljárás ez az eljárás volt. A hét évtized alatt, amíg hatályban volt, nagyon eltérő gazdasági viszonyokra kellett reagálnia a jogszabálynak, ugyanis míg a hatálybalépését követően a szabad versenyre épülő gazdaság szereplőinek konfliktusait rendezte, addig az I. világháborút követően már az állami beavatkozás jegyeit magán viselő kereskedelmi élet keretei között érvényesülhettek annak egyes jogintézményei. Ennek következtében az I. világháború nyomán jelentkező gazdasági válság és az 1920-as évek végét meghatározó gazdasági világválság fizetési nehézségei esetén is ezt az eljárást alkalmazták.

A legjelentősebb változást a fizetésképtelenségi jog területén a vizsgált időszakban az I. világháború következtében létrejövő gazdasági változások generálták, ugyanis a gazdasági visszaesés és az ennek nyomán jelentkező állami beavatkozás ennek átalakítását is szükségessé tette. Az új gazdasági felfogás eredményeképpen a csődönkívüli kényszeregyezés bevezetéséről döntött a magyar kormányzat 1915-ben, amely a szakirodalom szerint

némiképpen háttérbe szorította az 1881. évi csődtörvény gyakorlati alkalmazását. A magyar csődjogi szabályozás átalakítására több kezdeményezés is irányult, azonban ezek sikertelenek maradtak a korszakban, nem módosította a jogalkotó a jogszabályt. Ennek köszönhetően viszont a dualizmus korának gazdasági és társadalmi viszonyai és a Horthy-korszak között feszülő ellentét is feltárható lehet ezen jogszabály alkalmazásán keresztül.

A szegedi jogtörténeti iskola alapvetéséből kiindulva a kutatási módszer elsősorban a levéltári források vizsgálatát célozza, amelynek köszönhetően felderíthető a korabeli joggyakorlat. E módszertan előnye, hogy ezáltal vizsgálhatóvá válik a korabeli szabályozások érvényesülése és hatása a mindennapi életre. A jogszabályok megalkotása során a háttérben meghúzódó célok valós volta csupán ezáltal megismerhetők. E célok és a rá adott válaszok szolgálhatnak napjaink jogalkotásának is alapjául. A kutatás primer forrásait tekintve a korabeli döntvénytárakra és országgyűlési irományokra is épül.

A jogtörténeti kutatásokat azonban nagymértékben nehezíti az a körülmény, hogy a legtöbb levéltárban a magánjogi perek anyagai nagyrészt hiányosak, így a joggyakorlat csak mozaikszerűen kutatható. A kutatómunka ennek okán nem támaszkodhat egyedül a Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltárának fióklevéltáraihoz tartozó iratanyagra, mivel a Szegedi Királyi Ítéltábla iratanyaga használható csupán a magánjogtörténeti kutatásokhoz az e levéltár által őrzött dokumentumok közül. Ebből az iratanyagból is hiányoznak azonban a teljes pertestek, inkább csak a csődeljárások azon elemei találhatók meg, amelynek kapcsán valamely fél a másodfokú bírói fórumhoz fordult.

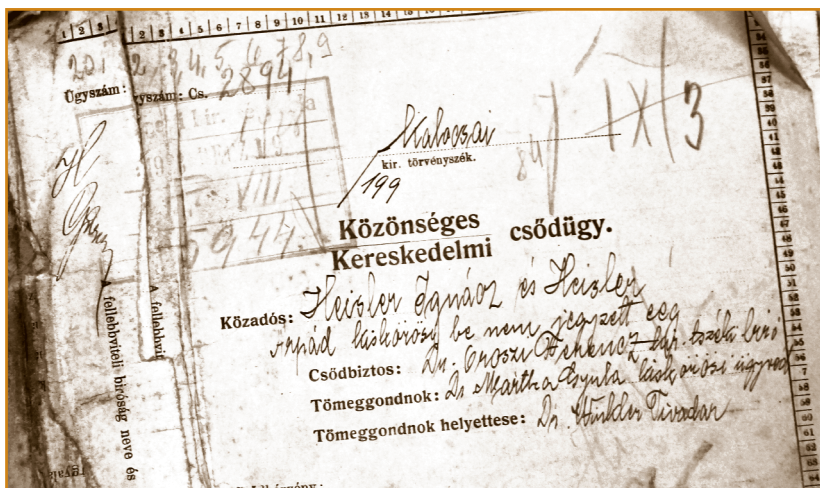
Tendenciák azonban inkább csak olyan iratanyagokból deríthetők fel,

amelyek hiánytalanul fennmaradtak és az egyes ügyek alaposabb elemzéséhez is teljes pertestek szükségesek. Az általam megfogalmazott célkitűzés az, hogy a törvény hatálybalépését követő időszak és az I. világháború utáni időszak joggyakorlata vizsgálhatóvá váljon. E mód-szertannak köszönhetően ugyanis egy, a fizetéseképtelenségi ügyekre kizárólag a csődjogot alkalmazó időszak gyakorlati tapasztalatai lehetnének összevethetők azzal a korszakkal, amikor a csődönkívüli kényszerezegységi eljárás és a csődeljárás párhuzamosan állt a rendelkezésére a fizetéseképtelenségi ügyekben érintett feleknek. Emiatt az 1915 utáni időszak vizsgálatát az MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltárban őrzött Kalocsai Királyi Törvényszék iratanyagára támaszkodva kívánom elvégezni 'szűrőpróbaszerű' kutatással, tehát egyes kiválasztott évek teljes körű feltárásával. A második magyar csődtörvény közvetlen hatálybalépését követő időszak vizsgálatához azonban ez az iratanyag sem alkalmas, mert csupán 1915-től található meg az iratanyag teljességében. Emiatt az ezt megelőző időszak kutatásához más levéltárak iratanyagát kívánom felderíteni.

A kutatás 2024 januárjában kezdődő I. munkaszakaszában levéltári kutatásaim elsősorban a Bács-Kiskun Vármegyei Levéltár Kecskeméti részlegének iratanyagára koncentráltak, ahol a Kalocsai Királyi Törvényszék (MNL BKVL VII.2.a) 81-549. dobozok (1920–1929)) csődeljárási gyakorlathoz tartozó esetek összegyűjtésén dolgoztam. Ennek köszönhetően ebben a munkaszakaszban befejeztem a kalocsai törvényszék iratanyagához kapcsolódó levéltári munkát, mivel e törvényszék 1915 és 1929 közötti iratanyagát áttekintettem és sikeresen összeállítottam belőle a bíróság előtt indított csődeljárások listáját. Ezen kívül 2024 júliusában Pécsen a Baranya Vármegyei Levéltárban végeztem kutatómunkát a kutatási tervemnek megfelelően, amelynek keretében áttekintettem 1881 és 1890 között a Pécsi Királyi Törvényszék iratanyagát. Sajnálatos módon várakozásaim ellenére ez mérsekelt sikert hozott, ugyanis az iratanyag jelentős része megsemmisült. Ennek következtében mélyreható, szisztematikus kutatásra nem alkalmas. Sporadikusan fennmaradt iratanyagában a csődeljárások kapcsán főként a felszámolási jegyzőkönyvek kerültek megőrzésre a selejte-

Csoportkép a milánói Fiatal Jogtörténészek Konferenciájáról

Az 1915–1929 közötti időszak legsúlyosabb csődügyének címlapja
a Kalocsai Királyi Törvényszék iratanyagából

zések következtében, amelyek azonban a jogtörténeti kutatás szempontjából kevés használható információt tartalmaznak. Ennek okán más levéltárak törvényszéki iratanyagát kívánom vizsgálni a jövőben bízva abban, hogy ennél jobb forrásanyagot sikerül találnom.

Kutatási eredményeimet öt konferencián is bemutatthattam, amelyek közül kiemelkedett a 2024 szeptemberében Milánóban megrendezett Fiatal Jogtörténészek Éves Konferenciája (XXVIII Annual Forum of the Association of Young Legal Historians). Emellett két írásom is megjelent már a témakörben, amelyek közül az egyik a kalocsai törvényszék általam vizsgált iratanyagában fellelt egyetlen részvénytársasággal szemben lefolytatott csődeljárást vette górcső alá.¹ A másik pedig egy, a Budapesti Királyi Ítéltábla iratanyagából származó, Fiuméhez kapcsolódó jogesetet mutatott be, amely a *Heka László* tiszteletére megjelentetett

ünnepi kötetben szerepelhetett.² A kutatási eredményeim disszeminálására emellett 'A magyar csődjog történeti alapjai' című kurzusom keretében is sor kerülhetett, valamint a Móra Ferenc Szakkollégiumban a témakörben 2024. november 12-én tudománynépszerűsítő előadást is tarthattam.

A kecsegtető eredményekkel induló kutatás igazi mélységeinek a kibontására a következő évek nyújtanak lehetőséget, amikor a joggyakorlat részletesebb vizsgálatára is lehetőségem nyílhat még. Ezen kívül a második magyar csődtörvény nemzetközi összehasonlító jogi vizsgálatára kívánom még a hangsúlyt fektetni a levéltári joggyakorlat mellett. Reményeim szerint ezek a kutatási eredmények hozzájárulhatnak majd az elmúlt években folyamatosan napirenden lévő magyar fizetéseképtelenségi jog történeti tradíciókra támaszkodó megújulásához.

Dr. Pétervári Máté
adjunktus

¹ Egy nagy reményekkel induló dunavecsei részvénytársaság gyors bukása az első világháború utáni inflációs válság árnyékában, in: Barna Attila *et al.* (szerk.): *Laudator temporis acti. Ünnepi tanulmányok a 65 éves Horváth Attila tiszteletére*, Ludovika Kiadó, Budapest, 2024, 555–563.

² A második magyar csődtörvény fiumei alkalmazásának szemléltetése, in: Badó Attila (szerk.): *Emlékkönyv Dr. Heka László egyetemi docens 65. születésnapjára*, SZTE ÁJTK, Szeged, 2024, 92–100.

Csiky Viktor

100 évvel ezelőtt hunyt el Csiky Viktor (1839–1924), a katolikus egyházjog professzora.

A gimnáziumot szülővárosában (Marosvásárhely) végezte, jogi diplomáját a bécsi egyetemen szerezte meg. 1865-től ügyvéd Aradon, 1867-től a kolozsvári jogakadémián az egyház- és a hűbérjog rendkívüli tanára. Az 1872-ben alakult kolozsvári egyetemen ugyancsak az egyház- és hűbérjog rendes tanára. 1874–1875-ben dékán (1875–1876-ban, a szokásnak megfelelően, prodeán), 1884–1885-ben az egyetem rektora, a következő tanévben prorektora. 1876-ban az Erdélyi Római Katolikus Státus igazgatótanácsának tagjává választották. 1899 őszén nyugdíjazták.

Gazdag közéleti tevékenységet is folytatott: 1868-ban választmányi tagja az alakuló Kolozsvári Körnek (amely a Pol-

gári Társalkodó helyébe lépett), 1872-ben alelnöke, 1896-ban pedig a Nemzeti Kaszinó Kolozsvárt néven újjáalakult kör választmányi tagja. 1898-ban az EMKE választmányi tagja.

*Dr. Balogh Elemér
egyetemi tanár*

Lukáts Adolf

100 évvel ezelőtt hunyt el Lukáts Adolf (1848–1924), a büntetőjog és a büntetőperjog professzora.

Ő is a Kolozsvárról az egyetemet 1921-ben Szegedre is követő professzorok közé tartozott. Jogi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte, később, 1878-ban pedig itt nyert magántanári minősítést. Tanári pályája 1875-ben kezdődött, ekkor került a pécsi jogakadémiára, ahol egészen 1894-ig oktatott. Pécsi tartózkodásához köthető, hogy 1891-ben a pécsi ítélőtáblához nevezték ki bírónak.

1894-ben került át a kolozsvári tudományegyetemre, ahol egészen 1919-ig a büntetőjog nyilvános rendes tanára volt. Az egyetemi oktatás mellett az 1900-ban hatályba lépett bünvádi perrendtartásról tartott előadásokat az „egyetemen kívül álló jogász közönség” számára is. Kolozsvári időszakában három ízben választották a Jog- és Államtudományi Kar dékánjává (1897/1898, 1905/1906 és 1912/1913). Szegeden az 1922/23. tanévben heti öt órában ő volt a büntetőjog előadója, míg *Finkey Ferenc* a büntetőeljárás jogot oktatta, annak ellenére, hogy Lukáts kifejezetten perjogásznak volt tekinthető. Lukáts egészen haláláig, 1924-ig volt a szegedi egyetem nyilvános rendes tanára.

Tudományos munkássága alapvetően a bünvádi eljáráshoz kötődik, viszont pécsi tartózkodása alatt több írása is született a büntető anyagi jog körében. Ilyen a folytatólagos büntettről szóló tanulmánya is, amelyben a folytatólagos büntett elméleteit (objektív, szubjektív és vegyes) és ezek legjelesebb – jellemzően német – képviselőinek gondolatait boncolgatja, valamint európai kitekintéssel ír a fogalmon meghatározásának gyakorlati relevanciájáról. Lukáts mélyrehatóan foglalkozott továbbá a párbaj büntetőjogi fejlődésével is. Tette ezt egyrészt társadalomtörténeti szempontból „A párbaj büntetőjogi fejlődése és jelen állapota az európai államok újabb törvénykönyveiben” című tanulmányorozatában, górcső alá véve a francia, belga, holland és német fejlődést. Másrészt külön tanulmányt szentelt a párviadal hazai tényállásának dogmatikai elemzésére „A párbaj elmélete a büntető-jogtudomány szempontjából” címmel.

Fontos írása Lukáts Adolfnak az esküdtbíráskodásról szóló könyve („Az esküdtbíráskodás. A főtárgyalás befejező része”), amelyben bemutatja az esküdtbíráskodás eredetét, kitekintve az angol és a francia fejlődéstörténetre és a szabályokra, majd az esküdtbíráskodás szervezetéről, összetételéről és az eljárás menetéről értekezik.

Dr. Balogh Elemér
egyetemi tanár

Kiss Albert

150 évvel ezelőtt született *Kiss Albert* (1874–1937), a római jog professzora.

Egyetemi tanulmányait (1892–1896) Budapesten, a Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte és ezen intézmény falai között szerezte meg jogtudományi doktorátusát. 1902-ben Kolozsvárott habilitált a magyar magánjog tárgyköréből. A habilitáció megszerzését megelőző évben állami ösztöndíjjal Berlinben, Lipcsében, és Münchenben folytatott magánjogi és római jogi tárgyú kutatásokat. 1898-tól a kecskeméti jogakadémia tanára, majd 1905-től igazgatója volt.

A 'kecskeméti évek' után – 1907 és 1914 között – a Kassai Állami Jogakadé-

mia elismert oktatója. 1914-től 1921-ig a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetemen a magánjog tanára, ugyanezen az egyetemen a Jog- és Államtudományi Kar dékánja az 1919/20 tanévben. A magyar nyelvű oktatás megszüntetését követően Szegedre került és a Római Jogi Tanszék professzora lett (1921 nyara), s maradt egészen 1937 augusztusában bekövetkezett haláláig. A 'szegedi évek' alatt több fontos vezetői tisztséget töltött be: a Jog- és Államtudományi Kar dékánja volt az 1930/31-es tanévben, majd egyetemünk rektora az 1934/35-ös tanévben. Rectori székfoglaló beszédét „A római jog recepciója a germán jogban” címmel tartotta.

Molnár Imre megjegyzi Kiss Albert vonatkozásában, hogy „[e]lsősorban magánjogász volt, (...) azonban a két jogterület [ti. a magánjog és a római jog – P. N.] ma-

gánjogi kódex hiányában, ebben az időben aligha választható el egymástól”, másrészről pedig kiemeli azt is, hogy „[k]iváló szervező, vezető egyéniség” volt (Molnár Imre: A római jog professzorai a szegedi egyetemen, *Acta Jur. et Pol. Szeged*, 57/6 (1999), 5. p.). Kiss Albert fontosabb munkái: Az elévülés a magyar anyagi magánjogban, Bp. 1902.; Az elévülés a Polgári Törvénykönyv tervezetében. Bp. 1902.; A birtokvédelem keletkezése a római jogban. Kecskemét 1906.; Dolgozatok a magánjog köréből. Kassa, 1910.; A római jog recepciója a germán jogban. Szeged 1935. [Kiss Albert életéhez és munkásságának részleteihez lásd Árkosy Lilla: Balásfalvi Kiss Albert (1874–1937), in: *FORVM* 10/1 (2020), 21–31.]

Dr. habil. Pozsonyi Norbert
egyetemi docens

Both Ödön

100 éve született Both Ödön (1924–1985), a jogtörténet professzora.

Karunkon végzett és itt avatták 1951-ben *summa cum laude* doktorrá. Tanársegédként nemcsak a jogtörténet, hanem az alkotmányjog valamint az állam- és jogelmélet oktatásából is kivette részét, de 1952-től kizárólag a Jogtörténeti Tanszéken dolgozott, *Bónis György* munkatársaként. Oktatói tevékenysége mind a magyar, mind az egyetemes állam- és jogtörténet területére kiterjedt. Bónis távozásakor átvette a tanszék tudományos diákkörének irányítását, 1965-től pedig a tanszék vezetését is, melyet húsz éven át, haláláig lelkiismeretesen ellátott.

Both Ödön annak a kutatási módszernek volt elkötelezettje, amely a primer források feldolgozását tekinti elsődleges feladatnak és csak azután enged teret általános igényű megállapítások megfo-

galmazásának. Ezért természetes, hogy levéltári kutatások nélkül egy sort sem írt le. Munkásságának egyik legfontosabb területe a szakjogtörténet, azon belül is a kései feudális magyar büntetőjog művelése volt. Megszállottja volt a helytörténeti kutatásoknak. Szeged város

„bűnfenyítő törvényszékének” 1790-től 1848-ig terjedő, mintegy húszezer (!) jegyzőkönyvét hangyaszigorral ki-cédulázta és hozzálátott az anyag feldolgozásához. A tervezett monográfiából azonban „csak” tanulmányok jelentek meg. Ezek közül is kiemelkedik a kandidátusi értekezésént benyújtott dolgozata: „A beszámítást kizáró és a büntetést megszüntető okok Szeged város reformkori büntetőjogában. 1790–1848.” (1963) Az alapos vizsgálat részletesen bemutatta az összes olyan jogilag releváns tényt és körülményt, amelyek a vádlott büntetőjogi felelősségét befolyásolták. Másik jelentős büntetőjogi tárgyú írása: „A stuprum violentum a kései feudális magyar büntetőjogban. 1790–1848” (1977) bár szintén a szegedi levéltár anyagára támaszkodik, a szerző azonban a teljes egykorú szakirodalom és a három törvénytervezet egybecsengő megállapításait összegezve megállapította, hogy kutatási eredményei országos érvényűnek tekinthetők.

A büntető perjog intézményei közül Both Ödön érdeklődése leginkább az esküdszék felé irányult. Helyesen mutatott rá, hogy az esküdszék intézményének a polgári haladással való szoros kapcsolatát az 1830-as évekig szinte senki sem ismerte fel. *Széchenyi* és *Kölcsey* sem tartották fontosnak az esküdszék meghonosítását hazánkban. Később azonban a reformellenzék egyik fő követelésévé erősödött és 1844-ben csak a főrendi tábla gáncsokodása hiúsította meg az esküdszéki bíráskodás modern elvek szerinti, törvényi bevezetését. A forradalom „tizenkét pontja” között viszont már ott olvashatjuk (nyolcadikként) az esküdszékek követelését és az 1848: XVIII. tc. végre szabályozta is, igaz, csupán a sajtóvétségek körében.

Both Ödön a magánjogtörténet kutatása terén is letette névjegyét: a legtöbb

jogi problémát rejtő jogintézmény, a feudális tulajdon fő vonásait elemezte egy kiváló tanulmányában. Részletesen kidolgozta a kötöttségek hármas rendszerét (adományrendszer - ösiség — úrbériség), amely a feudális tulajdon legfőbb jellemzője, az ország gazdasági haladásának rekkötője volt.

A sajtószabadság kérdése is erősen foglalkoztatta Both Ödönt. Kedves korszaka, a reformkor eszmei, jogi-politikai küzdelmeit végigtekintve igényes tanulmányt szentelt „Az 1848. évi sajtótörvény létrejöttére” (1956) bemutatásának. Elemzése során itt is rámutat arra a történelmi érdekességre, hogy reformereink nem kívántak korlátlan sajtószabadságot, mert nagy veszélyt láttak a vele való visszaélésben. A sajtószabadság korlátozására irányuló nézetek közül a kaució követelésével nem értett egyet Both Ödön. Tágabb összefüggésben ma is aktuális keserű megállapítása: „A vén Európa és benne hazánk egyelőre leborul az új bálvány, a pénz előtt.” Rezigáltan állapította meg, hogy az 1848:XVIII. tc. bár nem volt elég haladó, a nemesség által még elfogadható kompromisszumot testesítette meg.

Ha volt kedvenc korszaka, volt kedvenc reformere is: *Szemere Bertalan*, akinek alakját több tanulmányban rajzolta meg, saját szavai szerint azért, mert „minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, hogy a magyar múlt egyik óriása megkaphassa legalább jogtörténet-tudományunkban az őt megillető helyet.” A latin, ógörög, angol, francia, olasz és német nyelveken beszélő, jogvégzett Szemere testesítette meg Both Ödön számára legkifejezőbben azt az embert, akire a nemzetnek a múlt század első felében leginkább szüksége volt.

Dr. Balogh Elemér
egyetemi tanár

Rövid hírek

Görög Márta egyetemi tanár, dékán *Menyhárth Gáspár* jogász professzorra, a Szegedre került Ferenc József Tudományegyetem első szegedi rektorára, karunk volt dékánjára emlékezve, a VI. rendes Kari Tanácsülés előtt, 14:30 órakor az Erdei Terem (JK 204) Menyhárth Gáspár Teremre történő átnevezésére invitálta a Kar közösségét. A névadó életútját és életművét *Homoki-Nagy Mária* egyetemi tanár (Magyar Jogtörténeti Tanszék) méltatta.

2024. április 18.

Paczolay Péter professor emeritus (Politológiai Tanszék), az EJEB bírója a SZAB Politikatudományi Munkabizottsága meghívására „A strasbourgi bíróság a jog és a politika határán” címmel tartott előadást.

2024. április 23.

Révész Béla c. egyetemi tanár (Politológiai Tanszék) moderálásával 'A titkosszolgálatok vizsgálatának új témái és irányzatai a XXI. században' címmel tudományos rendezvényre került sor a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában.

2024. április 24.

Dr. Szalai Anikó egyetemi docens (NRTI) szervezésében és moderálásával 'A NATO és benne Magyarország 25

éve' címmel tudományos rendezvénynek adott otthont karunk. Előadást tartott: *Dunay Pál* biztonságpolitikai szakértő (ELTE TÁTK) és a Magyar Atlanti Tanács tagja, valamint *Kecskés D. Gusztáv* történész, tudományos tanácsadó (HUNREN BTK Történettudományi Intézet).

2024. április 30.

Pétervári Máté adjunktus (Magyar Jogtörténeti Tanszék) „Az 1881. évi csődtörvényünk viszonya a német anyanyelvű jogterületek csődjogi szabályozásához a tömeggondnokra vonatkozó rendelkezések vizsgálata alapján”, *Váradi Szilvia* adjunktus (Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék) „A mesterséges intelligencia az összehasonlító jog 'szemüvegén' keresztül”, *Sevaracz Luca* PhD hallgató (Közjogi Intézet) „Európai uniós tagállamok alkotmányjogi panasz befogadási gyakorlatának összehasonlító vizsgálata identitáskontrollal összefüggő ügyekben” címmel tartott előadást a 'Kockázatok, dilemmák, jogi paradigmák a globális erőterben' elnevezésű V. Összehasonlító Jogi Vándorkonferencián, amelynek karunk adott otthont, és a Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet társzervezésében valósult meg. Zárszót mondott *Antal Tamás* egyetemi tanár, általános és tudományos dékánhelyettes.

2024. október 22.

Homoki-Nagy Mária egyetemi tanár (Magyar Jogtörténeti Tanszék), a Tudományos Diákkör Tanács elnöke vezetésével Őszi Kari Tudományos Diákköri Konferencia megrendezésére került sor.
2024. november 28.

A Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézete számos érdekes és értékes rendezvényt szervezett karunkon.

A 2024-ben megjelent 'Frankofón Afrika' c. kötet bemutatója *Tarrósy István* egyetemi tanár, a Pécsi Tudományegyetem Afrika Kutatóközpontjának vezetője részvételével. Moderátor: *Brucker Balázs*, a kötet szerkesztője.

2024. március 26.

AFCPE (Association francophone des chercheurs sur les pays de l'Est - Keleti-európai országokkal foglalkozó frankofón kutatók szövetsége) által szervezett *webinarium* '20e anniversaire du premier élargissement de l'UE vers l'Est: quel bilan du

chemin parcouru ensemble? (Az EU első keleti bővítésének 20. évfordulója: az eltelt évek összegzése)' címmel.

2024. március 29.

Kutatónap 'Les relations internationales en Europe centrale et orientale depuis 1990' (Nemzetközi kapcsolatok Közép- és Kelet-Európában 1990 óta) címmel, a francia nyelvű nemzetközi tanulmányok mesterképzés hallgatóinak részvételével.

2024. április 26.

Kerekasztal beszélgetés a Frankofóniáról *Jean-François Paroz* svájci, *Jeroen Vergeylen* belga, *François Lafrenière* kanadai és *Gabriel-Cătălin Șopandă* román nagykövetek részvételével. Moderátor: *Jérémy Floutier*, SZTE Frankofón Egyetemi Központ nemzetközi szakértője, a Francia Köztársaság tiszteletbeli konzulja.
2024. október 16.

Francia nyelvű kerekasztal beszélgetés frankofón nagykövetekkel az Aulában

Kitüntetések

Oktatói Kari Életmű-díj

Dr. habil. Molnár Judit (Politológiai Tanszék) egyetemi docens vehette át kiemelkedő tudományos és oktatói tevékenységéért az SZTE ÁJTK diplomaosztó ünnepségén, 2024. július 7-én.

Év Fiatál Oktatója

Dr. Molnár Erzsébet adjunktus (Bűnügyi Tudományok Intézete) a Sze-

gedi Tudományegyetem tanévnyitó ünnepségén vehette át az Év Fiatál Oktatója elismerő oklevelet.

Guillermo Aguilar-Alvarez Emlékdíj

Dr. Kovács Bálint adjunktus (Nemzetközi Magánjogi Tanszék) kapta az International Council for Commercial Arbitration 2024-es Guillermo Aguilar-Alvarez Emlékdíját.

Diplomaosztó

Jogász szak

Nappali tagozat: 115 fő

Levelező tagozat: 22 fő

Nemzetközi tanulmányok szak

Alapszak (BA), magyar nyelven: 56 fő

Mesterszak (MA), magyar nyelven: 6 fő

Mesterszak (MA), angol nyelven: 9 fő

Mesterszak (MA), francia nyelven: 27 fő

Mitra – transznacionális migrációk francia nyelven (MA): 3 fő

Személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási szak

Alapszak nappali (BA), 45 fő

Alapszak levelező (BA), 25 fő

Mesterszak (MA), 6 fő

Politológia szak

Alapszak (BA), 20 fő

Mesterszak (MA) 7 fő

Jogi asszisztens szak

Felsőoktatási szakképzés: 25 fő

Szakirányú továbbképzések

Általános és igazságügyi mediátor (közvetítő): 14 fő

Angolszász jogi és angol jogi szakfordítói szakjogász szak: 3 fő

Angolszász jogi és angol jogi szakfordítói szaktanácsadó: 1 fő

Ingatlanforgalmi szakjogász: 11 fő

Digitális adatvédelmi szakjogász: 19 fő

Digitális adatvédelmi szaktanácsadó: 4 fő

Európai büntetőjogi szakjogász: 8 fő

Élelmiszerjogi szakjogász: 4 fő

Élelmiszerjogi szakokleveles mérnök: 34 fő

HR szakjogász: 7 fő

Jogi szakokleveles HR szaktanácsadó: 14 fő

Jogi szakokleveles gazdasági szaktanácsadó: 5 fő

Környezetvédelmi szakjogász: 7 fő

Jogi szakokleveles környezetvédelmi szakember: 2 fő

Nemzetközi és európai kereskedelmi és befektetési jogi szakjogász (angol nyelven) szak: 3 fő

Összehasonlító szellemi tulajdon-védelmi szakjogász (angol nyelven) szak: 4 fő

PhD

Abdelhafez ABDEL HAFEZ

Aslı ALKİŞ TÜMTÜRK

BÉKÉS Gergely

HUSSEIN Jasmine

Tugce KILIC

Narmin MIRIYEVA

PRINCZ Adrienn

STUMPF Péter Bence

Díszoklevelet kapott

Az 2023/24. tanévben a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Tanácsa 41 fő részére adományozott díszdiplomát. A szegedi jogi karon 65 (vas), 60 (gyémánt) és 50 (arany) évvel ezelőtt végzettek vehették át az életkorukkal és becsülettel végzett munkájukkal kiérdemelt díszokleveleiket.

Az ünnepélyes átadásra 2024. október 9-én, a kari aulában került sor.

Vasdiploma

Dr. Farkas Miklósné Dr. Nagy Olga
Halmosi Károlyné dr. Horváth Mária Márta
Dr. Várhalmi Károly
Dr. Zlehovszki Ilona

Gyémántdiploma

Dr. Boholy Zoltán
Dr. Eötvös Pál István
Dr. Gálné Dr. Galgóczy Mária
Dr. Harangozó József
Dr. Polgár Gyula
Dr. Rácz Márton
Szabó Imréné dr. Soós Ilona Julianna

Aranydiploma

Albáné dr. Feldmájer Livia
Dr. Bándyné dr. Kádár Marianna Éva

Dr. Boros Erzsébet Éva
Dr. Clauser Róbert
Dr. Czene Klára
Endre Istvánné dr. Körösztső Márta Katalin
Dr. Erdélyi Ildikó Erzsébet
Dr. Galambos Gáborné dr. Bódi Rózsa
Dr. Gyulai Gábor Mihály
Dr. Ivánné dr. Borschova Mária
Juhászné dr. Ferenczi Erzsébet
Dr. Kékes Szabóné dr. Mihály Mária
Dr. Koczka Éva Zsuzsanna
Dr. Köteles Mária Erzsébet
Légrádiné dr. Wingert Zsuzsanna
Dr. Meszlényi Éva Ildikó
Dr. Molnár István
Dr. Molnár Tibor László
Dr. Molnár Tibor Lászlóné dr. Papdi Etelka Margit
Dr. Nagymihály Gábor István
Nagy Tamás Emődné dr. Sárfi Ildikó Éva
Dr. Petrik Orbán Sándor
Dr. Rab Ferenc
Dr. Rényi Miklós
Dr. Simon Ferenc
Dr. Sütő József György
Dr. Szilágyi István
Dr. Szilágyi István
Dr. Tóth Tibor
Dr. Török-Berta László

A díszdiploma átadó ünnepség az Aulában

Az ünnepeltek nevében Dr. Galambos Gáborné dr. Bódi Rózsa mondott köszönetet.

„Szeretettel köszöntöm a szervezőket, az ünnepelteket, s különös szeretettel az egyetlen megjelent professzorunkat, *Tóthné FABIÁN Esztert*.

Meghatódva léptem be az épületbe, amely gyönyörűen megújult. Az idő múlása könnyörtelen dolog, mely rajtunk vehető észre: 96-an szereztünk diplomát, s ma csak 18-an tudtunk eljönni. Több mint harmincan már nincsenek közöttünk, s tanáraink, professzoraink valamennyien csak az emeleten kialakított arcképekről tekintenek ránk, pedig szavai a mai napig fülünkbe csengenek.

Igazán nem lehet panaszunk az évfolyamunk teljesítményére, mert az igazságszolgáltatásban legalább 25%-ban helyezkedtek el, s belőlük bírások, ügyészek, közjegyzők, egyetemi tanárok lettek. További 25%-a évfolyamtársainknak ügyvédként dolgozott, míg a fennmaradó mintegy 50% az államigazgatásba került vagy jogtanácsos lett. Szinte mindenki letette a szükséges bírói, ügyészi vagy ügyvédi és jogtanácsosi szakvizsgát, és szinte mindenki a választott hivatásában el tudott helyezkedni, s nyugdíjazásáig dolgozott.

Visszatekintve, bár nem volt könnyű, mégis nagyon szép, tartalmas életet tudhatunk magunkénak. Kívánok mindenkinek jó egészséget, békés, nyugodt és szép hátralevő éveket.”

Galambos Gáborné Bódi Rózsa beszél

A Pólay Elemér Alapítvány támogatói

